

**T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİNE GÖRE İNEBOLU-
KASTAMONU İSTİKLÂL YOLU KÜLTÜR ROTASI'NIN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Meryem KOCAOĞLU

**Danışman Doç. Dr. Nur BELKAYALI
Jüri Üyesi Prof. Dr. Cevdet YAKUPOĞLU
Jüri Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Nurçin ÇELİK**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANA BİLİM DALI**

KASTAMONU – 2018

TEZ ONAYI

Meryem KOCAOĞLU tarafından hazırlanan "Peyzaj Planlama Kriterlerine Göre İnebolu-Kastamonu İstiklâl Yolu Kültür Rotası 'nın Değerlendirilmesi " adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde savunulmuş ve oy birliği / oy çokluğu ile Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Doç. Dr. Nur BELKAYALI
Kastamonu Üniversitesi

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Cevdet YAKUPOĞLU
Kastamonu Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Nurçin ÇELİK
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

26/12/2018

Enstitü Müdürü Prof. Dr. Hasbi YAPRAK

TAAHHÜTNAME

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildirir ve taahhüt ederim.

İmza

Meryem KOCAOĞLU

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİNE GÖRE İNEBOLU-KASTAMONU İSTİKLÂL YOLU KÜLTÜR ROTASI'NIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Meryem KOCAOĞLU
Kastamonu Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Nur BELKAYALI

Bir bölgenin kültür rotası potansiyelinin varlığını ortaya koymak ve sürdürülebilirliğini sağlamak için planlama kriterleri açısından doğru bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir. Rotanın teması ve bölgenin karakteristik özellikleri ortaya konulmalı ve bu duruma uygun aktiviteler tespit edilerek mevcut potansiyelin geliştirilmesi ve devamlılığının sağlanması için yapılan çalışmalar doğrultusunda alterantifler geliştirilmelidir. Bu alternatifler planlama yaklaşımlarına, alanın özelliklerine, yerel halka, bölgesel ve yerel ölçekteki yönetimlere ve ziyaretçi beklentilerine göre belirlenmektedir. İnebolu-Kastamonu güzergâhında ki İstiklâl Yolu Kültür Rotası doğal ve kültürel kaynak değerlerine sahip tarihi rota olmasından dolayı potansiyel kültürel rotalarından biridir. Bu çalışma; araştırma alanı olarak seçilen İnebolu-Kastamonu arasındaki “İstiklâl Yolu” kültür rotası ve yakın çevresinin, doğal ve kültürel peyzaj kaynak değerlerinin belirlenmesi, elde edilen verilerin kültür rotası potansiyelinin peyzaj planlama kriterleri açısından irdelenmesi, mevcut potansiyelin korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik öneriler sunulması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Söz konusu amaçları gerçekleştirilmek için çalışma yöntemi olarak araştırma alanına ve konuya ilişkin literatür taraması ve gözlemler yapılmış, gözlemler ve çalışma alanının mevcut kaynak değerlerini, kullanımını, sorunlarını ve potansiyellerini tespit etmek ve planlama önerileri getirebilmek için rotayı kullanan ziyaretçiler arasında anket çalışması uygulanmıştır. Anket çalışmasında rotada bulunan alanların mevcut kullanım durumları, kullanıcı beklentileri ve ziyaretçilerin demografik özelliklerine dair bilgiler istatistiksel olarak değerlendirilmiş, frekans dağılımları ve aritmetik ortalamalara göre yorumlanmıştır. Değerlendirme sonucunda alanda koruma, yerel halkın farkındalığı, altyapı, tesislerin kapasitesi, kullanım alanları ve donatı elemanları, tanıtım ve bilgilendirmeye dair yetersizliklerin bulunduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucunda kültür rotası potansiyelini artırma hedefiyle, doğal ve kültürel kaynakların kullanımında koruma kullanma dengesini ve sosyo-kültürel değerler ile turizm altyapısının geliştirilmesine sağlayacak planlama önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yeşil koridor, kültür rotası, kültür rotası planlama, İstiklâl Yolu, Kastamonu

2018, 143 Sayfa
Bilim kodu: 805

ABSTRACT

MSc. / Ph.D. Thesis

AN EVALUATION OF İNEBOLU-KASTAMONU CULTURAL ROUTE IN ACCORDANCE WITH LANDSCAPE PLANNING CRITERIA

Meryem KOCAOĞLU
Kastamonu University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Assoc.Prof.Dr. Nur BELKAYALI

A region needs to be accurately analyzed in terms of planning criteria to demonstrate the existence of a cultural route potential and to ensure its sustainability. The theme of the route and the characteristics of the region should be revealed and alternatives should be developed in line with the related studies to ensure the development and continuity of the existing potential by identifying activities in accordance with regional properties. These alternatives are determined according to planning approaches, characteristics of the field, local residents, regional and local authorities, and visitor expectations. The İstiklal Yolu Cultural Route between İnebolu and Kastamonu is one of the potential cultural routes because it is a historical road with natural and cultural resource values. The aims of this study are determining the natural and cultural landscape resource values, evaluating the culture route potential of the obtained data in terms of landscape planning criteria, preserving and developing the existing potential, suggesting new planning implications for ensuring sustainability in 'İstiklal Yolu' cultural route between İnebolu and Kastamonu which selected as case study area. As a method of study, the literature review and observations related to the research area and subject have been made. In addition, a survey was conducted among the visitors who used the route in order to determine the current resource values, utilizations, problems and potentials of the study area and to provide planning suggestions. In the survey study, current usage status of the areas on the route, user expectations and demographic characteristics of the visitors were evaluated statistically and they were interpreted according to their frequency distributions and arithmetic mean values. As a result of the evaluation, it was determined that there were deficiencies in infrastructure, awareness of the local people, capacity of facilities, equipments, promotion and information. At the end of the study, planning suggestions that will ensure the conservation and utilization equilibrium of natural and cultural resources and the development of socio-cultural values and tourism infrastructure are presented with the aim of increasing the potential of the cultural route.

Key Words: Green corridor, cultural route, planning of cultural route, İstiklal Way, Kastamonu

2018, 143 pages

Science code: 805

TEŞEKKÜR

“Peyzaj Planlama Kriterlerine Göre İnebolu-Kastamonu İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tez çalışmamın her aşamasında ilgi ve önerileri ile beni cesaretlendiren ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım, sayın Doç. Dr. Nur BELKAYALI (Kastamonu Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı)'ya teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Tez izleme komitesi üyelerim Prof. Dr. Cevdet YAKUPOĞLU ve Dr. Öğr. Üyesi Nurçin ÇELİK'e teşekkür ederim.

Çalışma alanına ilişkin kaynak temininde yardımlarını esirgemeyen Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Kastamonu Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğü çalışanlarına teşekkür ederim.

26-29 Eylül 2018 tarihinde yapılan Atatürk ve İstiklal Yolu yürüyüşü katılımcılarına yürüyüş sırasında ve anket aşamasındaki yardım ve desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Hayatımın her döneminde bana inanan, destekleyen ve beni bugünlere getiren babam Ahmet KOCAOĞLU ve annem Melahat KOCAOĞLU ile yardımlarıyla beni her zaman daha güçlü kılan kardeşlerim Taner KOCAOĞLU ve Tahir KOCAOĞLU' na teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Tez çalışmam süresince desteğini her zaman hissettiğim arkadaşım Araş. Gör. V. Melda HASSAMANCIOĞLU' na ve hayatımın her anında beni destekleyen ve motive eden teyzem Meral YAKAN' a sonsuz teşekkür ederim.

Meryem KOCAOĞLU
Kastamonu, Aralık 2018

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
TABLolar DİZİNİ	xii
1. GİRİŞ	1
2. KURAMSAL TEMELLER.....	3
2.1. Yeşil Yol.....	3
2.2. Kültür Rotası.....	4
2.2.1. Kültür Rotalarının Kavramsal Gelişimi	5
2.2.2. Kültür Rotalarının Sınıflandırılması.....	7
2.3. Kültür Rotası Planlanması.....	8
2.3.1. Rota Planlama Kriterleri.....	10
2.4. Kültür Rotası Tasarım İlkeleri.....	13
2.5. Kültür Rotası Örnekleri	14
2.5.1. Avrupa'daki Kültür Rotaları	15
2.5.2. Türkiye'deki Kültür Rotaları.....	16
3. ÇALIŞMA ALANINA İLİŞKİN BİLGİLER	18
3.1. Coğrafi Konum	19
3.2. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Doğal Peyzaj Özellikleri	20
3.2.1. Topoğrafik ve Jeolojik Yapısı	20
3.2.2. Toprak ve Hidrolojik Yapı	37
3.2.3. İklimsel Özellikler	43
3.2.4. Bitki Örtüsü ve Yaban Yaşamı.....	44
3.3. İstiklâl Yolu Kültür Rotasının Kültürel Peyzaj Özellikleri	56
3.3.1. Tarihsel Gelişim	56
3.3.2. İstiklâl Yolu Kahramanları.....	61
3.3.3. Nüfus ve İdari Yapı	64
3.3.4. Sosyo-Ekonomik Yapı	65
3.3.5. Ulaşım Yapısı.....	65
3.3.6. Geleneksel Mimari, Tarihi ve Arkeolojik Değerler	66
3.4. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kültürel Turizm Potansiyeli	83
3.4.1. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Günlük Rota Programı.....	84
3.5. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Koruma Statüleri.....	85
3.6. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Çalışma Birimleri	86

4. MATERYAL VE YÖNTEM	87
4.1 Materyal.....	87
4.2. Yöntem	87
5. BULGULAR VE TARTIŞMA	91
5.1. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Kaynak Değerleri.....	91
5.1.1. Rotanın Ulaşılabilirliği	92
5.1.2 Rotanın Kaynak Değerlerinin Bölgesel Çekiciliği ve Olanakları.....	94
5.1.3. Rotanın Sosyal, Kültürel, Ekonomik Yapısı	97
5.2. Anket Çalışması Sonuçları	98
5.2.1. Kullanıcı Tercihleri ve Alanın Mevcut Durumuna İlişkin Değerlendirmeler.....	98
5.2.2. Katılımcıların Alandan Beklentileri	104
5.2.3. Demografik Özellikler Açısından Analizler.....	106
6. SONUÇ	109
7. ÖNERİLER.....	115
KAYNAKLAR	127
EKLER.....	132
EK 1 Avrupa’da Belirlenmiş Kültür Rotaları.....	133
EK 2 Türkiye’de Belirlenmiş Kültür Rotaları.....	135
EK 3 İstiklâl Yolu Yürüyüşü Anket Formu	136
EK 4 İstiklâl Yolu Kültür Rotası (Kastamonu Bölümü) Fotoğraf Paftası	139
EK 5 İstiklâl Yolu Kültür Rotası (Kastamonu Bölümü) Sörvey Paftası-1 (Doğal Veriler).....	140
EK 6 İstiklâl Yolu Kültür Rotası (Kastamonu Bölümü) Sörvey Paftası-2 (Kültürel ve Algısal Veriler).....	141
EK 7 İstiklâl Yolu Kültür Rotası (Kastamonu Bölümü) Peyzaj Planlama Öneri Paftası.....	142
ÖZGEÇMİŞ	143

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Km ²	Kilometrekare
KM	Kilometre
M	Metre
MM	Milimetre
%	Yüzde
ICOMOS	International Council on Monuments and Sites
KUZKA	Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	United Nations Educational Scientific and Cultural Organization

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1. Avrupa Konseyi Tarafından Belirlenen ve Sertifikası Olan Kültür Rotaları..	16
Şekil 2.2. Türkiye Kültür Rotaları.....	17
Şekil 3.1. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu Bölümüne İlişkin Lokasyon Haritası	18
Şekil 3.2. Ersizlerdere Mevkii.....	21
Şekil 3.3. Karacehennemboğazı Kanyonu	21
Şekil 3.4. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Yükseklik Haritası.....	23
Şekil 3.5. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Yükseklik Haritası.....	24
Şekil 3.6. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Yükseklik Haritası.....	25
Şekil 3.7. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Yükseklik Haritası.....	26
Şekil 3.8. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Eğim Haritası	28
Şekil 3.9. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Eğim Haritası	29
Şekil 3.10. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Eğim Haritası	30
Şekil 3.11. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Eğim Haritası	31
Şekil 3.12. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Bakı Haritası.....	33
Şekil 3.13. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Bakı Haritası.....	34
Şekil 3.14. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Bakı Haritası.....	35
Şekil 3.15. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Bakı Haritası.....	36
Şekil 3.16. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Toprak Haritası.....	39
Şekil 3.17. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Toprak Haritası.....	40
Şekil 3.18. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Toprak Haritası.....	41
Şekil 3.19. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Toprak Haritası.....	42
Şekil 3.20. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Amenajman Haritası.....	46
Şekil 3.21. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Amenajman Haritası.....	47

Şekil 3.22 İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Amenajman Haritası.....	48
Şekil 3.23. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Amenajman Haritası.....	49
Şekil 3.24. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Arazi Kullanım Haritası	52
Şekil 3.25. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Arazi Kullanım Haritası	53
Şekil 3.26. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Arazi Kullanım Haritası	54
Şekil 3.27. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Arazi Kullanım Haritası	55
Şekil 3.28. İstiklâl Yolu Güzergâhı.....	59
Şekil 3.29. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Güzergâhı	60
Şekil 3.30. İstiklâl Yolu Kahramanları	61
Şekil 3.31. Halime Çavuş (Kocabıyık) Anıtı	62
Şekil 3.32. Hamamcı Kadı Salih Reis Anıtı.....	63
Şekil 3.33. Şehit Şerife Bacı Anıtı	64
Şekil 3.34. Denk Kayığı (İnebolu Kayığı)	66
Şekil 3.35. <i>İnebolu Beyaz Şeritli İstiklâl Madalyası</i>	67
Şekil 3.36. İnebolu Evleri	68
Şekil 3.37. İnebolu Türk Ocağı Binası.....	69
Şekil 3.38.Küre Tarihi Konakları.....	69
Şekil 3.39. Küre Akşemsettin Camii.....	70
Şekil 3.40. İkiçay Köprüsü Restorasyondan Önceki ve Sonraki Hali.....	71
Şekil 3.41. Küre Doğanlar Kalesi	71
Şekil 3.42. Küre Ecevit Han.....	72
Şekil 3.43. Seydiler Şerife Bacı Kültür ve Sanat Evi.....	74
Şekil 3.44. Seydiler Şerife Bacı ve Şehitler Anıtı.....	75
Şekil 3.45. Seyyid-i Zülfikar Camii	75
Şekil 3.46. Tarihi Kastamonu Konaklarına Örnek.....	77
Şekil 3.47. İsmailbey Külliyesi	77
Şekil 3.48. Nasrullah Kadı Camii	78
Şekil 3.49. Nasrullah Kadı Köprüsü'nün Geçmişteki ve Günümüzdeki Hali	79
Şekil 3.50. Cumhuriyet Meydanı Geçmişteki ve Günümüzdeki Hali.....	79
Şekil 3.51. Kastamonu Hükümet Konağı.....	80
Şekil 3.52. Arkeoloji Müzesi	81
Şekil 3.53. Evkaya Mezarları	81
Şekil 3.54. Kastamonu Şehitlik Anıtı.....	82
Şekil 5.1. İstiklâl Yolu Rotası Yol İzleri.....	93
Şekil 5.2. İstiklâl Yolu Rotası Mil Taş Örnekleri	94
Şekil 5.3. İstiklal Yolu Rotası Etkinliğe Katılma Süresi Grafiği	99
Şekil 5.4. İstiklal Yolu Rotası Ulaşım Şekli Grafiği.....	99
Şekil 5.5. İstiklâl Yolu Rotası Tarihi Sit Alanı Olarak Korunma Durumu Grafiği	101
Şekil 5.6. İstiklâl Yolu Rotası Kullanım Alanlarının Yeterlilik Grafiği	105

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 2.1. <i>Kültür Rotası Kavramının Gelişimi (ÇEKÜL Vakfı, 2015)</i>	6
Tablo 2.2. <i>Kültür Rotalarının Sınıflandırılması (Çekül, 2015)</i>	7
Tablo 2.3. <i>Rota Planlamanın Koruma ve Yerel Kalkınma Alanındaki Rolü (Çekül,2015)</i>	9
Tablo 2.4. <i>Rota Planlama Kriterleri (Çekül, 2014)</i>	10
Tablo 2.5. <i>Rota Planlama Değişkenleri (Çekül,2015)</i>	13
Tablo 3.1. <i>İlçelere Göre Kastamonu Nüfusu</i>	64
Tablo 3.2. <i>İstiklâl Yolu Yürüyüşü Günlük Rota Programı 1.Gün (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018)</i>	84
Tablo 3.3. <i>İstiklâl Yolu Yürüyüşü Günlük Rota Programı 2.Gün (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018)</i>	84
Tablo 3.4. <i>İstiklâl Yolu Yürüyüşü Günlük Rota Programı 3.Gün (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018)</i>	85
Tablo 3.5. <i>İstiklâl Yolu Yürüyüşü Günlük Rota Programı 4.Gün (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018)</i>	85
Tablo 5.1. <i>İstiklâl Yolu Kültür Rotası Kaynak Değerlerinin Değerlendirilmesi</i>	91
Tablo 5.2. <i>İstiklâl Yolu Rotası Kastamonu Bölümü'nde Yer Alan Yerleşim Yerleri Arasındaki Məsafeler</i>	92
Tablo 5.3. <i>İstiklâl Yolu Kültür Rotası Doğal ve Kültürel Miras Özeti</i>	95
Tablo 5.4. <i>İstiklâl Yolu Kültür Rotası Kullanıcı Tercihleri</i>	100
Tablo 5.5. <i>İstiklâl Yolu Kaynak Değerleri Önem Düzeyi</i>	102
Tablo 5.6. <i>Katılımcıların Mevcut Durum Değerlendirmesi</i>	102
Tablo 5.7. <i>İstiklâl Yolu Yürüyüşü Anketi Katılımcı Beklentisi Durum Analizi</i>	105
Tablo 5.8. <i>Katılımcıların Demografik Özellikleri</i>	107
Tablo 6.1. <i>İstiklâl Yolu Kültür Rotası (Kastamonu Bölümü) Kaynak Değerlerinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi</i>	112

1. GİRİŞ

Tarihi yollar, geçmişte kendilerini oluşturan medeniyetlerin izlerinin günümüze aktarılmasını sağlayan zengin kültürel birikimlerinin oluşturduğu tarihi belgeler niteliği taşımaktadırlar. Farklı dönemlerde oluşmuş ve farklı medeniyetler tarafından kullanılmakta olan bu yollar zamanla güzergâh boyunca kaynak değerlerini birbirine bağlayarak kültür rotalarını oluşturmaktadırlar. Sahip oldukları değerler korunarak bütünsel bir şekilde yeniden yorumlanarak günümüze yansıtılmış olan tarihi yollar sayesinde kültür rotalarının işlevsellikleri ve estetik kullanımları açısından iyileştirilmiş, mevcut miras değerleri yeniden canlandırılmış ve tarihi yol olarak kaliteleri artırılmış olmaktadır. Alanların kimliklerini belirleyen en karakteristik özelliğin başında tarihte kullanılmış yollar ve çevrelerinde onlarla etkileşim içinde bulunan doğal ve kültürel miras elemanları gelmektedir (Durusoy, 2013).

Kültür rotalarını oluşturan bölgelerdeki mevcut doğal ve kültürel kaynakların bilinçsizce kullanılmaları sonucunda var olan bu kaynak değerleri yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durumun önüne geçebilmek ve kaynakların devamlılığını sağlayabilmek için koruma, geliştirme ve sürdürülebilirlik kavramlarının kültür rotalarına da yansıtılması gerekmektedir.

Kültür rotalarını oluşturmakta olan çevre ile turizm arasında karşılıklı ve güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Turizmin gelişmesi rotanın potansiyel faydasını artıracak gibi, rotanın turizme açılması da bölgesel kalkınmayı ve kaliteyi artıracaktır. Kültür rotalarını oluşturan peyzaj elemanlarının rota turizmi açısından irdelendiğinde, kullanıcı profili için ziyaret edilecek alanın seçiminde tarihi, doğal, kültürel ve görsel anlamda yüksek kaynak değerine sahip alanların öncelikli tercih edilmesi, peyzaj değerleri ile turizm faaliyetlerinin karşılıklı etkileşim içerisinde olduğunu ve planlama çalışmalarının bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Bu çalışmanın çıkış noktası, Türkiye’de ve Dünya’da çeşitli sebeplerle tehlike altında olan kültür değerlerimizi korumak ve sürekliliğini sağlayarak geleceğe aktarılması konusunda günden güne önem kazanan kültür rotalarından biri olan İstiklâl Yolu Kültür

Rotası'nın İnebolu-Kastamonu bölümünün peyzaj planlama kriterleri açısından irdelenmesidir.

Çalışmanın ilk aşamasında, araştırma alanına temel oluşturması açısından yeşil yol, kültür rotası, rotaların kavramsal gelişimi, sınıflandırılması, ortak öğeleri ve kültür rotalarının planlaması ve kültür rota örnekleri ile ilgili genel bilgiler verilmiştir. İkinci aşamada, alanın genel durumuna ilişkin özellikleri belirlenerek peyzaj envanterleri tespit edilmiş ve çalışma yöntemi oluşturulmuştur. Üçüncü aşamada, araştırma alanının coğrafi konumu değerlendirilmiş, sahip olduğu mevcut doğal ve kültürel peyzaj izleri ve kültürel turizm potansiyeli belirlenmiş, İstiklâl Yolu günlük rota programı ve haritalamasu tespit edilmiş ve alana ilişkin yapılan anket çalışmasının analizleri alan özelliklerine, katılımcı beklentilerine yönelik ve demografik özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Dördüncü aşamada, kültür rotasının mevcuttaki durumu, olanakları, altyapısı ve yörenin sorunları belirtilmiş ve mevcut durumla ilişkilendirilerek rotanın değerlendirilmesi yapılmıştır.

Son aşamada ise; İstiklâl Yolu'nun kültür rotası olmasını sağlayan öncelikli değerler tespit edilmiş, planlama kriterleri açısından rotanın durumu tanımlanmış, peyzaj bileşenlerine ilişkin güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar, tehditler ile ilgili durumu ortaya konulmuş ve anket analizlerinin sonuçları değerlendirilmiştir.

Çalışma alanına ait doğal ve kültürel peyzaj özellikleri kültür rotası açısından değerlendirildikten sonra, mevcut peyzaj potansiyelin güçlendirilmesi, kültürel ve doğal mirasa olan hassasiyetin artırılması ve korunmanın yaygınlaştırılması açısından hem işlevsel hem de sürdürülebilir hale gelmesine yönelik çözüm önerileri sunularak kültür rotası potansiyelinin artırılması hedeflenmiştir.

2. KURAMSAL TEMELLER

Bu çalışmanın çıkış noktası, Türkiye’de ve Dünya’da çeşitli sebeplerle tehlike altında olan kültür değerlerimizin koruması ve bu değerlerin sürekliliği sağlanarak geleceğe aktarılması konusunda günden güne önem kazanan kültür rotalarından biri olan İstiklâl Yolu Kültür Rotasının İnebolu-Kastamonu bölümünün peyzaj planlama kriterleri açısından irdelenmesidir. Bu kapsamda kültür rotalarına ilişkin literatür taraması yapılmış ve çalışma konusuna ilişkin kavramların açıklamalarına bu bölümde yer verilmiştir.

2.1. Yeşil Yol

Yeşil yol kavramı 19. yüzyıl sonlarına doğru kent içinde bulunan açık alanları korumak ve sürekliliğini sağlamak amacıyla Frederick Law Olmsted tarafından öne sürülmüştür. Yeşil yollar mevcuttaki parkları birbirine bağlayan aynı zamanda manzara açısından da özgün ve değerli olan alanlarla da bağlantı kuran yolları ifade etmektedir (Kurdoğlu, 2009).

Yeşil yol kelimesi, İngiliz “Green Belt” (Yeşil Kuşak) kelimesi ve Frederick Law Olmstead’in “Park Yolları” kavramının birleşimi ile oluşmuştur. Olmstead’a göre tek bir park yerine parkların bir diğeriyle ve kendini çevreleyen diğer alanlarla da bağlantıları sağlanmalı idi. Yeşil yolların en önemli avantajları ise birbirinden farklı kullanımların her birine imkân sağlaması olmaktadır (Hoşgör, 2005).

Yeşil yol, koruma ve rekreasyonu bir arada sunan bir yeşil alan kullanım modeli olma özelliğindedir (Flink ve Searns,1993; Bennett,2003). Yeşil yolları yeşil kuşak ve park yollarından ayıran unsur olarak sadece kent merkezleri ve çevrelerindeki alanları değil, bu alanlar dışındaki tarihi alanları, korunan alanları ve kentleri birbirine bağlayan doğal alanları kapsamaktadır (Kurdoğlu, 2002; Toccolini ve ark.,2006).

Yeşil yollar çevre koruma alanları, bitki ve hayvan topluluklarından ibaret olmamakla birlikte insanlar ile doğal çevre arasında bağlantı sağlamakta ve bununla birlikte insanlara rekreasyon, ulaşım, sağlık, ekonomi, ekoloji, eğitim, kaliteli yaşam ve çevre koruma gibi birden fazla alanda çeşitli yararlar sağlamaktadır (Kurdoğlu, 2002; Fumagalli ve Toccolini, 2012).

Little (1995) yeşil yol sistemleri ve ağlarını aşağıdaki gibi değerlendirmiştir;

- Rekreasyonel Yeşil Yollar
- Doğal Manzaralı, Tarihi ve Kültürel Yeşil Yollar
- Ekolojik Yeşil Yollar
- Su Kenarı Yeşil Yolları
- Kent Tampon Yeşil Yolları
- Yeşil Yol Ağları

Yeşil yolların daha belirgin olan özelliklerine göre değerlendirilmesi ve sınıflandırılması, yeşil yolların tek bir amaca değil birden fazla amaca hizmet etmekte olduğunu göstermiştir. Bu sınıflandırma açısından değerlendirildiğinde kültür rotaları, doğal manzaralı, tarihi ve kültürel yeşil yollar kapsamında değerlendirilen bir sistem olarak ortaya çıkmaktadır.

2.2. Kültür Rotası

Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (ICOMOS-International Council on Monuments and Sites) Kültür Rotaları bildirgesinde kültür rotasını “Yeni bir kavram olarak kültür rotaları fikri, bir rotanın kapsamında bulunabilecek diğer kültürel varlık türleriyle (anıtlar, kentler, kültür peyzajları, endüstri mirası vb.) çatışmaz veya çakışmaz. Rota, sahip olunan tüm bu varlıkları koruyarak

potansiyellerini artıracak şekilde bir sistemde bir araya getirir.” şeklinde ifade edilmiştir (Çekül Vakfı, 2015).

Kültür rotaları; günümüzde oluşturulmuş veya tarihin belli döneminde kullanılmış, üzerinde doğal ve kültürel miras öğelerini taşıyarak bu birliktelikten anlam kazanan, yerel, bölgesel veya ulusal ölçekli ulaşım koridorları olarak da tanımlanabilir (Cojocariu, 2015; Çekül Vakfı, 2015).

Kültür rotaları doğal ortamlarda topografya, su, manzara, vejetasyon, yaban hayatı gibi doğal kaynaklara dayalı kırsal alanlarda yapılan rekreasyonel ve farklı türlerde spor aktivitelerinin yapılma olanağının bulunduğu bir turizm çeşidi olarak da ifade edilebilir (Arslan ve Kiper, 2007). Ayrıca kültür rotaları yalnızca turizm ürünleri değildir aynı zamanda yerel toplulukları etkileyen ve bu topluluklardan etkilenen yapılarıdır (Goral, 2016; Bogacz-Wojtanowska ve Goral, 2018).

2.2.1. Kültür Rotalarının Kavramsal Gelişimi

Kültür rotası kavramı 1994 yılında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO-United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) Kültürel Miras Komitesi tarafından da kabul edilerek “ülkeler ve bölgeler arasındaki etkileşim sonucu oluşan ortak kültürel mirası ortaya çıkaran rota boyunca, zamandan ve mekândan bağımsız şekilde seyahat etmenin mümkün olduğunu göstermekte olan mirasın yolu” olarak tanımlanmıştır (Görmüş, 2018).

1994 yılında tanımı yapılan kültür rotası kavramı ilk kez gündeme alındıktan sonra 1997 yılında Avrupa Konseyi ve Lüksemburg Büyük Dükalığı arasında hazırlanan protokol sonucunda, Avrupa Konseyi’nin kültürel rotalar programını oluşturmak için Avrupa Kültürel Rotalar Enstitüsü kurulmuştur. Bu durumun hemen sonrasında ise, 1998 yılında, dünyanın farklı bölgelerinde ki ICOMOS üyesi bir grup tarafından “ICOMOS Kültür Rotaları Uluslararası Komitesi” kurulmuştur. Bu kurulların oluşturulma amaçları; kültür rotalarının araştırılarak mevcut mirasların korunması, geliştirilmesi ve tescil edilmesidir.

2005 yılında kültür rotalarının tüm dünyada ele alınmasını hızlandıran gelişme, UNESCO tarafından Dünya Mirası Konvansiyonu kapsamında 4 ana miras kategorisinden biri olarak ilan edilmesi olmuştur. Bu tarihten sonra 2008 yılında ‘‘ICOMOS Kültürel Rotalar Bildirgesi’’ yayınlanmıştır. Bildirgenin ana amaçları; kültür rotalarının araştırılmasında temel ilke ve yöntemleri belirlemek, rotaların kullanımları ile ilgili esasları belirlemek, rotaların değerlendirilmesi yapılarak korunması ve yönetimi hakkında bilgi ve birikim sağlayacak mekanizmaları kurmaktır. 2012 yılında Avrupa Konseyi toplantısında yenilikçi, eğitici, yaratıcı, katılımcının potansiyelinin görünürlüğünü ortaya çıkaracak bir rota ağı çerçevesinde kullanılması yönünde ortak bir karar alınarak ‘‘Colmar Deklerasyonu: Avrupa Kültür Rotaları 25. Yılı’’ yayınlanmıştır (Çekül Vakfı, 2015). Avrupa Konseyi Kültürel Yolları'nın (1987-2017) 30. yıl dönümü ile ilgili Deklarasyon, Bakanlar Komitesi tarafından 27 Eylül 2017 tarihinde kabul edilmiş ve kültür rotalarının; ‘‘Avrupa Kültür Mirası ve Kültürel Rotaların sivil toplum tarafından yönetilmesi yoluyla Avrupa Konseyi'nin değerlerine dayanan daha yakın bir birliğini teşvik etmek’’, ‘‘Kültürel miras, sürdürülebilir turizm ve yerel kalkınma alanında yenilikçi yaklaşımların ve uluslararası işbirliğini geliştirilmek’’, ‘‘Avrupa Konseyi üyesi devletler arasında ve ötesinde kültürler arası diyalogu teşvik etmek’’, ‘‘uluslararası, Avrupa, ulusal ve yerel düzeylerde çok düzeyli yönetişimi, işbirliğini ve ilişkileri güçlendirmek’’, ‘‘Araştırma ve geliştirme alanlarında yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesi’’ gibi rolleri olduğu ifade edilmiştir (Çekül Vakfı, 2015) (Tablo 2.1)

Tablo 2.1. *Kültür Rotası Kavramının Gelişimi (ÇEKÜL Vakfı, 2015)*

1984	Avrupa Konseyi, ‘Avrupa Kültür Rotaları Programı’nın başlatılması için üye devletleri davet etti
1987	‘Santiago de Compostela’ ilk Avrupa Kültür Rotası olarak ilan edildi. Bu rota daha sonra genişletilerek Avrupa Göç Yolları oluşturuldu
1994	Konuyla ilgili ilk toplantı Madrid’de UNESCO ve ICOMOS temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi; ‘Kültürel mirasımızın bir parçası: kültür rotaları’
1997	Avrupa Konseyi tarafından ‘Avrupa Kültür Rotaları Enstitüsü’ kuruldu
1998	ICOMOS Kültür Rotaları Uluslararası Komitesi kuruldu
2002	Avrupa Kültür Rotaları Enstitüsü tarafından ‘Ortak Bir Miras: Kültürel Rotalar ve Peyzajlar’ web portalı oluşturuldu
2005	Kültür rotaları UNESCO tarafından 4 miras kategorisi arasında tanımlandı
2008	ICOMOS Kültür Rotaları Bildirgesi yayınlandı
2012	Avrupa Konseyi Kültür Rotaları’ nın 25. Yılı Kapsamında Colmar Deklerasyonu’ nu yayınlandı
2017	Avrupa Konseyi Kültür Rotaları’ nın 30. Yılı Kapsamında Deklarasyon yayınlandı

Avrupa Kültür Rotaları Programının hedeflediği, temel ilkeleri olan; insan hakları, kültürel demokrasi, kültürel çeşitlilik ile birlikte kimlik, iletişim, zaman ve mekân gibi unsurlar vasıtasıyla karşılıklı kültürel etkileşimin artırılmasıyla ortak bir kültürel miras oluşturmaktır (Baştemur, 2013).

2.2.2. Kültür Rotalarının Sınıflandırılması

Rotalar günümüzde bir ulaşım koridoru olarak tanımlanmaktadır. Rotaların kullanımları sahip oldukları nitelik ve niceliklere göre ölçekleri, kapsamaları ve hedefleri doğrultusunda değişiklik gösterebilirler. Rotalara kullanım türlerine göre yürüyüş, bisiklet, tırmanış, araçlı tur rotaları gibi örnekler verilebilir. Bunlarla birlikte rotaların kullanım ve tasarımlarını etkileyen diğer etmenlerde kullanıcı profili, zaman, ilgi alanı, zorluk derecesi gibi unsurlardır (Tablo 2.2) (Çekül Vakfı, 2014).

Avrupa’da ve Türkiye’de rotaların kullanım özelliklerine, amaçlarına fakat en çokta tarihselliklerine göre sınıflandırılmış oldukları gözlemlenmektedir (Tablo 2.2).

Tablo 2.2. *Kültür Rotalarının Sınıflandırılması (Çekül, 2015)*

1. Tarihin belirli bir döneminde gerçekten kullanılmış ulaşım güzergâhları	2. Çeşitli amaçlarla günümüzde planlanmış rotalar
a. Uzun süreli, toplu insan hareketi: İpek Yolu, Haçlı Yolu, Baharat Yolu vb b. Bireysel yolculuklar: Büyük İskender'in, Evliya Çelebi'nin, St. Paul'un rotası gibi.	<ul style="list-style-type: none">• Yerel kalkınmanın desteklenmesi• Alternatif turizmin canlandırılması• Doğal ve kültürel mirasın korunması

Tarihin belli dönemlerinde savaş, keşif, ibadet, ticaret, göç gibi amaçlarla kullanılan bu rotalar geçmişte toplu gruplar halinde kullanılabilmiş olabileceği gibi bireysel yolculuklarda da kullanılmış olabilir. Bunların sonucu olarak bu ulaşım koridorları boyunca zaman ve mekânsal anlamda oluşan devamlılık kültürler arası etkileşimin izlerini yansıtmaktadır. Tarihte kullanılan güzergâhlar veya günümüzde oluşturulan rotalar üzerinde ortaklaşan temel öğeler;

- a. **Tekil Tarihi Yapılar:** Kilise, köprü, kale, değirmen gibi kırsal arazi üzerinde veya kent içerisinde bulunan yapılardır.
- b. **Antik Yerleşimler:** Bir kent, kutsal alan vb. olarak algılanabilen arkeolojik alanlardır.
- c. **Somut Olmayan Kültürel Miras:** Destanlar, halk hikâyeleri, efsaneler, atasözleri, masallar, fıkralar vb. gibi unsurlardır.
- d. **Yaban Hayatı:** Bölgesel özel nitelikli fauna ve flora alanlarıdır.
- e. **Doğal Çevre:** Dağ, kanyon, vadi, kıyı, zirve, göl gibi farklılık sunan oluşumlardır.
- f. **Geleneksel Yaşam:** Yemek, inanç, dil, müzik gibi coğrafyaya özgü yaşam öğeleridir.

Bir kültür rotasının oluşabilmesi için bu öğelerden birinin daha belirgin olması ile biçimleneceği gibi birkaçının da bir arada bulunması ile rota gerçekleşebilir. Bir kültür rotasının birden çok sayıda doğal ve kültürel varlığı bir araya getirdiği gözlemlenebilir (Çekül Vakfı, 2015). Ulaşım ağlarında bulunan kültür rotaları, içinde buldukları bölgelerin jeolojik yapıları, çevre değerleri, geleneksel özellikleri, tarihi yapı ve yerleşimleri gibi etki ve değerlerin rotalara yansıdığı gözlemlenmektedir. Güzergâh boyunca rotalara yansıyan bu özellikler geçmişin izlerinin günümüze taşınmasını sağlamaktadır.

2.3. Kültür Rotası Planlanması

Bölgesel ölçekte değerlendirildiğinde; sanayi sektöründe hızla artan tehditler, kırsal alanlardan sürekli göç verilmesi ve kentlerde artan baskılar doğal ve kültürel miraslar üzerinde tehlike unsuru oluşturmaktadır. Sahip olunan doğal ve kültürel mirası korumak için bu noktada kültür rotaları birleştirici ve bağlayıcı kolaylık sağlamaktadırlar. Bölgesel ölçekte tamamlayıcılıklarının yanı sıra buldukları bölgede yeni bir kimlik özelliği kazandırmaktadırlar (Görmüş vd., 2016).

Doğal ve kültürel mirasın kendine özgü karakteristiğini korumak ve bunun yanı sıra alternatif turizm imkânı oluşturmak, geleneksel kültür etkilerinden esinlenebilmek

gibi yeni anlamlar kazandırarak rotanın zenginleşmesini sağlamak asıl hedefler arasında olmaktadır (Kiper ve Arslan, 2007). Bölgesel veya kentsel ölçekte rota planlamasının amaçları aşağıdaki şekilde özetlenebilir (Çekül Vakfı, 2014):

- a. Doğal ve kültürel mirasın bütüncül bir şekilde korunmasını, anlamlandırılması, yorumlanması ve sunulmasını sağlamak
- b. Kitle turizm, herşey dâhil turizm gibi turizm tiplerine alternatif bir turizm imkânı sağlamak
- c. Yerel kesimlerin koruma bilincini artırarak farkındalık oluşturmak
- d. Yeni yatırım alanları oluşturarak bölgesel kalkınmayı desteklemek
- e. Geleneksel değerlerin ekonomik potansiyelini artırarak gelişmesini sağlayacak projeler geliştirmek
- f. Tekil miras öğelerinden daha çok çoğul miras öğelerinin farkındalığının artması için bölgesel kimlik algılanmasını sağlamak
- g. Turizm aktivitelerinin yoğunlaştığı bölgelerde ki baskıyı hafifletmek
- h. Yerel paylaşımcılar arasındaki iş birliği zemini hazırlamak

Çeşitli amaçlarla günümüzde doğal ve kültürel miras esas alınarak belirli bir tema etrafında geliştirilerek planlanmış rotalar, tarihsel bir iz taşıyabileceği gibi sonradan planlanarak da oluşturulması mümkündür. Rota planlamanın doğal ve kültürel mirası korumak ve sürdürülebilir turizmi sağlamanın temel öğeleri şunlardır (Tablo 2.3) (Çekül Vakfı, 2015).

Tablo 2.3. Rota Planlamanın Koruma ve Yerel Kalkınma Alanındaki Rolü (Çekül,2015)

SOSYAL ve FİZİKSEL	EKONOMİK	ÇEVRESEL ve KÜLTÜREL
<ul style="list-style-type: none">• Rekreasyon• Sağlık• Araştırma• Eğitim vb.	<ul style="list-style-type: none">• Bölgesel gelişme• Kırsal kalkınma• Alternatif ekonomik aktiviteler (turizm vb.)	<ul style="list-style-type: none">• Doğal kaynakların korunması• Kültürel mirası iyileştirme• Kitle turizmi etkilerinin değiştirilmesi vb.

2.3.1. Rota Planlama Kriterleri

Belirlenmiş ve oluşturulmuş olan rotaların planlanmasında hedeflerin ve yöntemlerin desteklenerek uygulama süreçlerinin yönlendirilmesi açısından tanımlanan 8 kavramsal başlık, öncelikli ve önemli planlama kriterleri olarak kabul edilmelidir. Dikkate alınması gereken bu kriterler; rota üzerinde bulunan doğal ve kültürel peyzaj izlerinin belirlenmesinde, önem sıralarının ortaya konmasında ve en önemlisi var olan rotanın korunarak ve sürdürülebilirliğinin sağlanarak daha etkili bir sisteme dönüştürülmesinde etken olacaktır (Görmüş ve vd., 2016).

Bölgesel veya kentsel ölçekte rota planlama ilkeleri aşağıdaki şekilde özetlenebilir (Çekül Vakfı, 2014) (Tablo 2.4);

Tablo 2.4. Rota Planlama Kriterleri (Çekül, 2014)

1. Ortak İşbirliği	Rota planlamasının hem temel avantajlarından hem de gerekliliklerinden biri bölgesel ölçekte yatay işbirliği zeminlerine olanak sağlamasıdır. Rota ağı kapsamında yerel aktörlerin bir araya gelerek etkin bir çalışma ortamı oluşturmaları sonucunda yönetim ve uygulama devamlılığı sağlanmakta ve daha güçlü bir mekanizma kurulmuş olacaktır.
2. Kültürel Mirası Koruma ve Canlandırma	Rota planlama yaklaşımı açısından doğal ve kültürel miras zenginliği düşünüldüğünde, koruma temelinde mirasa saygı gözetilmesiyle birlikte sektörel gelişimin ve ekonomik faaliyetlerin kaynaklar üzerindeki etkileri dengelenecek ve canlandırma sağlanacaktır.
3. Tematik Yaklaşım	Yaklaşım geliştirilirken öncelikle, doğal ve kültürel mirasın korunmasına dayalı olarak bölgesel değerlerden esinlenerek tematik bir bakış açısının kazanılması önemlidir. Bu şekilde rota üzerinde bölgeye özgü temalarla zenginleşen ve yeni güzergah veya alternatifler oluşturulacaktır.
4. Kırsal Kalkınma	Bölgesel planlamanın önceliklerinden olan yerel ekonominin geliştirilmesi rota çalışmalarında da önemli başlıklardan biridir. Yerel kimlik ve kaynaklar göz önünde bulundurularak kırsal kesim açısından yeni faaliyet alanlarının tanımlanmasında önemli bir yaklaşım olacaktır.
5. Alternatif Turizm	Rota planlaması yapılacak bölgenin potansiyeli düşünüldüğünde özellikle kırsal kesimde eko-turizm, yayla turizmi ve doğa sporları rota çalışmalarıyla bütüncül bir şekilde güçlendirilmesi mümkündür. Bu şekilde belli bölgelerde oluşan yığılmaların dağılımı sağlanarak ekonomik ve sosyal canlılık oluşması planlamanın avantajlarından olacaktır.

Tablo 2.4.'ün devamı

6. Bütüncül Tanıtım	Rota planlaması yapılacak bölgenin tarihi, doğal ve kültürel mirası, sosyal yapısı gibi bütün yönleri bir arada değerlendirilmesi önemli bir etkidir. Bölgesel kimliğin doğru ve anlaşılabilir şekilde algılanması sonucunda bütüncül sunum ve tanıtım stratejileri gerçekleştirilerek daha güçlü bir imaj oluşturulmuş olacaktır.
7. Yerel Katılım	Mirasın korunmasında, geliştirilmesinde, uygulama süreçlerinde yerel katılımın sağlanması ve sahiplenilmesi çalışmaların devamlılığı ve yerel kesim tarafından pozitif dönüşlerin edinilmesi açısından önemlidir.
8. Yenilikçi Teknoloji ve Yerel Etkinlikler	Rota çalışmalarında güzergâhın ulaşılabilirliğini ve kolay kullanımını destekleyecek şekilde yenilikçi teknolojiler eşliğinde sunum ve tanıtım konularının kurgulanması önemlidir. Bu şekilde bölgeye dair farkındalık ve tüm kesimler için erişilebilirlik sağlanmış olacaktır. Bölgede yaşayanların yıl boyunca ilgilerini koruyacakları ve gelen ziyaretçilerinde dikkatlerini çekecek etkinlikler düzenlenerek yerel halkın bölgeye dair farkındalık ve sahiplenme hislerinin güçlenmesi sağlanmış olacaktır.

Bir kültür rotasının planlanacağı bölgenin yer seçiminin yapılmasında dikkate alınması gereken hususlar şunlardır (Çekül Vakfı, 2015):

- Kültürel mirasın yoğunluğu ve çeşitliliği doğal yapının korunmasında en temel durumlardan birisi olmaktadır.
- Özgün nitelikleri korunmuş ya da tarih boyunca değişerek günümüze ulaşmış olan kültürel peyzaj alanları ve özel/ nadir öğeleri içeriyor olmalıdır.
- Bölgenin tematik bir bütünlüğü temsil etmesi rotaların tarihsel, doğal ve kültürel bütünlük içinde olması ve bununla birlikte özgün ve çekiciliğinin artması açısından önemli olmaktadır.
- Planlanan rotanın başarılı bir şekilde devamlılığının sağlanması için yerelde işbirliği potansiyeli değerlendirilerek yönetsel altyapılar oluşturulmalıdır.

Planlanacak olan kültür rotasının içeriği, fiziksel yapısı ve yereldeki etkileri bölgenin hangi değerleri ile önem kazanacağı konusuna bağlıdır. Analiz şeklinde değerlendirilen bu bölüm rota belirlemede ilk ve en önemli adım özelliğindedir.

Bölgenin ne olduğu, kaynak değerleri, avantajları, dezavantajları, potansiyelleri ve sorunları gibi unsurlar bu bölümde incelenerek rotanın kurgusunu belirleyecek başlıklar bu kısımda oluşturacaktır (Çekül Vakfı, 2015).

- İlk adım olarak bölgenin üst ölçekten alt ölçeye yaklaşımını gözlemlemek için tarihsel yapısı, nerede konumlandığı, komşu bölgelerle ilişkisinin ne olduğu ortaya konulmalıdır. Daha sonra ise bölge, kendi içerisinde alt birimlerde incelenerek karar süreçleri ilerletilebilir.
- Planlamanın yapılacağı bölgenin geçmiş ve günümüzdeki durumuna bakmak, yöreye özgü sahip olunan temaları ortaya çıkarmak, analiz sürecinde hedeflenen adımlardandır.
- Rota planlamasında mekânsal, sosyal ve ekonomik koşulların birlikte araştırılıp değerlendirilmesi bölgede ki yerelle uyumun sağlanması ve rotanın sürdürülebilirliği açısından önemli olmaktadır.

Bölgenin tarihteki ve günümüzdeki durumları dikkate alındığında kültürel ve doğal mirastan bağımsız yöreye özgü koşullar, temalar ve güzergâha ilişkin çok sayıda değişkenden bahsedilebilir.

Kültür rotalarında; rotaların geçeceği iz ve bileşenler belirlenen temaya göre netleştirilir. Temaya bağlı olarak belirlenen güzergâh üzerindeki yerleşimler ve rotayı kullananlar için sağladıkları servis kapasiteleri (konaklama, sağlık hizmetleri, ulaşım olanakları) değerlendirilir. Bunlar sağlandıktan sonra arazinin mevcut koşullarının da etkili olduğu ve yönlendirdiği bir güzergâh seçimi yapılır. Rotanın kurgusunu ise kullanıcı profilleri, hareket tipleri ve rota üzerinde geçirilecek süre ile değişkenlik göstermektedir (Tablo 2.5) (Çekül Vakfı, 2015).

Tablo 2.5. Rota Planlama Değişkenleri (Çekül,2015)

Temalar	Tarihsel dönemler, ekoloji, yerel mimari vb.
Bölgeye özgü arazi koşulları	Engebeli, riskli, orta, rahat
Yerleşim kapasiteleri	Konaklama, toplu taşıma, sağlık hizmetleri, ticaret
Rota üzerindeki hareket tipi	Yürüyüş, bisiklet, tırmanış, at vb.
Rotada geçirilecek süre	Birkaç saatlik, gününbirlik, birkaç günlük, haftalık
Rota yolculuk şekli	Bireysel yolculuk, grup etkinlikleri, turlar
Kullanıcılar	Yaş, şehir, ilgi alanı, eğitim durumu, gelir durumu

2.4. Kültür Rotası Tasarım İlkeleri

Planlanmış rota sistemlerinin kurgulanmasını yönlendirecek 8 kavramsal başlık, tasarım ilkeleri olarak kabul edilmelidir. Dikkate alınması gereken bu ilkeler; rota üzerindeki tarihi alanlar, tekil yapılar, doğal alanlar, flora ve fauna yapısı gibi birleşenlerin belirlenerek önem sıralarının ortaya konmasında ve en önemlisi var olan rotanın devamlılığı ve bütünlüğünün sağlanmasında etkili bir sistem olacaktır. Rota tasarım ilkeleri aşağıda ki gibi özetlenebilir (Tablo 2.6) (Çekül Vakfı, 2014):

Tablo 2.6. Rota Tasarım İlkeleri (Çekül,2014)

Çeşitlilik	Rotanın bulunduğu bölgedeki coğrafyanın sahip olduğu çeşitlilik belirlenmeli ve farklı her tür özgün değerlere fiziksel ve sosyal açıdan temas etmelidir. Belirlenen temaya göre değerlendirilen doğa çeşitliliği rota sisteminin daha dinamik ve verimli tasarlanmasını sağlarken rota deneyiminin daha aktif olmasını sağlayacaktır.
Bağlayıcı Yapı	Kültür rotaları mekânsal özellikleri nedeniyle her ne kadar farklı ve bağımsız öğelerden oluşsa bile güzergâh üzerindeki tüm öğeler bir araya getirilerek mekânsal ve sosyal açıdan ilişkilendirilmedir.
Erişilebilirlik	Erişimin sağlanması ve güçlendirilmesi öncelikli ve önemli rota tasarım ilkelerindedir. Ulaşım olanakları, yazılı kaynaklar, işaretleme sistemleri gibi uygulamaların üretilmesi ve artırılması coğrafyanın geneline ve mevcut öğelerine dair anlama ve beklenti süreçleri sağlayacaktır.

Tablo 2.6.'nın devamı

Çok Seçeneklilik	Belirlenen temaya göre tasarlanacak olan rota sistemi, aynı zamanda coğrafya koşulları, tarihsel bağlam, ulaşım türü ve kullanıcı istekleri farklı değişkenleri de göz önünde bulundurarak farklı güzergâh alternatifleri sunmalıdır. Sonuç olarak ayrı değişkenlerle oluşan her rota parçası, yan yana geldiğinde çok seçeneklilik oluşturacaktır.
Çok Boyutluluk	Rota üzerindeki odak ve güzergâh seçimlerinin yapılmasında yürüyüş yolu, manzara noktaları gibi fiziksel özellikler yanı sıra bölgedeki yerleşimleri, yaşayanları etkileyen sosyal ve ekonomik boyutların değerlendirilmesi de çok boyutluluk ilkesiyle gerçekleştirilmektedir.
Bileşenlerin Dengesi	Rota sisteminde bölgenin sahip olunan tarihsel ve günümüz öğeleri ile doğal ve kültürel miras gibi farklı değer türleri arasında dengenin sağlanması gerekmektedir. Bu şekilde güzergâh üzerinde sürekli tekrar eden öğelerin rota deneyimini basitleştirmesine karşın önlem alınmış olacaktır.
Ağ İlişkileri	Rota üzerindeki gerek kullanıcıların gerek yerleşimlerin servis kapasiteleri ile sosyal ve kültürel potansiyelleri üzerinde bir yerleşim derecelendirilmesinin önerilmesi, sistemin daha verimli hale gelmesini sağlayacaktır.
Ortak Çalışma	Ortak çalışma ilkesi ile aynı zamanda yerel yönetimler, sivil toplum, üniversitelerin temsilcilerinin de yer alacağı çalışma gruplarıyla, tasarım aşamasında veri sağlama, değerlendirme ve onaylanması gibi konularda yatay işbirliği oluşturularak sürdürülebilirlik sağlanacak ve güçlendirilecektir.

2.5. Kültür Rotası Örnekleri

2008 yılında ICOMOS tarafından yayınlanan Kültür Rotaları Tüzüğü'nde belirtildiği gibi rotalar çeşitli coğrafyalarda karşımıza çıkmaktadırlar. Avrupa'da ve Türkiye'de bu çeşitliliğe bağlı olarak da tarihleri, özellikleri, işlevsellikleri, formları, sosyal, ekonomik ve kültürel değerlerinin yanı sıra dini, askeri, ticari, mimari, doğal, sembolik vb. farklılık gösteren çok sayıda kültür rotaları oluşturulmuştur (Durusoy, 2013).

2.5.1. Avrupa'daki Kültür Rotaları

Avrupa kültür rotalarının oluşturulmasında ki ana fikir, Avrupa'nın farklı ülkelerinin ve kültür varlıklarının ortak birer kültürel miras olduğunu ortaya koyma amacıyla belirlenmesidir. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin nerisi ile 1987 yılında 'Santiago de Compostela' ilk Avrupa Kültür Rotası olarak ilan edilmiştir.

Avrupa konseyi tarafından seçilen bu ilk rotayı temel alarak diğer rotalar için referans kaynak özelliğini taşımasında, kültürler arası etkileşimin devam etmesi, kültür ve doğa miraslarını korumak ve zenginleştirmek, kültürler arası paylaşımı artırmak, kültürel turizm faaliyet alanları için yeni mekânlar oluşturmak hedeflenmiştir. Hac gzerghlarının keşiştiği Santiago rotasının Avrupa'da ilk belirlenen rota olmasının sebebi; ulusal, bölgesel, yerel ölçekte kültürel iş birliği oluşturabilmek, aynı dilde işaretleme yapabilmek ve bu şekilde Avrupa'da ki tüm rotaları belirlemektir (Baştemur, 2013).

Rotalar değerlendirildiğinde doğal ve kültürel özellikleri sebebiyle barındırdıkları farklı değer ve birleşenler işığında sahip oldukları bölgelere özgü ortaya çıkan çekicilik, değerşkenlik ve avantajlar gibi seçeneklere bağlı olarak farklı kategorilere ayrıldıkları gözlemlenmektedir.

Avrupa Konseyi, kültür rotalarını belirleme, tanıtımlarını yapma ve bu ağları onaylama yetkisine sahiptir. Avrupa Konseyi tarafından belirlenen ve sertifikası olan kültür rotaları aşağıda verilmiştir (www.coe.int) (şekil 2.1, EK 1):

Şekil 2.1. Avrupa Konseyi Tarafından Belirlenen ve Sertifikası Olan Kültür Rotaları (www.coe.int, 2018)

2.5.2. Türkiye'deki Kültür Rotaları

Tarih süresince farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış ve birden çok uygarlığa ait sosyal, kültürel, dini ve sanatsal değerler sonucunda oluşmuş ve günümüze kadar uzanmış birçok tarihi yol olduğu bilinmektedir. Bu yolların kültür rotaları olarak belirlenmeleri sonucunda Anadolu'nun farklı kültürlerini tanımak, yakın çevrelerinde ki tarihe tanıklık etmek, doğayla iç içe olabilmek ve sürdürülebilirliklerinin sağlanarak kırsal kalkınma ve turizme pozitif etkisi olması amacıyla kültür rotaları belirlenmeye başlanmıştır (Durusoy,2013). Rotaları oluştururken hedeflenenler arasında seyahat edenleri yönlendirmekle beraber rota güzergâhları arasında farklı fikir ve sanatsal değerlerin yayılmasını sağlayacak tarihi yolları belirlemek ve yeni keşifler oluşturmak bulunmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle 2012 yılında Kültür Rotaları Derneği kurulmuştur. Rotaların korunması ve tanımının yanında derneğin asıl amacı, yerleşim yerlerinde ki yerel halka tarım, hayvancılık ve ormancılık dışında alternatif bir gelir kaynağı sunma fikri olmaktadır (www.kulturvarliklari.gov.tr, 2016).

Türkiye'nin Hollandalı gönüllü gruplar tarafından oluşturulmuş potansiyel olarak iki Avrupa Kültür Rotası mevcuttur. Biri Viyana'dan (Avusturya) İstanbul'a kadar uzanan Sultanlar yolu, diğeri ise Dürres'ten (Arnavutluk) İstanbul'a gelen Via Egnatia Yolu'dur (Clow, 2011).

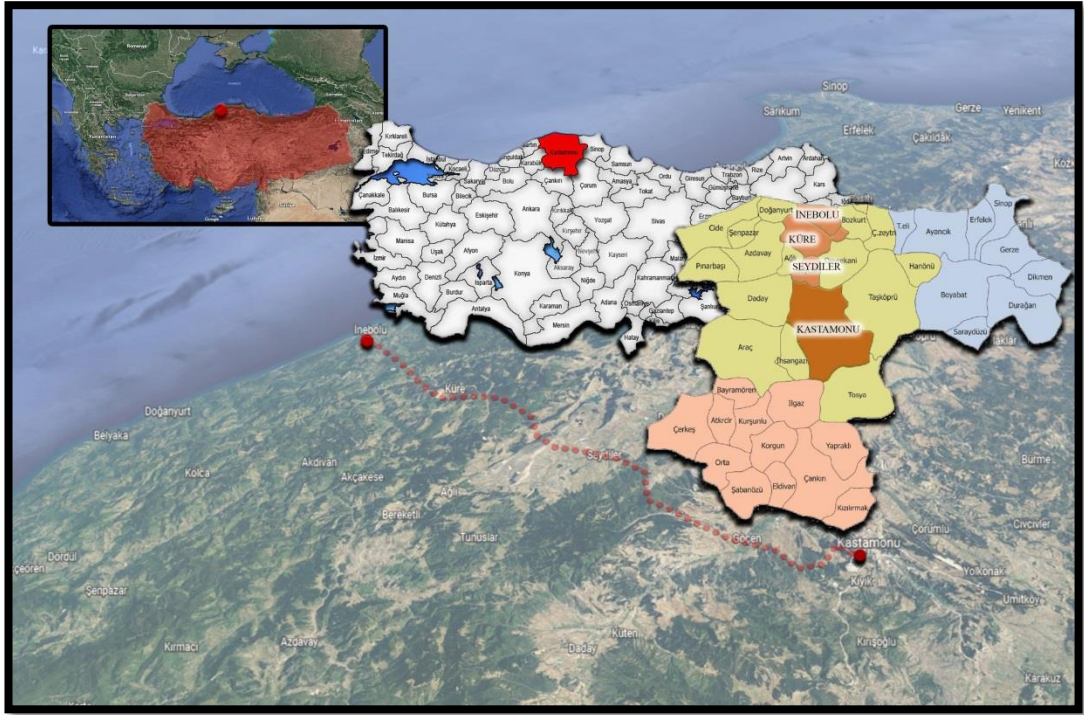
Türkiye'nin sahip olduğu tarihi, doğal ve kültürel özellikleriyle oluştuğu gözlemlenen keşif güzergahları derneğin çalışmaları sonucu işaretlenmiş ve tanıtımı yapılmakta olan 21 rota bulunmaktadır (Şekil 2.2, EK 2) (Kültür Rotaları Derneği, 2016).

Şekil 2.2. Türkiye Kültür Rotaları (www.cultureroutesinturkey.com/tr/)

3. ÇALIŞMA ALANINA İLİŞKİN BİLGİLER

İstiklal Yolu Kültür Rotası (İnebolu-Kastamonu Bölümü) , İstiklal Savaşı sırasında cepheye cephane taşınması için kullanılan, İnebolu-Kastamonu-Çankırı-Ankara hattı ile oluşan İstiklal yolu rotasının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. İstiklâl Yolu Kültür Rotasının Kastamonu bölümü, İnebolu'dan başlayıp Küre, Ecevit, Seydiler, Devrekani, Halkacılar, Şeker Köprü'den sonra Kastamonu kent merkezinde son bulmaktadır (Şekil 3.1). Coğrafi ve tarihi şartların şekillendirdiği bu yol hattının bugün de büyük ölçüde İstiklal Savaşı sırasında kullanılan yolu takip ettiği gözlemlenmektedir. Bu hat boyunca yolcu konaklaması ve güvenlik için çok sayıda han, otel ve karakol bulunmaktadır. Bunların bir kısmı Milli Mücadele döneminde yapılmıştır.

Şekil 3.1. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu Bölümüne İlişkin Lokasyon Haritası

Çalışma kapsamında kültür rotasının sadece Kastamonu bölümü değerlendirilmiştir. Alana ilişkin bilgiler ve haritalar; İnebolu, Küre, Seydiler ve Kastamonu şeklinde dört bölümde verilmiştir.

3.1. Coğrafi Konum

İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın başladığı bölüm olan İnebolu Kastamonu'nun kıyı şeridindeki bir ilçesidir. Batı Karadeniz bölümünün hemen kıyı gerisinden itibaren yükselen, kıyıya paralel uzanan İsfendiyar dağlarının kuzey eteklerinde yer almaktadır. 599 km²'lik alana sahip olan bir ilçedir. Denizden 120 m yükseklikte yer almaktadır (www.kuzka.org.tr).

Rotanın başlangıç noktası olana İnebolu ilçesinden sonra rota güzergâhında yer alan Küre ilçesi, Kastamonu sınırları içerisinde İsfendiyar dağları üzerinde İç Anadolu'yu Karadeniz kıyı şeridine bağlayan yol güzergâhındadır. İlçe mülki arazisi dağlık ve sarp bir yapıya sahiptir. Küre'nin merkezi Kastamonu'ya 60 km, Seydiler'e 29 km, İnebolu'ya 30 km karayolu ile bağlıdır. Deniz seviyesinden 960 m yüksekliktedir (www.kuzka.org.tr).

İstiklâl Yolu Kültür Rotası üzerinde yer alan Seydiler, yüzölçümü 222 km² olan bir ilçedir. İnebolu - Kastamonu karayolu üzerinde bulunmaktadır. Seydiler'in Küre İlçesi'ne uzaklığı 29 km, Kastamonu Merkez ilçeye uzaklığı 33 km'dir. Deniz seviyesinden 1074 m yüksekliktedir. (www.kuzka.org.tr).

Kastamonu ili Batı Karadeniz ve Kızılırmak Havzaları arasında 41° 21' kuzey enlemi ile 33° 46' doğu boylamları arasında yer almaktadır. 13.108 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye yüzölçümünün %1,7'sini oluşturmaktadır. Karadeniz sahiline paralel olarak il merkezinin kuzeyinde Küre (İsfendiyar) Dağları, güneyinde ise doğu batı uzantılı Ilgaz Dağları bulunmaktadır. İlin Karadeniz kıyı şeridi uzunluğu 170 km uzunluğunda ve denizden yüksekliği 775 m olup; dağlar denize paralel uzanmaktadır (www.kuzka.org.tr).

3.2. İstiklâl Yolu Kùltür Rotası'nın Doğal Peyzaj Özellikleri

İstiklal Yolu Kùltür Rotası'nın Kastamonu bölümünün doğal peyzaj özelliklerine ait faktörler; topografik ve jeolojik yapı, toprak ve hidrolojik yapı, iklimsel özellikler, bitki örtüsü ve yaban yaşamı başlıkları altında incelenmiştir.

3.2.1. Topoğrafik ve Jeolojik Yapısı

Rotanın başlangıç noktası özelliğinde olan İnebolu ilçesi yüksek ve engebeli bir arazi yapısına sahip olmakla birlikte çevresinde, yükseklikleri 400 m ile 1200 m arası değişen tepeler mevcuttur. İlçenin yer aldığı vadinin, ağız kısmının doğu ve batı bölümlerinde yer alan tepelerden, güneydoğuda yer alan Geriş Tepesi 495 m güneybatıda yer alan İslam Tepesi 589 m yüksekliğe sahiptir. Diğer tepeler ise; doğuda Darıca Tepesi, batıda Abaş Tepesi, doğuda Manastır Tepesi, güney batıda Çuha Tepesi ve güneydoğuda Yukarı Vozu tepesidir (www.kuzka.org.tr).

Rotanın Seydiler ilçesinden önceki durağını oluşturan Küre ilçesinin arazisi dağlık ve sarp bir yapıya sahiptir. Rota güzergâhının tamamı düşünüldüğünde Çuhadoruğu, İkiçay vadisi, Ersizlerdere ve Karacehennemboğazi Kanyonu'nun olduğu Ersizlerdere Köyü mevki gibi zorlu arazi yapısının mevcuttur. Ersizlerdere ve Karacehennemboğazi Kanyonu, Küre-İnebolu yolu üzerinde Küre ilçesine 8 km uzaklıkta bulunmaktadır. Ersizlerdere mevki dağlık, ormanlık ve engebeli arazi yapısına sahiptir (Şekil 3.2).

Şekil 3.2 Ersizlerdere Mevkii (Anonim, 2018)

Karacehennem Vadisi ise birincisi 2.5 km ve ikincisi 3 km olan iki parçadan oluşmaktadır. İstiklal Yolu rotasında önemli bir uğrak yeri olma özelliğine sahip olan bu kanyon Türkiye'nin önemli kanyonları arasına girmektedir. Sahip olduğu doğal güzellikleri ile çok sayıda doğasever, dağcı ve fotoğrafçıların ilgisini çekmekte olan eko-turizm potansiyeli de yüksek bir alan özelliğindedir (www.turizminsesi.com) (Şekil 3.3).

Şekil 3.3. Karacehennemboğazı Kanyonu (www.turizminsesi.com, 2018)

Rotanın devamında yer alan Seydiler ilçesinin ise arazi yapısı olarak merkezi bölüm düzlük olup, genel anlamda Küre ve İnebolu kısmına göre daha düz ve tarımsal bir arazi yapısı ile çevrilidir.

Kastamonu ili kuzeyinde Batı Karadeniz Dağları, Karadeniz sahiline paralel olarak İsfendiyar (Küre) Dağları bulunmaktadır. İlin yüzölçümünün %74,6'sı dağlık ve ormanlık, %21,6'sı plato ve %3,8'i ovidan oluşur. Genel olarak dağlık olduğundan geniş ovaları yoktur. Buna karşılık vadiler etrafında ovacıklar göze çarpmaktadır. Kastamonu İli çoğunlukla engebeli arazilerden oluşmakta olsa da İstiklâl Yolu rotasının il merkezindeki bölümü arazi açısından daha düz bir yapıdadır.

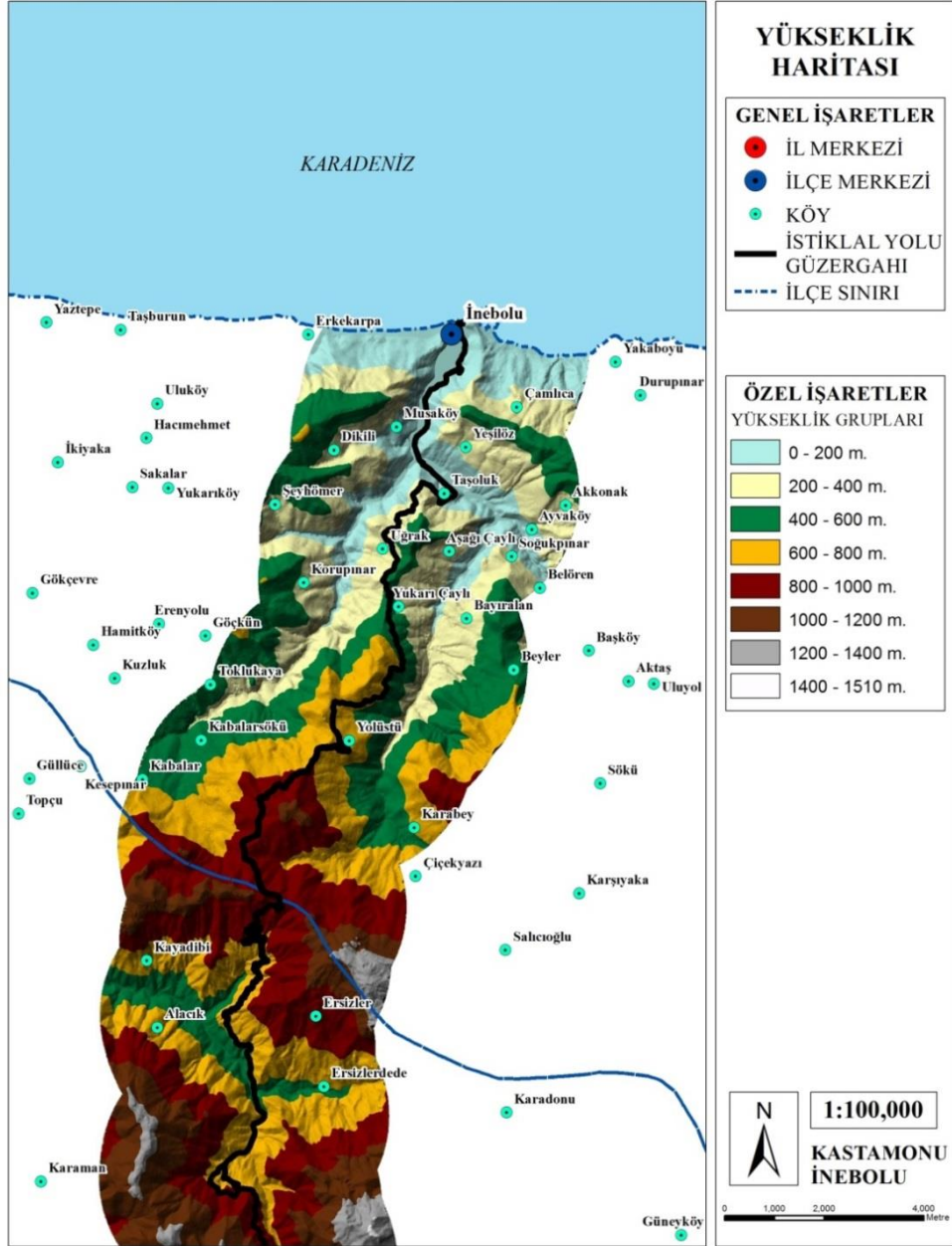
İstiklâl yolu güzergâhı yükseklik haritası değerlendirildiğinde İnebolu-Musaköy-Taşoluk mevkide yükseklik 0-200 m, Taşoluk-Uğrak mevkide yükseklik 200-400 m, Uğrak-Yukarıçaylı mevkisinde yükseklik 400-600 m, Yukarıçaylı-Yolüstü mevkisinde yükseklik 600-800 m, Yolüstü-Küre sınırı arasındaki mevkide ise yükseklik 800-1000 m yüksekliklere ulaştığı belirlenmektedir (Şekil 3.4).

Küre sınırı ile Kayadibi mevkisinde yükseklik 800-1000 metre, Kayadibi-Alacık mevkisinde yükseklik 600-800 m, Alacık-Ersizlerdere mevkisinde 400-600 m yükselikte, Ersizlerdere-Küre merkezi mevkisinde yükseklik 800-1000 m, Küre-Uzunöz-Camili mevkilerinde yükseklik 1000-1200 m, Camili-Sipahiler mevkisinde yükseklik 1200-1400 m yükseliklere ulaştığı belirlenmektedir (Şekil 3.5).

Çiğilerik-İmranlar-Üyük-Seydiler-Emreler-Sarıyonca mevkilerinde yükselik 1000-1200 m de olduğu belirlenmektedir (Şekil 3.6).

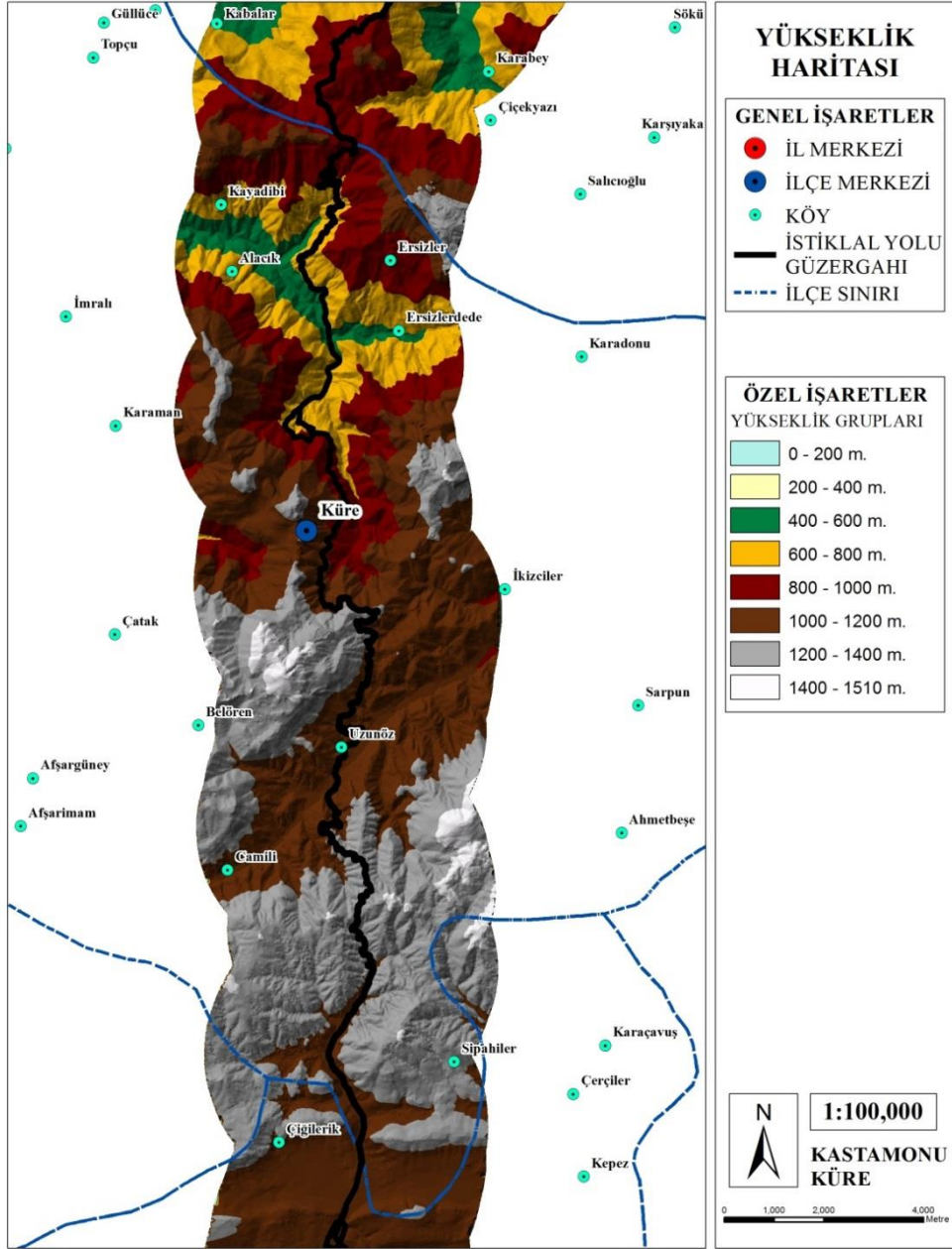
Sada-Küçüksu mevkisinde yükseklik 1000-1200 m, Küçüksu-Halifekuyucağı mevkisinde yükseklik 800-1000 m, Halifekuyucağı-Emirler-Sarıömer mevkisinde 600-800 m, Sarıömer-Dereköy mevkisinde 800-1000 m, Koruköy-Kastamonu merkez mevkisinde yükselik 600-800 m de olduğu belirlenmektedir (Şekil 3.7).

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

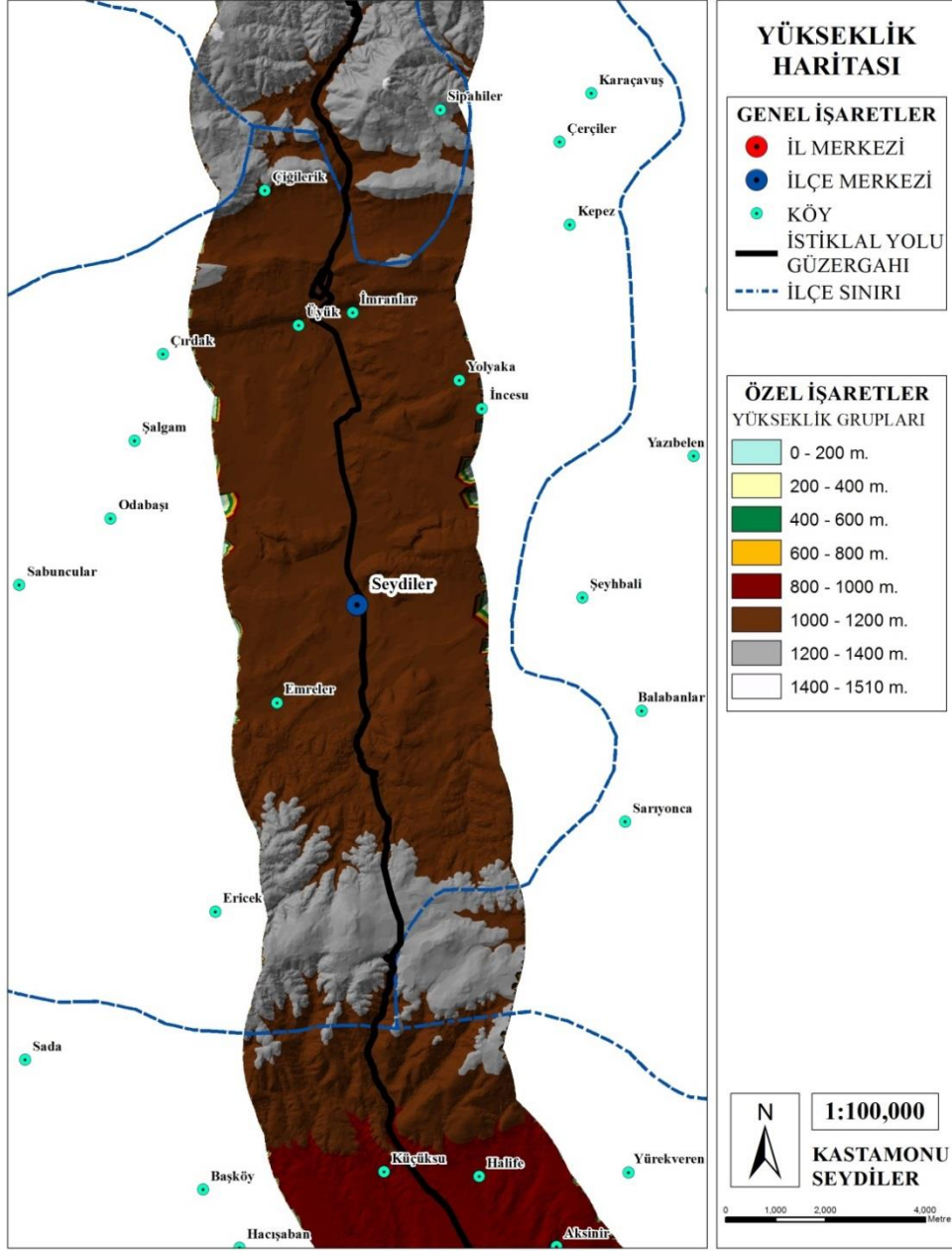
Şekil 3.4. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Yükseklik Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

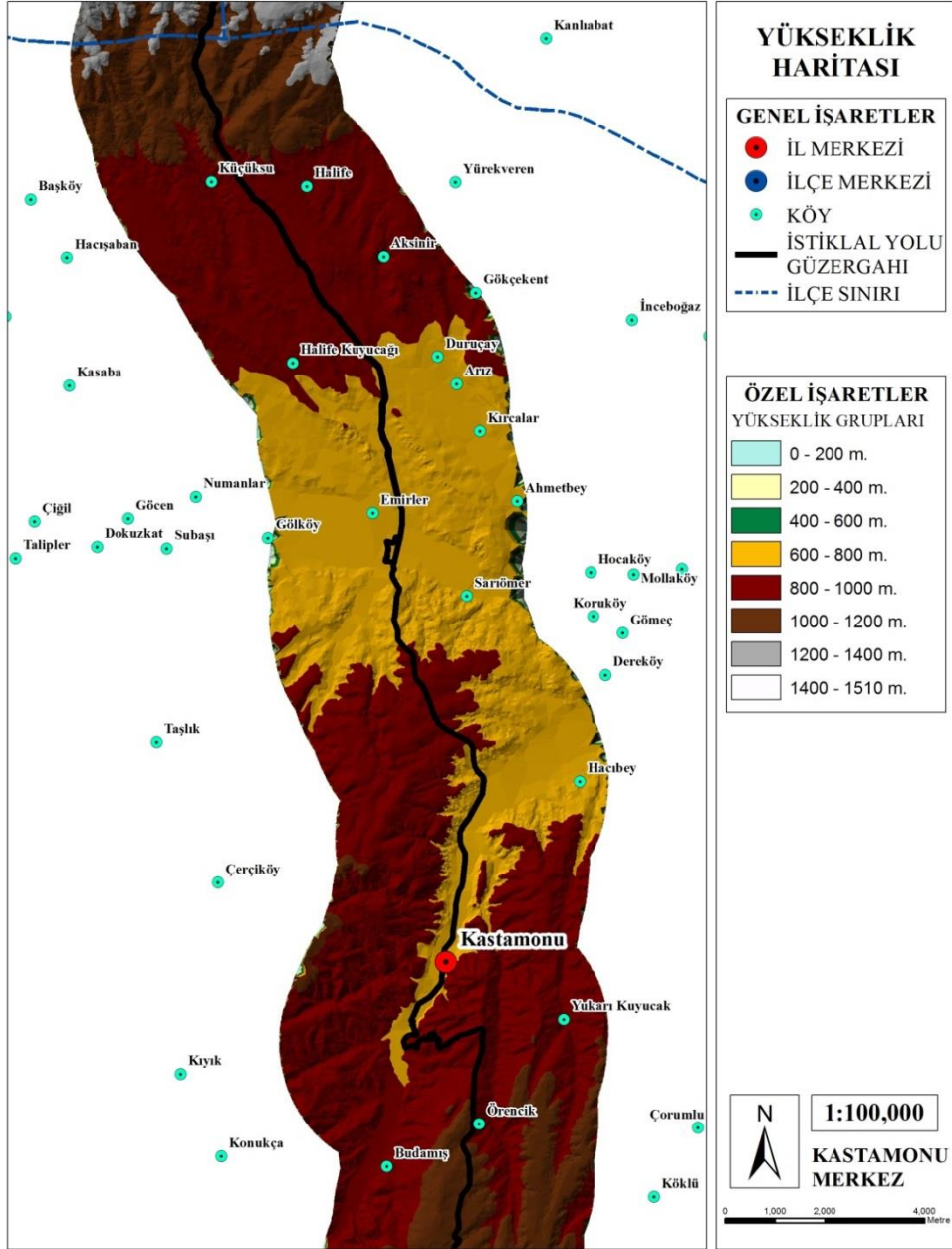
Şekil 3.5. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Yükseklik Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

Şekil 3.6. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Yükseklik Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

Şekil 3.7. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Yükseklik Haritası

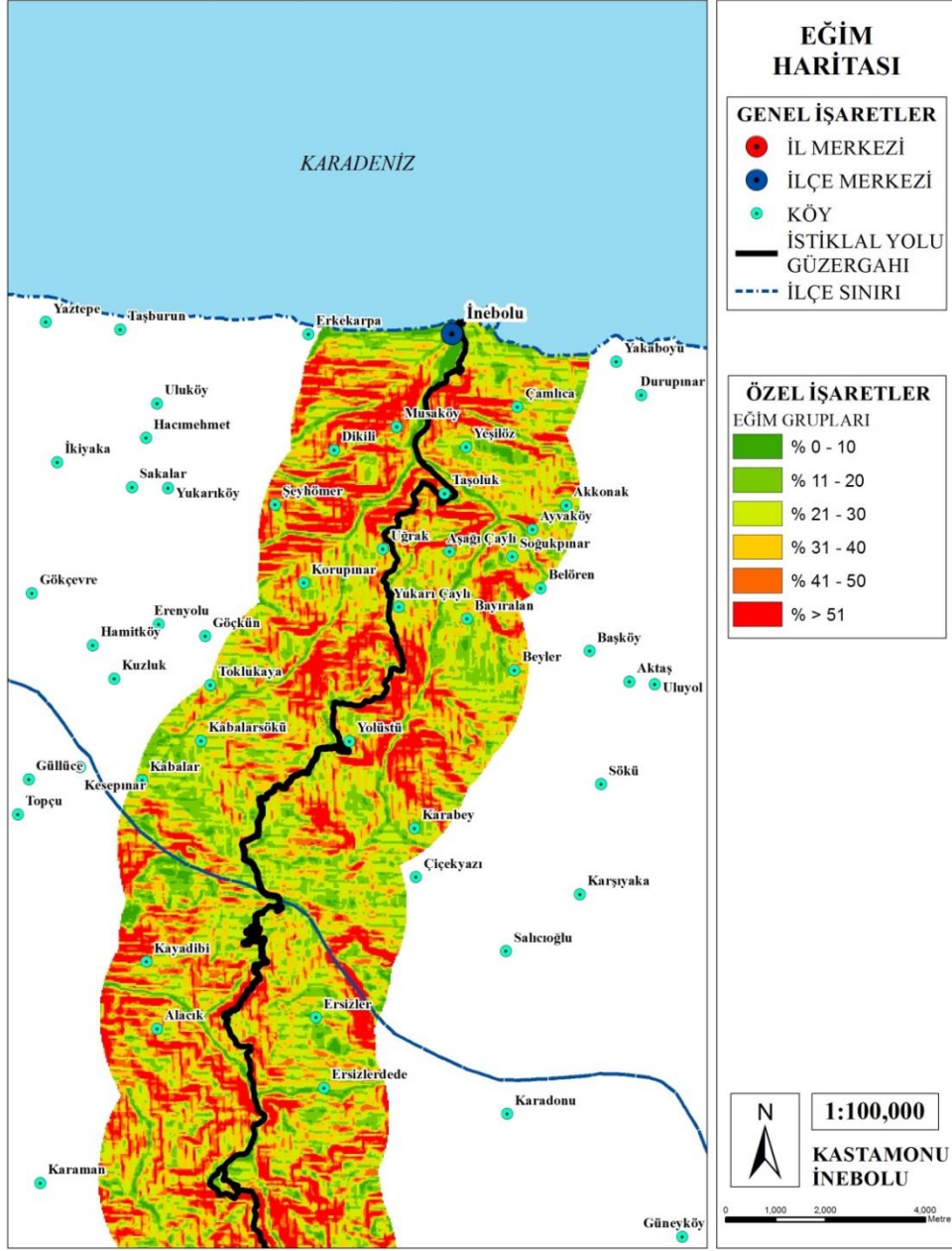
İstiklâl Yolu güzergâhı eğim haritası değerlendirildiğinde İnebolu merkez bölümünde eğim %0-10 arasında olduğu, İnebolu-Musaköy mevkinde eğim %21-30 ve %31-40 mevkinde arasında olduğu, Musaköy-Taşoluk mevkinde eğim %11-20 arasında, Taşoluk-Uğrak mevkinde eğim %31-40 ve %41-50 arasında olduğu, Uğrak-Yukarıçaylı mevkinde eğim %21-30 ve %31-40 arasında olduğu, Yukarıçaylı-Yolüstü mevkinde eğim %41-50 ve %>51 arasında olduğu, Yolüstü-Küre sınırı arasındaki mevkide ise %11-20 ve %21-30 arasında olduğu belirlenmektedir (Şekil 3.8).

Küre sınırı ile Kayadibi mevkisinde eğim %11-20 ve %21-30 arasında olduğu, Kayadibi-Alacık mevkisinde eğim % 41-50 ve % >51 arasında olduğu, Alacık-Ersizlerdere mevkisinde %21-30 ve % 31-40 arasında olduğu, Ersizlerdere-Küre merkezi mevkisinde eğim %31-40 ve %41-50, Küre-Uzunöz-Camili mevkisinde eğim %21-30 ve %31-40 arasında olduğu, Uzunöz-Camili mevkisinde eğim %11-20 ve %21-30, Camili-Sipahiler mevkisinde eğim oranı %0-10 ve %11-20 arasında değişkenlik gösterdiği belirlenmektedir (Şekil 3.9).

Çiğilerik-İmranlar mevkisinde eğim oranı %21-30 ve %31-40 arasında olduğu, İmranlar-Üyük-Seydiler-Emreler-Sarıyonca mevkilerinde ise eğim oranı %0-10 ve %11-20 olduğu belirlenmektedir (Şekil 3.10).

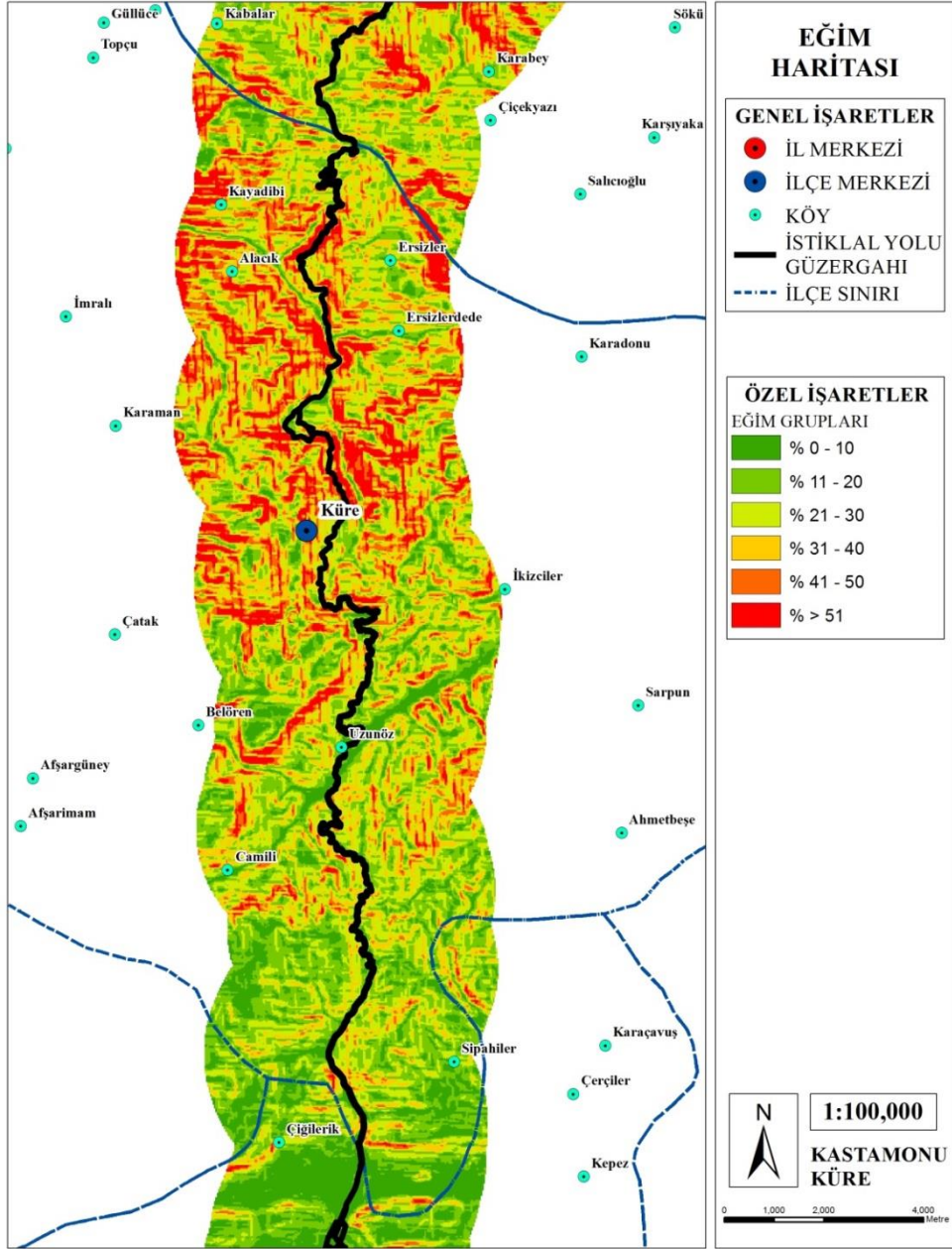
Sada-Küçüksu mevkisinde eğim %11-20 ve %21-30 arasında olduğu, Küçüksu-Halifekuyucağı-Halifekuyucağı-Emirler-Sarıömer-Dereköy-Kastamonu merkez mevkilerinde eğim oranı %0-10 arasında olduğu belirlenmektedir (Şekil 3.11).

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

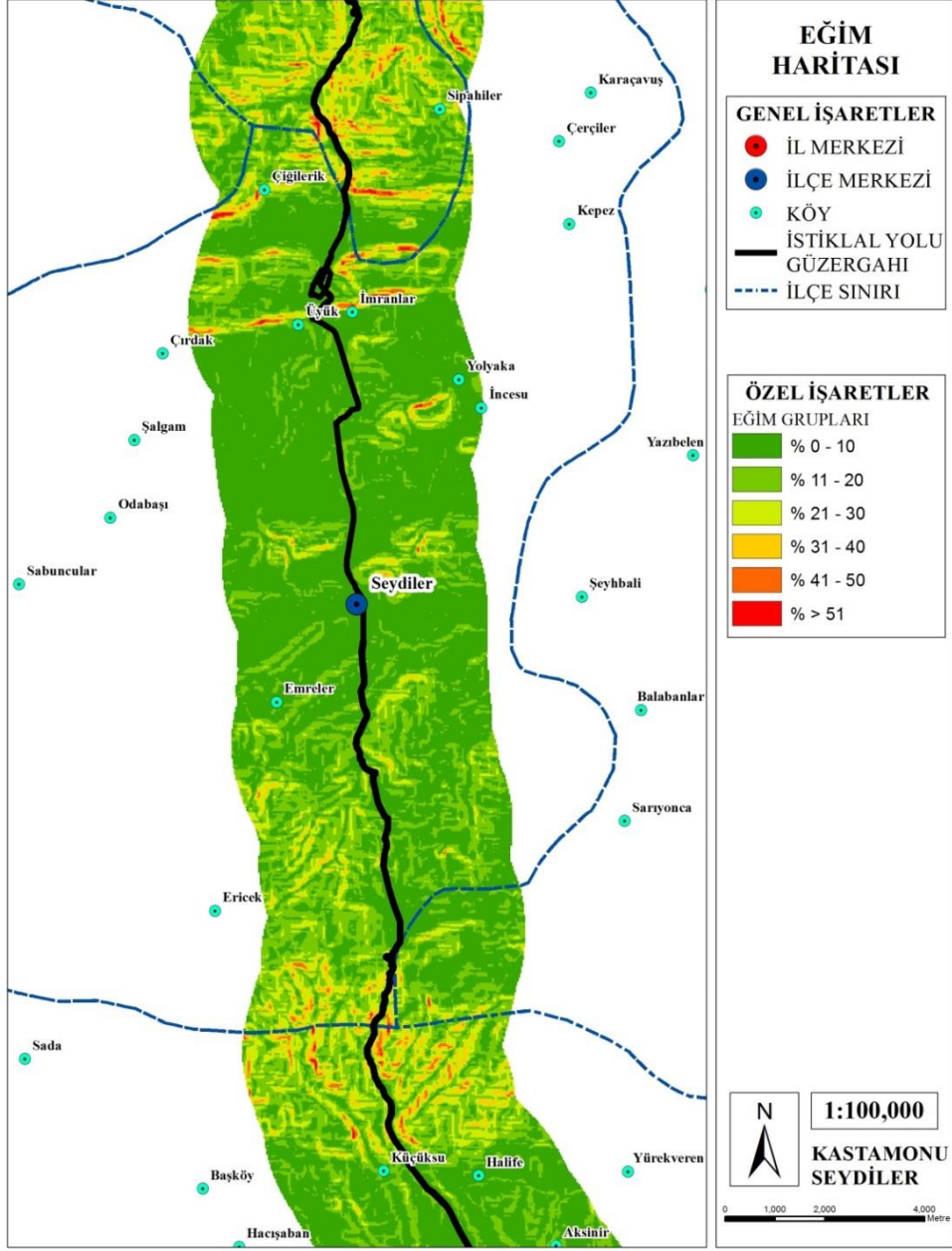
Şekil 3.8. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Eğim Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

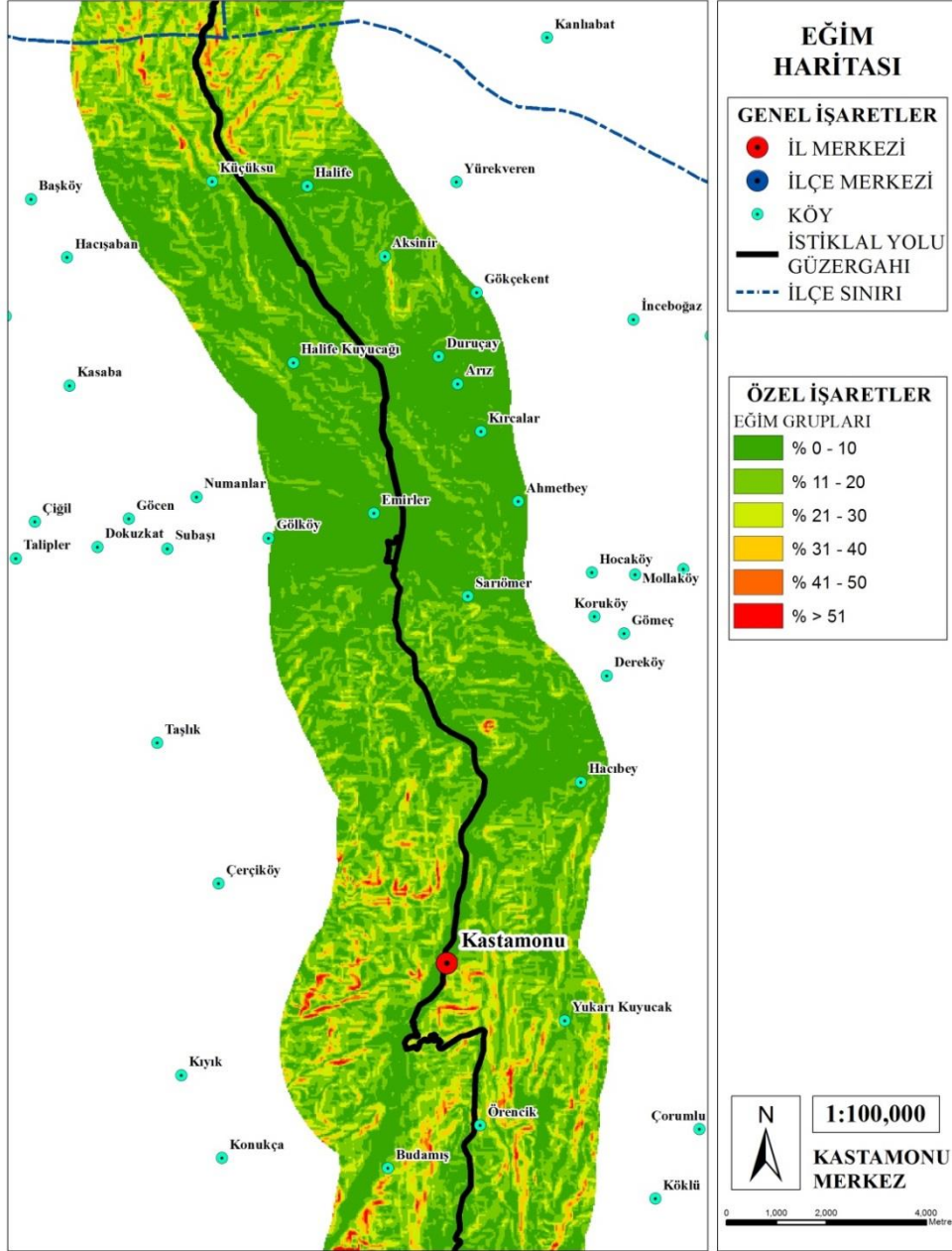
Şekil 3.9. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Eğim Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

Şekil 3.10. İstedlâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Eğim Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

Şekil 3.11. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Eğim Haritası

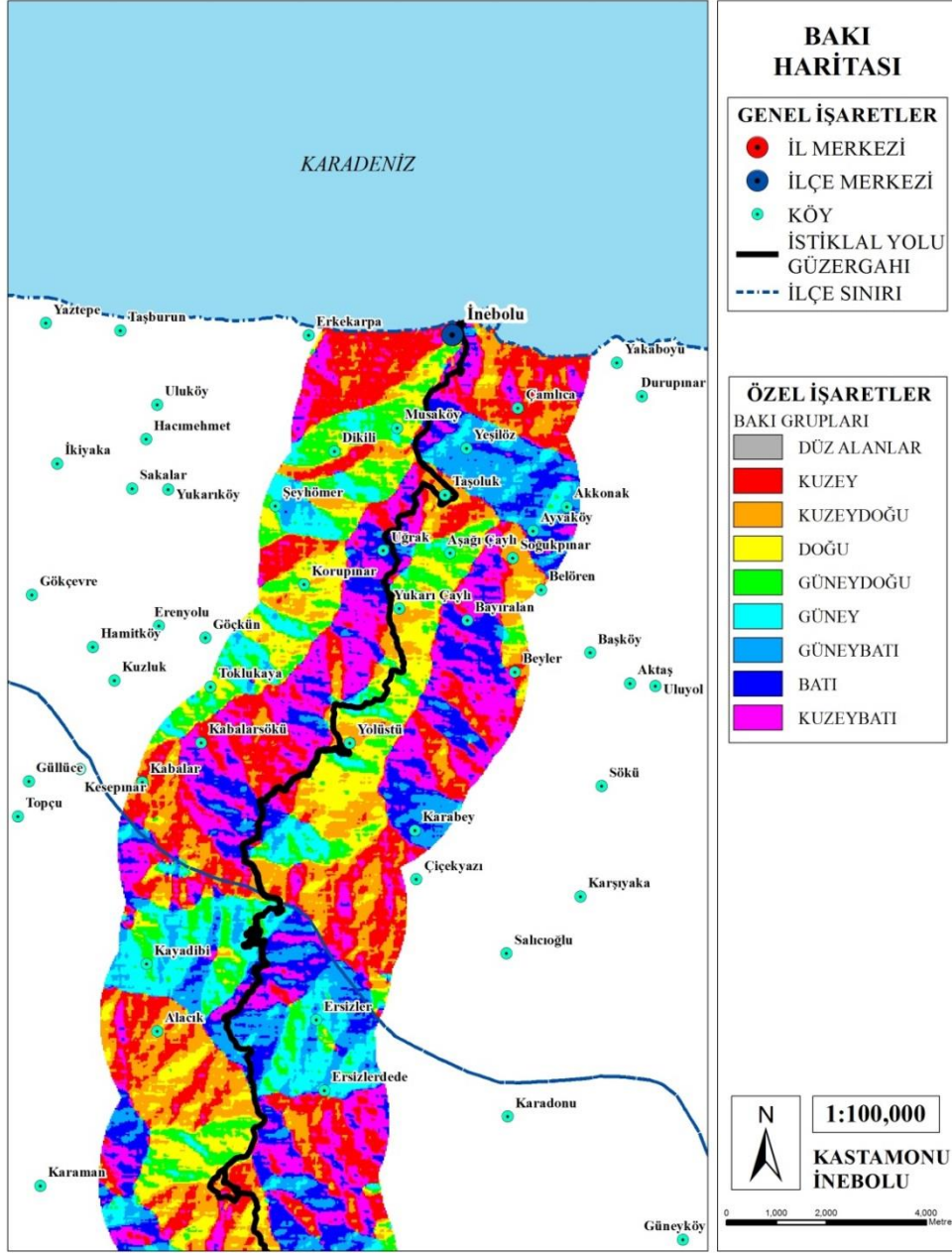
İstiklâl Yolu güzergâhı bakı haritası değerlendirildiğinde İnebolu merkez bölümünde İnebolu-Musaköy mevkisinde yarı gölgeli alanlar olduğu, Musaköy-Taşoluk mevkisinde güneşli alanlar olduğu, Taşoluk-Uğrak-Yukarıçaylı mevkilerinin yarı gölgeli olduğu, Yukarıçaylı-Yolüstü mevkisinde güneşli alanlar olduğu, Yolüstü-Küre sınırı arasındaki mevkisinin ise yarı gölgeli alanlar olduğu belirlenmektedir (Şekil 3.12).

Küre sınırı ile Kayadibi mevkisinde yarı güneşli alanlar olduğu, Kayadibi-Alacık-Ersizlerdere mevkisinde gölgeli alanlar olduğu, Ersizlerdere-Küre merkezi mevkisinde güneşli alanlar olduğu, Küre-Uzunöz-Camili mevkisinde gölgeli alanlar olduğu, Camili-Sipahiler mevkisinde yarı gölgeli alanlar olduğu belirlenmektedir (Şekil 3.13).

Çiğilerik-İmranlar mevkisinde yarı gölgeli alanlar olduğu, İmranlar-Üyük-Seydiler-Emreler-Sarıyonca-Ericek mevkilerinde gölgeli alanlar olduğu belirlenmektedir (Şekil 3.14).

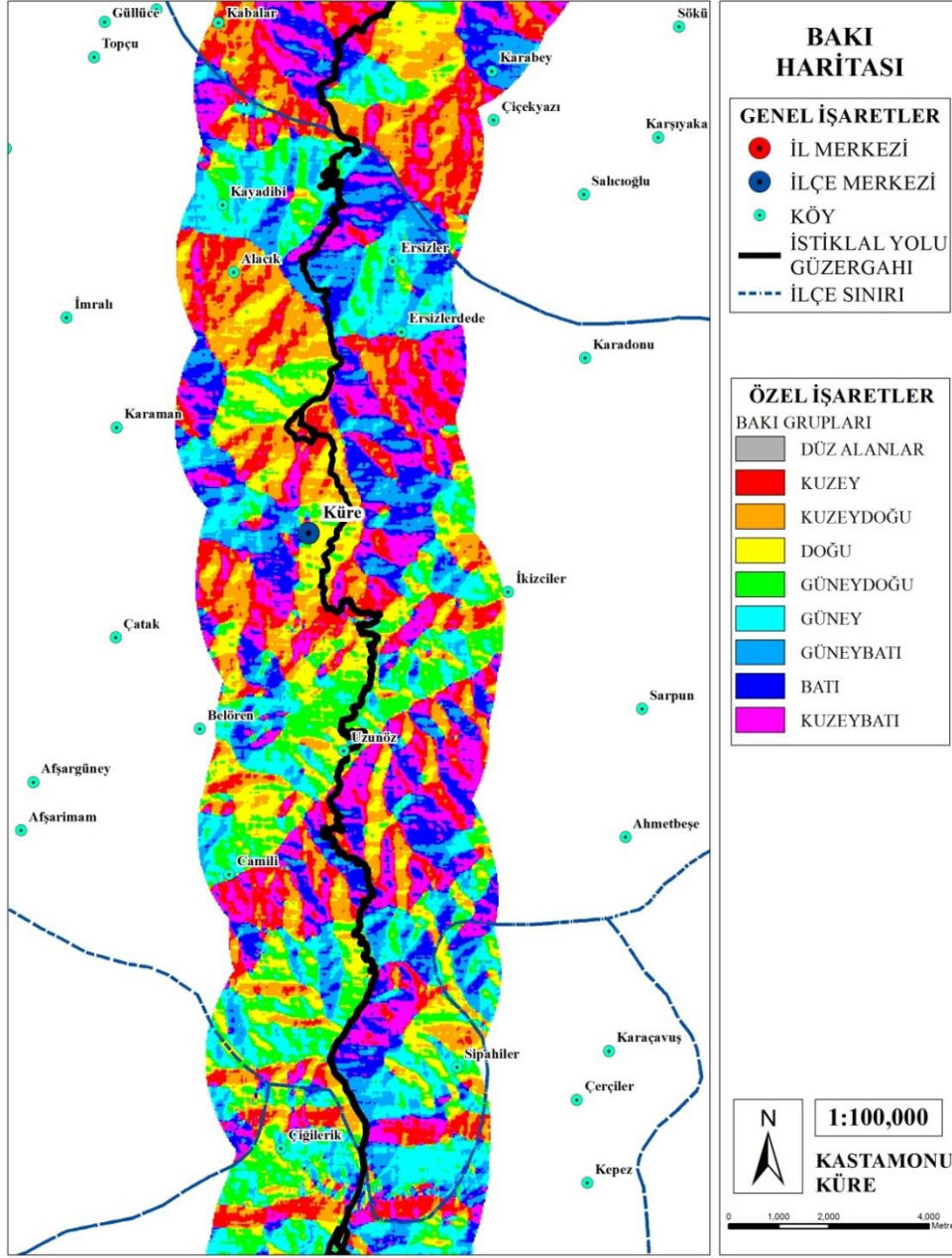
Sada-Küçüksu mevkisinde güneşli alanlar olduğu, Küçüksu-Halifekuyucağı-Halifekuyucağı-Emirler-Sarıömer-Dereköy-Kastamonu merkez mevkilerinde yarı gölgeli alanlar olduğu belirlenmektedir (Şekil 3.15).

**PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ**

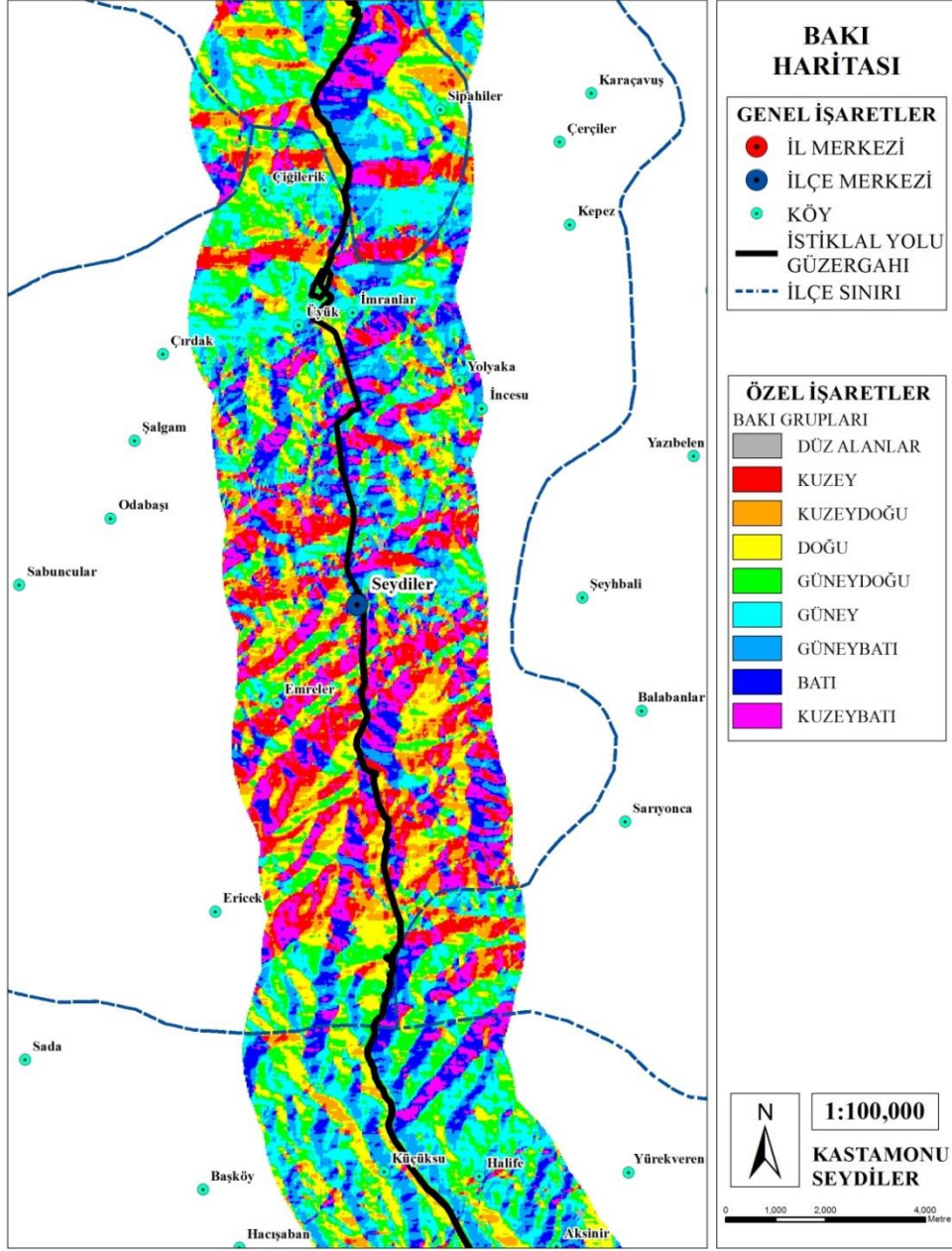
Şekil 3.12. İstiklal Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Baki Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

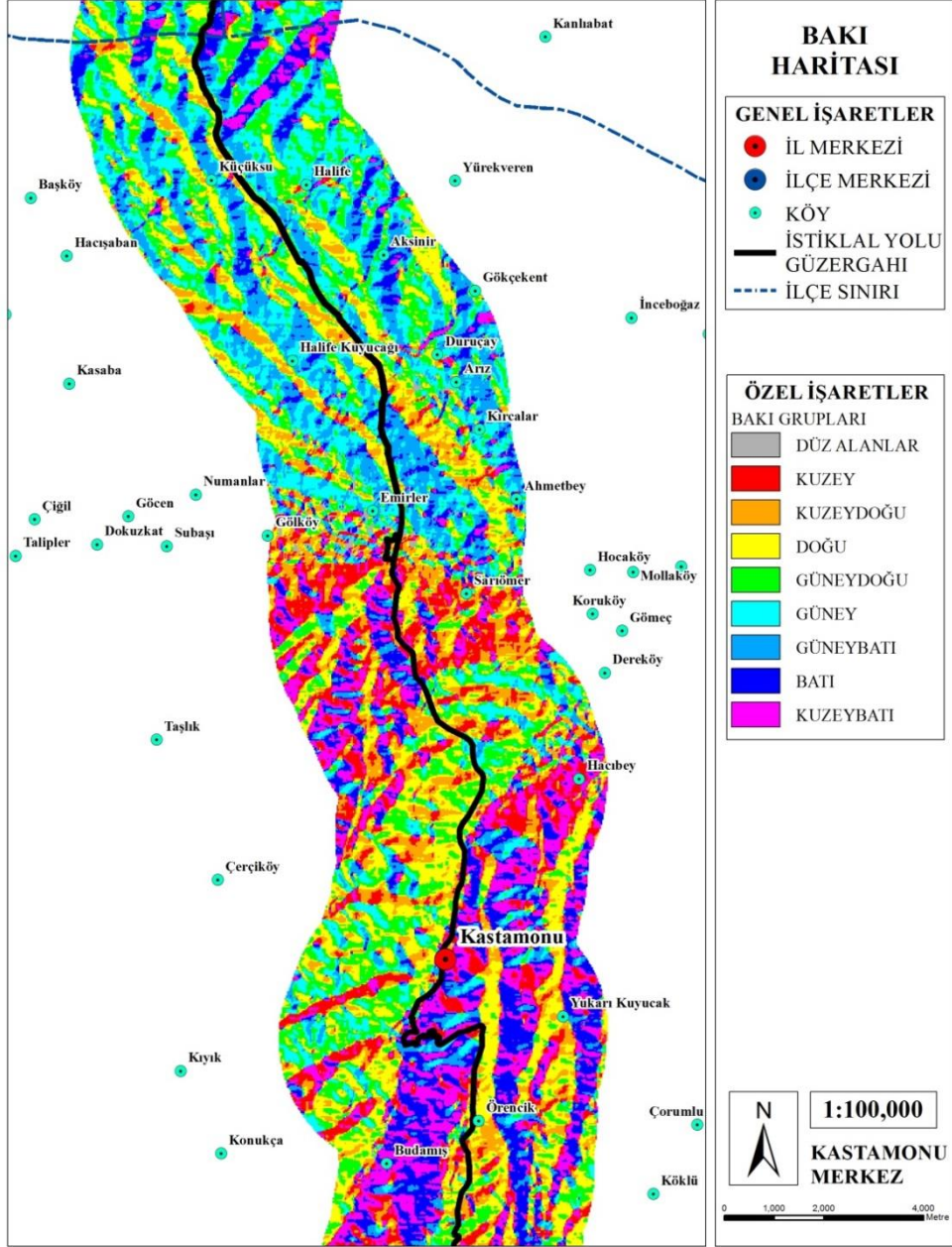
Şekil 3.13. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Baki Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

Şekil 3.14. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Baki Haritası

**PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ**

Şekil 3.15. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Baki Haritası

3.2.2. Toprak ve Hidrolojik Yapı

İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın başlangıç noktası olma özelliğinde olan İnebolu ilçesi yüksek ve engebeli bir yapıya sahip olan arazide yerleşmiş bulunan akarsular, sularını denizlere gönderebilmek için üzerinde yer aldığı yataklarını, derin bir şekilde kazmışlardır. İsfendiyar Dağları'nın denize bakan yamaçlarından doğarak denize ulaşan çaylardan ibaret olan ilçe akarsuları içinde, en önemlisi İki Çay adı verilen akarsudur. Bu akarsuyun rejimi düzensizdir ve ilçeyi ikiye ayırır. Diğer akarsular ise Özlüce Çayı, Kızılkara Çayı, Manastır Çayı, Adıyaman Çayı, Gemiciler Çayı'dır. Belirtilen çaylar da rejimi düzensiz akarsulara dâhildir (www.kuzka.org.tr).

Rotanın ikinci durağı olan Küre ilçesi dağlık bir arazi yapısına sahip olmasından dolayı tarıma uygun elverişli arazileri mevcut değildir. İlçenin en önemli akarsuyu Zembekler Çayı ve Uzunöz derelerinin birleşerek meydana getirdikleri Küre İki Çayıdır. İki Çay'ın simgesi haline gelmiş olan İkiçay Köprüsü Milli Mücadele dönemine ait önemli kültürel değerlerden biri olma özelliğindedir.

Rotanın Kastamonu'dan bir önceki durağı olan Seydiler ilçesinden Devrekâni Çayı, Mancılık Çayı ve Takazlar Çayı geçmektedir. Bu akarsu boyları tarıma elverişli topraklarla kaplı olup ova görünümündedir.

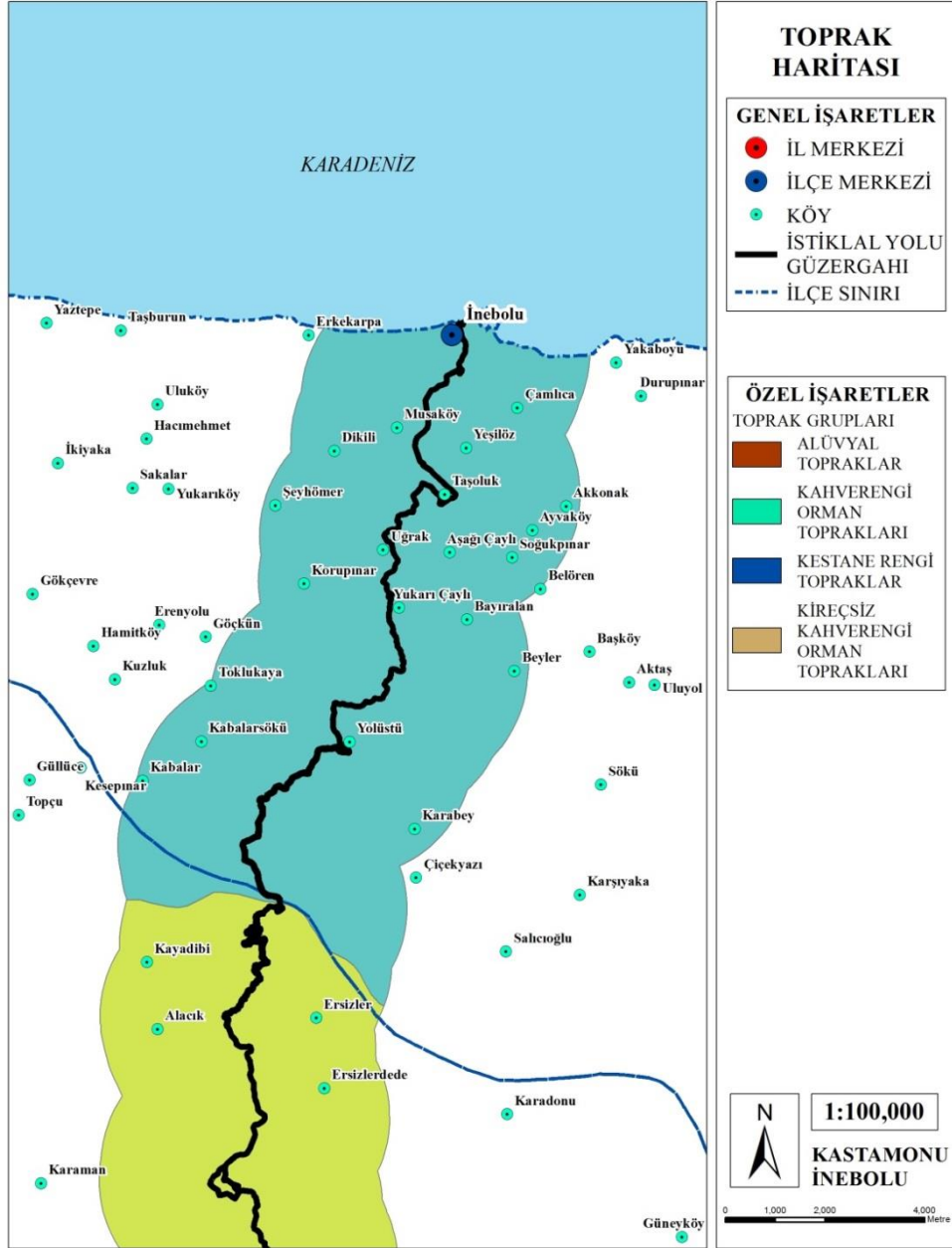
İstiklâl Yolu Kültür Rotası güzergâhı toprak haritası değerlendirildiğinde İnebolu merkez ve Küre sınırı arasındaki mevkinin kahverengi orman topraklarından oluştuğu belirlenmektedir (Şekil 3.16).

Küre sınırında ki Kayadibi mevkisinden Siphiler mevkisine kadar olan bölümde kireçsiz kahverengi orman topraklarından oluştuğu belirlenmektedir (Şekil 3.17).

Çiğilerik-Seydiler mevkisinde ki bölümde alüvyal topraklardan oluştuğu, Seydiler-Emreler-Sarıyonca mevkilerinde kahverengi orman topraklarından oluştuğu, Sarıyonca-Eğricek mevkisinin kestane rengi topraklardan oluştuğu belirlenmektedir (Şekil 3.18).

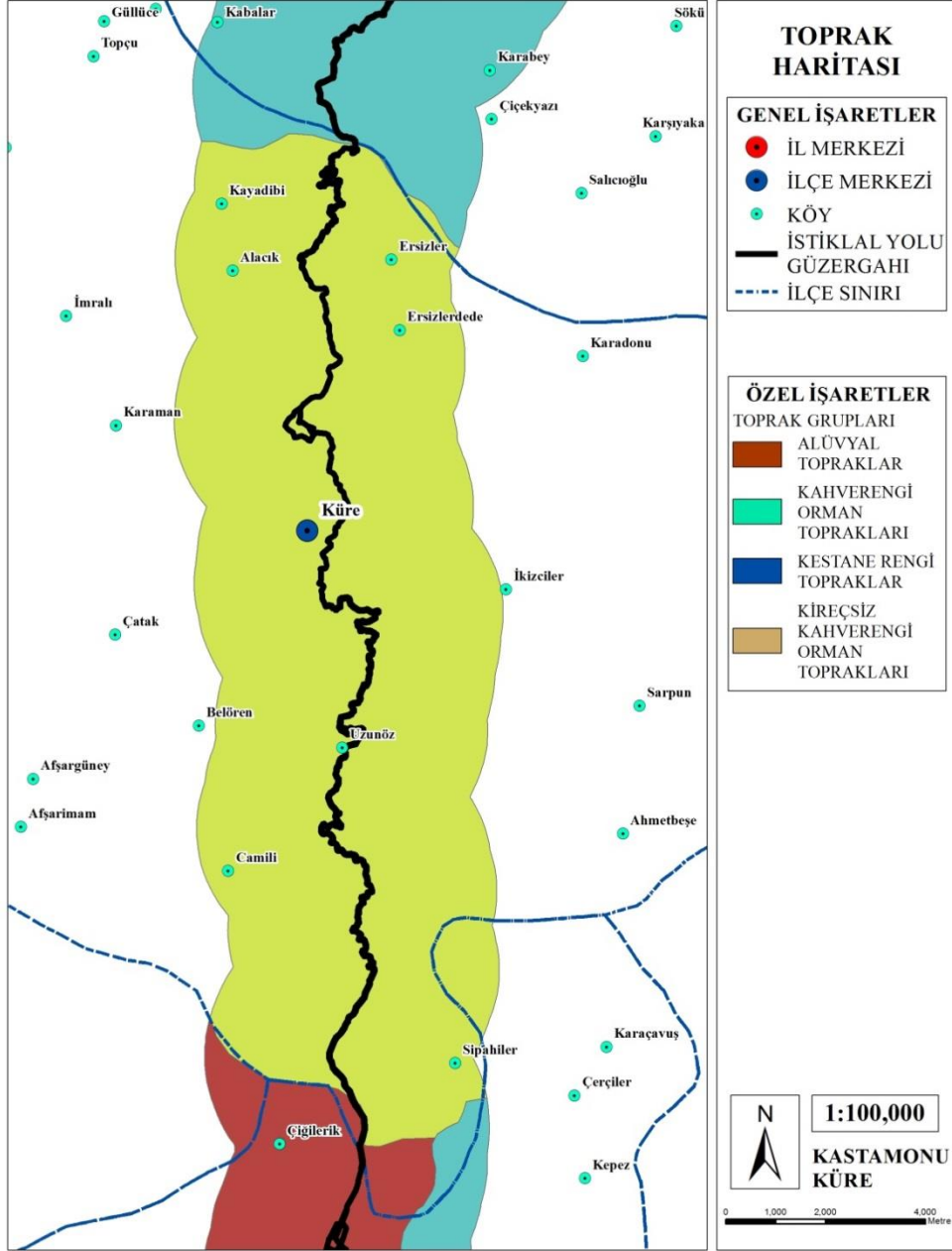
Sada-Küçüksu-Halifekuyucağı mevkisinde kestane rengi topraklardan, Halifekuyucağı-Emirler-Sarıömer mevkisinde alüvyal topraklardan oluştuğu, Dereköy-Kastamonu merkez mevkisinin kahverengi orman topraklarından oluştuğu belirlenmektedir (Şekil 3.19).

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

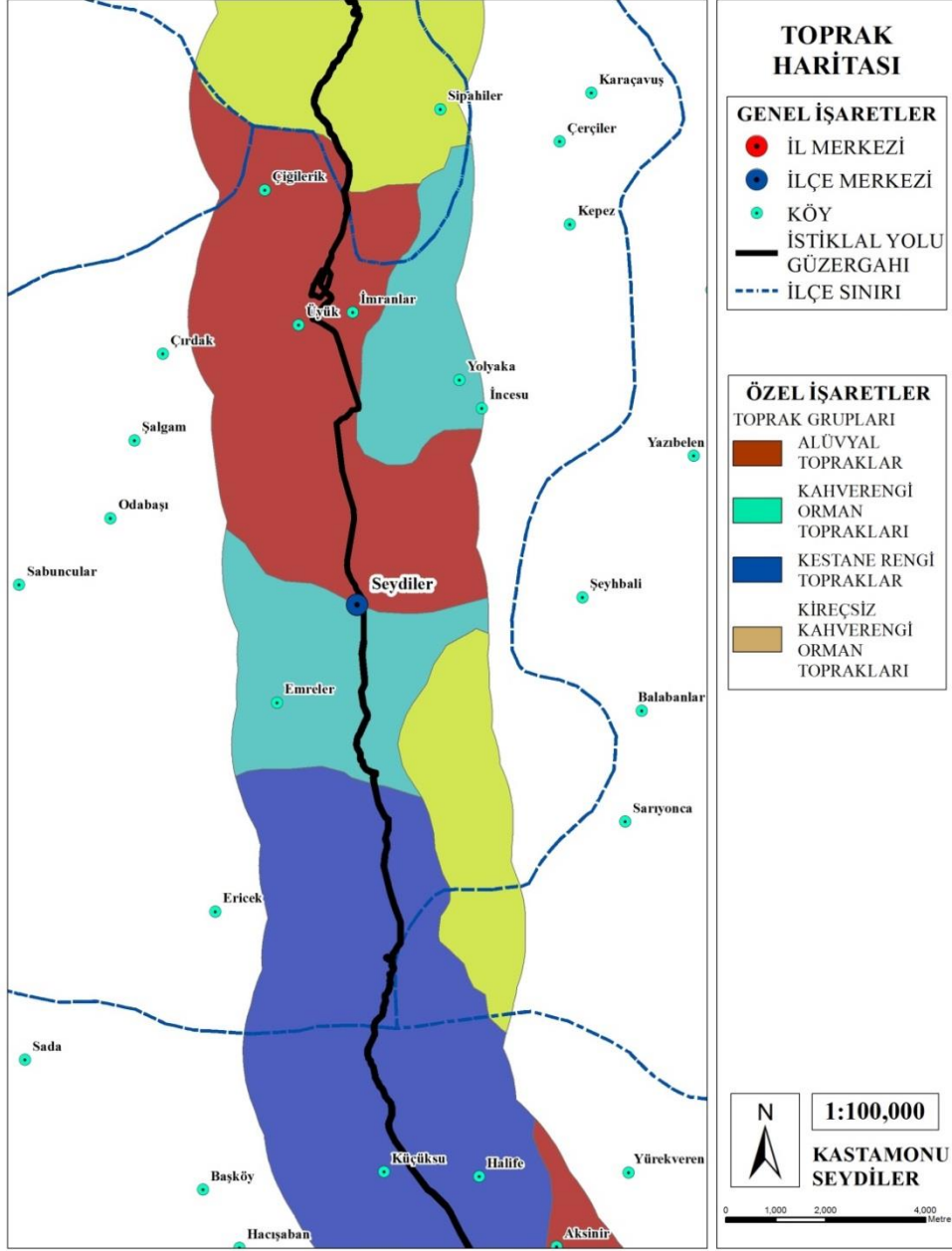
Şekil 3.16. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Toprak Haritası

**PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ**

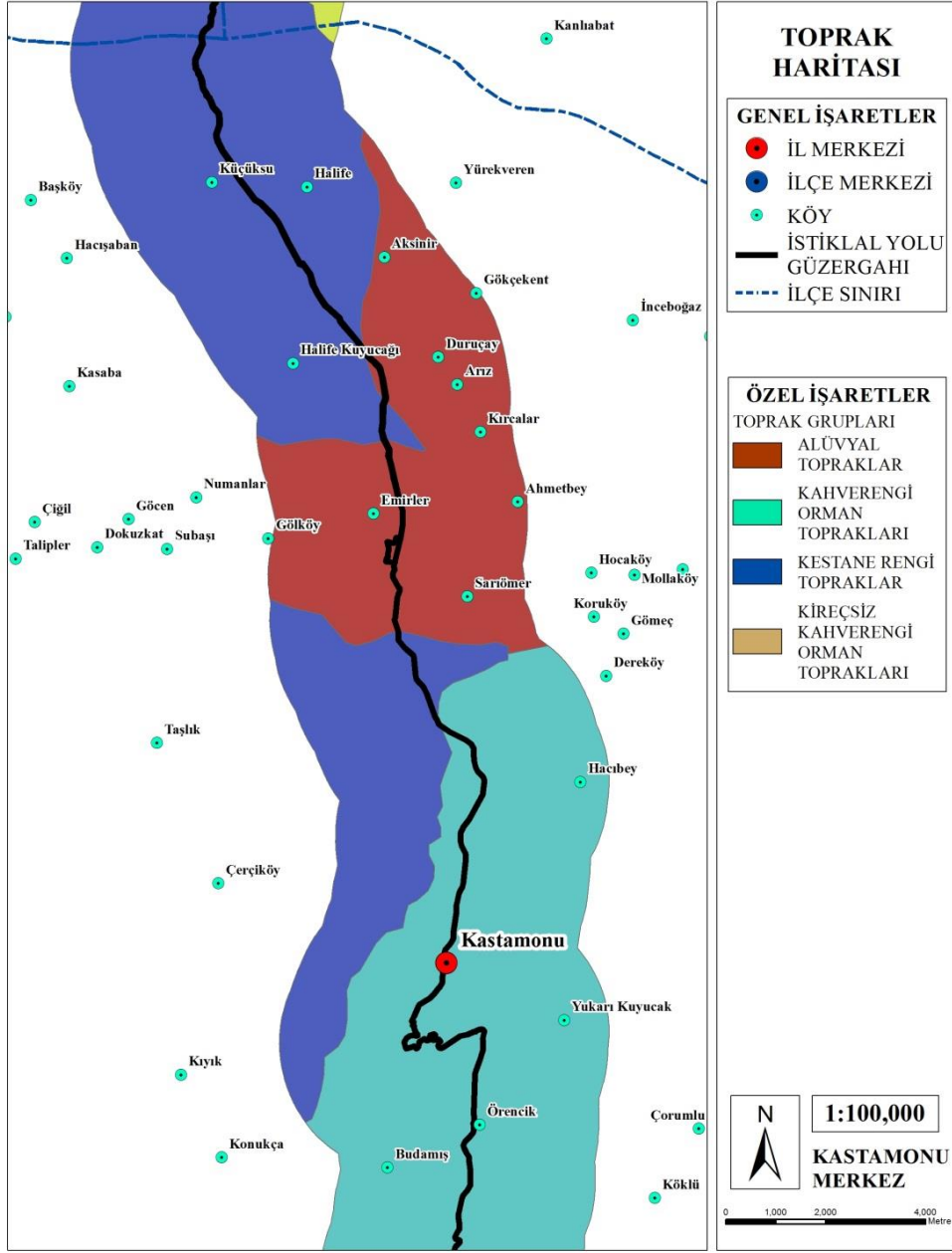
Şekil 3.17. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Toprak Haritası

**PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ**

Şekil 3.18. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Toprak Haritası

**PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ**

Şekil 3.19. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Toprak Haritası

Kastamonu ilinin tarıma elverişli alanları sınırlıdır. Ancak vadiler etrafında küçük ovalar göze çarpmaktadır. İl merkezinden geçmekte olan Karaçomak Çayı mevcuttur. Bu çay rota güzergâhında bulunmakta ve rotaya dair birçok kültürel değer etrafında yer almaktadır (www.kuzka.org.tr).

3.2.3. İklimsel Özellikler

İklimsel açıdan rota güzergâhı değerlendirildiğinde Karadeniz ikliminin ve karasal iklimin hâkim olduğu görülmektedir. Bu iklim şekline bağlı olarak da kış mevsiminin daha uzun süreli olduğu, düzenli yağış aldığı ve yağışların büyük kısmının bahar aylarında olduğu ve rotanın bulunduğu arazi yapısına bağlı olarak da yer yer değişikliklerin ortaya çıktığı gözlemlenmektedir.

Rotanın başlangıç noktası olma özelliğinde olan İnebolu ilçesi ve çevresinin genel olarak tipik Karadeniz iklimine sahip olduğu gözlemlenmektedir. Fakat özellikle bahar aylarında meydana gelen sisle Karadeniz Bölgesi tipik ikliminden biraz farklılıklar göstermektedir. Kışları; ılık ve yağışlı, yaz ayları; sıcak fakat kurak değildir. Nispi nem seviyesi her mevsim yüksek olan ılıman bir iklime sahiptir. İlçemiz yıllık ortalama 1000 mm. civarında yağış almakta ve yağışlar genelde normal ve sağanak şeklinde yağışlardır. İlçede yılda ortalama 21 gün sis, 3 gün kırağı görülmekte, sıcaklığın eksiye düştüğü gün sayısı ise 19 gün olarak tespit edilmiştir (www.kuzka.org.tr).

Rotanın ikinci durağı olan Küre ilçesi ve çevresinde ise Karadeniz ikliminin etkisi görülmektedir. Fazla sıcak olmamakla beraber güneşli ve sıcak günleri sayılıdır. Yaz aylarında serin ve tipik bir yayla havası hüküm sürer. Buna karşılık kışlar ise yine çok soğuk olmaz ancak uzun ve yağışlı geçer, zaman zaman 2 m'nin üzerinde kar yağışı görülür. Küre ilçesinde yaklaşık 8 ay kış mevsimi hüküm sürmektedir.

Rota güzergâhında Küre ilçesinden sonraki durak olan Seydiler ilçesi ve çevresinde karasal iklim ve Karadeniz iklimi etkisi birlikte görülmektedir. Kış ayları uzun sürelidir ve sıcaklık farkları Kastamonu il merkezine göre daha fazla olmaktadır.

Kastamonu il merkezinde iklimi biçimlendiren etkenlerin en önemlilerinden biri yeryüzü şekilleridir. Kastamonu İli'nin kuzeyinde kıyıya koşut olarak uzanan Küre Dağları, ilin kıyı kesimleri ile iç kesimler arasında bir engel oluşturmaktadır. Bu nedenle, iç kesimlere doğru Karadeniz ikliminin etkisi giderek azalmakta, yerini karasal ikliminin özelliklerine bırakmaktadır.

3.2.4. Bitki Örtüsü ve Yaban Yaşamı

Rota başlangıç noktası olan İnebolu ilçesi bitki örtüsü bakımından incelendiğinde, Karadeniz iklimin hüküm sürdüğü kıyı kesimlerde, yüksek bazı maki elemanları ile Karadeniz'in daha nemcil türlerinin bir arada bulunduğu psödomakinin yaygın olduğu görülmektedir. Daha gerideki platolar sahasında ise yerini kestane ve meşe ormanlarına bırakır (www.kuzka.org.tr).

Rotanın ikinci durağı olan Küre ilçesi arazi yapısı olarak da engebeli ve %65'i ormanlarla kaplıdır. Güzergâh boyunca değerlendirildiğinde ilçenin bulunduğu bu kısım orman bakımından oldukça zengin bir bitki örtüsüne sahip olduğu gözlemlenmektedir.

Rota güzergâhında il merkezinden bir önceki durak olan Seydiler ilçesi rota boyunca değerlendirildiğinde diğer ilçe ve Kastamonu iline göre orman bakımından daha fakirdir.

Rotayı oluşturan Kastamonu ili bitki örtüsü bakımından çok zengin sayılır. İl topraklarının %67'si orman ve fundalıklarla, %29'u ekili-dikili alanlarla, %6,5'i çayır ve meralarla kaplıdır. %1,5'i tarıma elverişsiz topraklardır. İstiklal Yolu rotasını oluşturan bu güzergâh orman varlığı bakımından oldukça zengin olan bölgeler arasında yer almaktadır (www.kuzka.org.tr).

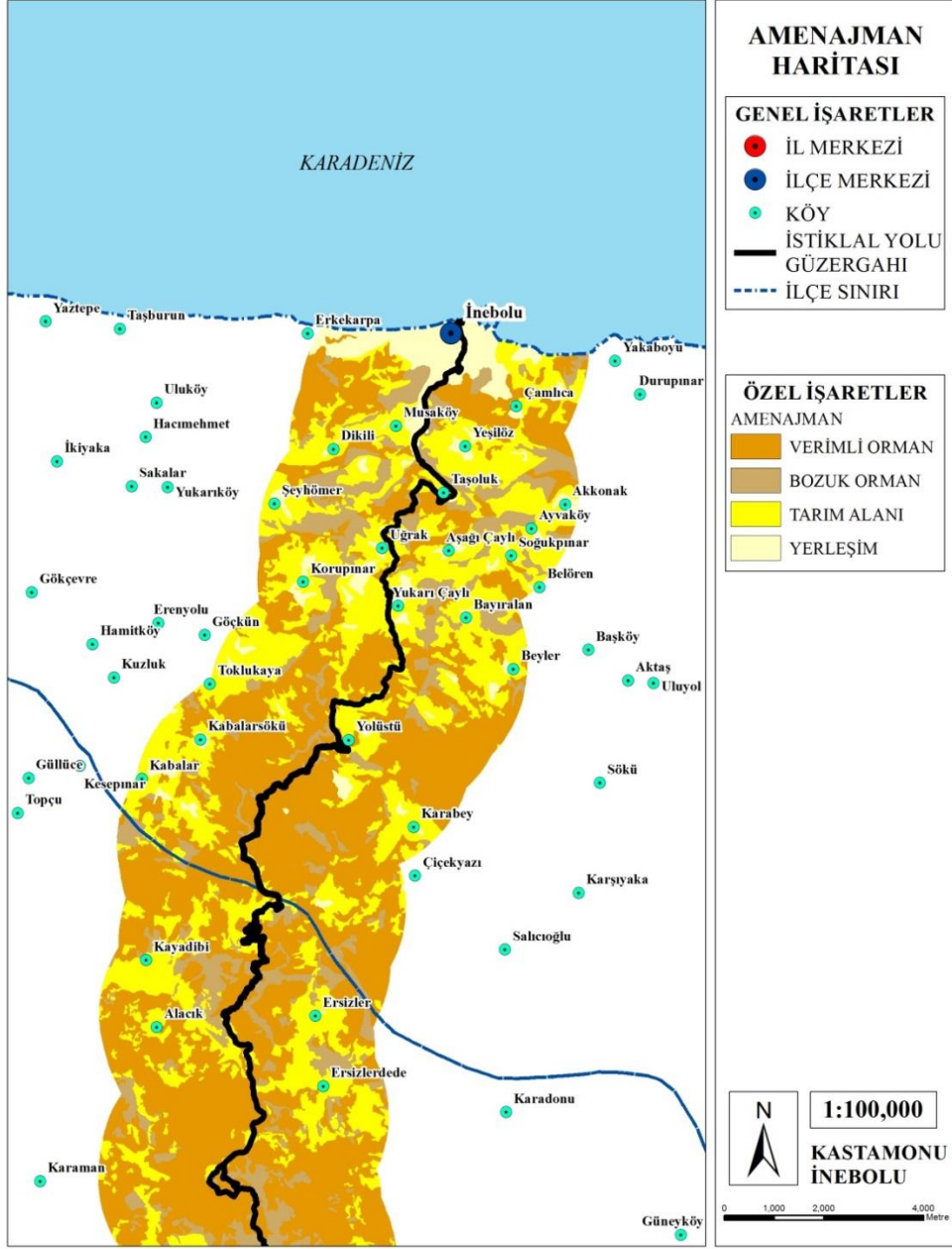
İstiklâl Yolu Kùltür Rotası güzergâhı amenajman haritası değerlendirildiğinde İnebolu merkez-Musaköy mevkisinde yerleşim alanları olduğu, Musaköy-Taşoluk mevkisinde bozuk orman alanları, tarım alanları ve yerleşim alanlarının olduğu, Taşoluk-Uğrak-Yukarıçaylı mevkilerinde kısmen verimli orman, bozuk orman alanları, tarım ve yerleşim alanlarının olduğu, Yukarıçaylı-Yolüstü mevkisinde verimli orman ve tarım alanlarının olduğu, Yolüstü-Küre sınırı arasındaki mevkisinde ise verimli orman alanları olduğu belirlenmektedir (şekil 3.20).

Küre sınırı ile Kayadibi mevkisinde verimli orman, bozuk orman ve tarım alanlarının olduğu, Kayadibi-Alacık-Ersizlerdere verimli orman, bozuk orman ve tarım alanlarının olduğu, Küre merkezde yerleşim alanları, Uzunöz-Camili mevkisinde verimli orman, bozuk orman ve tarım alanlarının olduğu, Camili-Sipahiler mevkisinde verimli ve bozuk orman alanlarının olduğu belirlenmektedir (şekil 3.21).

Çiğilerik-İmranlar mevkisinde tarım alanlarının olduğu, İmranlar-Üyük-Seydiler-Emreler mevkilerinde tarım ve yerleşim alanlarının olduğu, Emreler-Sarıyonca-Ericek mevkilerinde verimli orman, bozuk orman ve çoğunlukla tarım alanlarının olduğu belirlenmektedir (şekil 3.22).

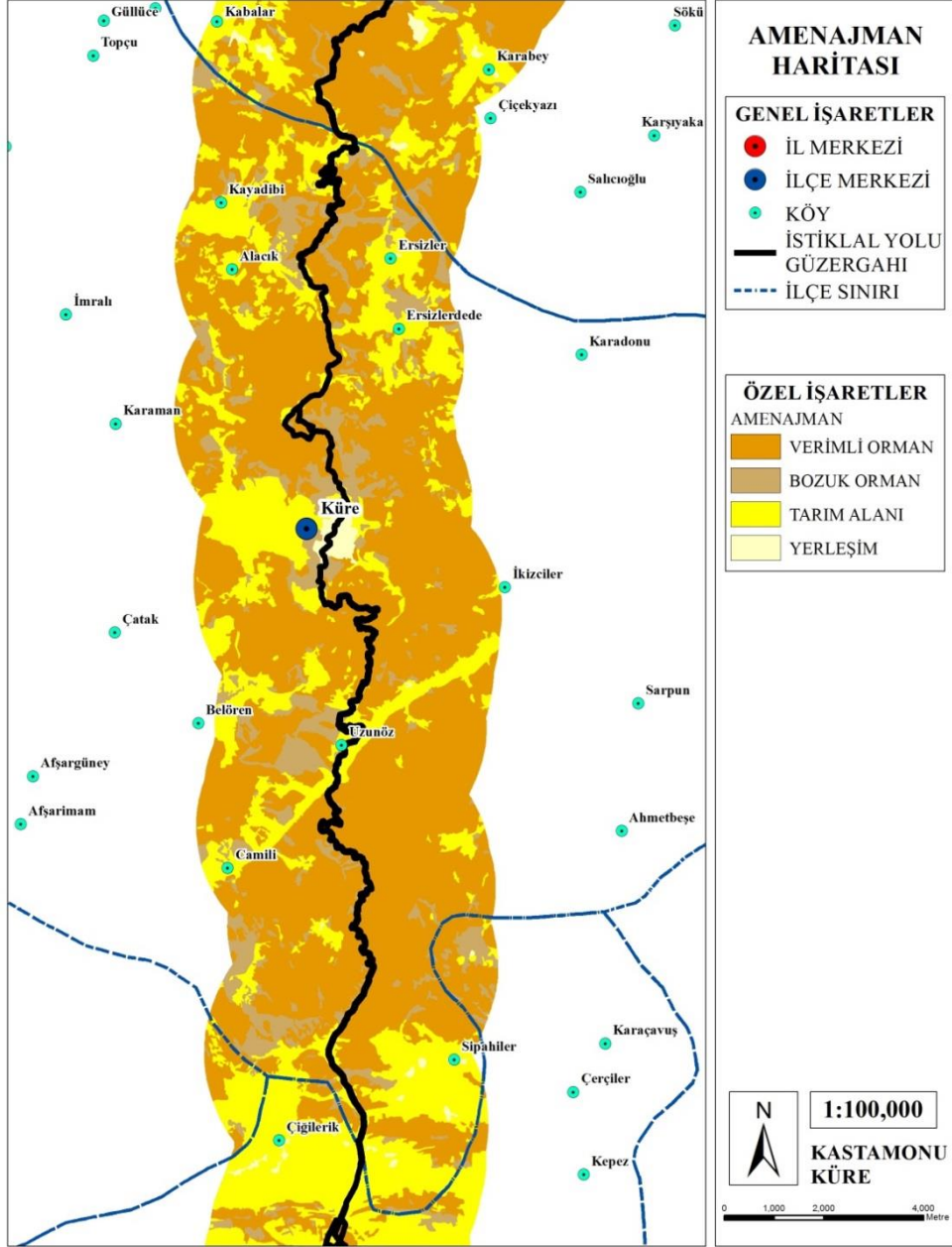
Sada-Küçüksu mevkisinde verimli orman alanlarının olduğu, Küçüksu-Halifekuyucağı mevkisinde tarım alanlarının olduğu, Halifekuyucağı-Emirler-Sarıömer tarım ve yerleşim alanlarının olduğu, Sarıömer-Dereköy-Kastamonu merkez mevkilerinde yerleşim alanları, verimli orman, kısım kısım tarım ve bozuk orman alanlarının olduğu belirlenmektedir (şekil 3.23).

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

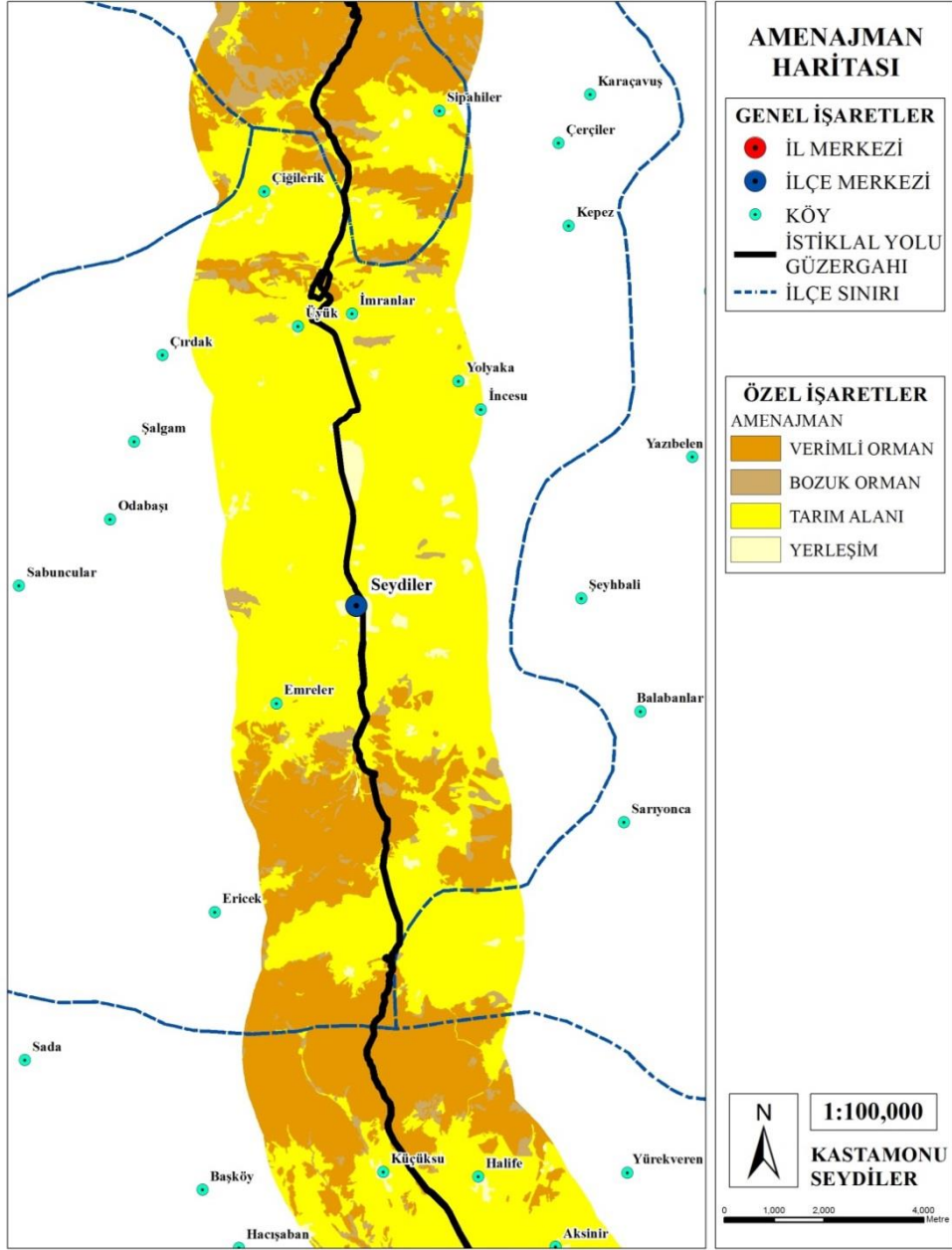
Şekil 3.20. İstiklal Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Amenajman Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

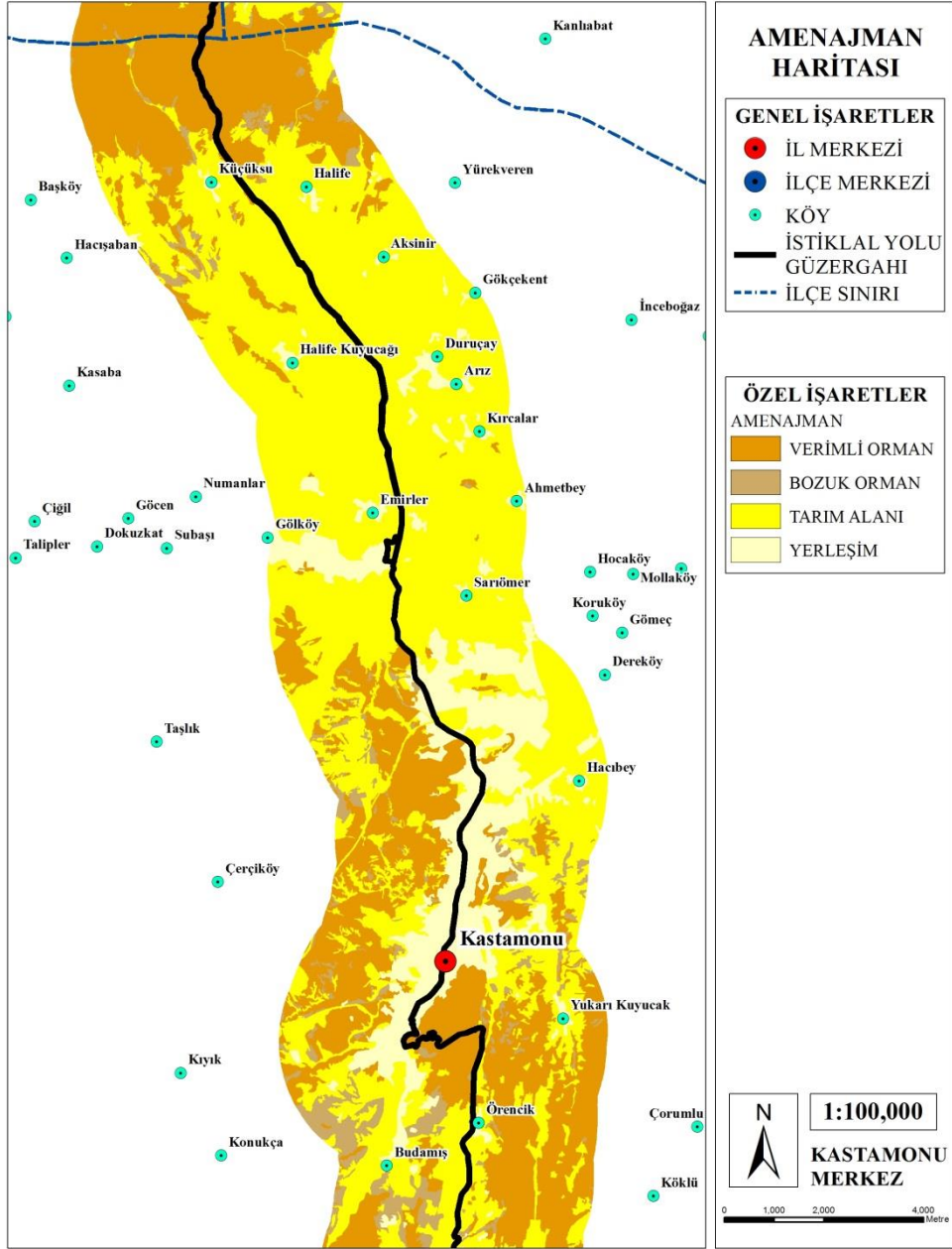
Şekil 3.21. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Amenajman Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

Şekil 3.22 İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Amenajman Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

Şekil 3.23. İstedlâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Amenajman Haritası

Çalışma alanının tipik Karadeniz iklimi etkisinden kaynaklı olarak bitki örtüsü bakımından zengin olduğu gözlemlenmektedir. Genellikle yaprağını döken ağaçlar, iğne yapraklı ağaçlar, meyve ağaçları, ağaççıklar, otsu ve odunsu türlerden oluşmakta olduğu gözlenmektedir (Patan,2014). Ormanların üst tabakasını oluşturan ağaç türleri Akçaağaç (*Acer platanoides*), Gürgen (*Carpinus betulus*), Doğu ladini (*Picea orientalis*), Karaçam (*Pinus nigra*), Sarıçam (*Pinus silvestris*), Gökmar (*Abies nordmannian*), Kayın (*Fagus orientalis*), Meşe (*Quercus robur*), Kızılağaç (*Alnus glutinosa*), Çınar (*Platanus orientalis*), Kestane (*Castanea sativa*), Dişbudak (*Fraxinus orientalis*), Ihlamur (*Tilia grandiflora*), Titrek kavak (*Populus trimula*), Yalancı akasya (*Robinia Pseudoacacia*), Kara kavak (*Populus nigra*), İncir ağacı (*Ficus carica L.*), Elma ağacı (*Malus communis L.*), Armut ağacı (*Pyrus communis L.*) şeklindedir (Tan,2013).

Boylu ağaçlarının arasında bulunarak ormanların alt tabakasını oluşturan ağaççık, odunsu ve otsu bitkiler, Y.fındık (*Corylus avellana*), Kuşburnu (*Fructus cynosbati*), Karayemiş (*Laurocerasus officinalis*), Adi porsuk (*Taxus baccata*), Kızılcık (*Cornus mas*), Bodur ardıç (*Juniperus communis*), Çoban püskülü (*Ilex colchica*), Böğürtlen (*Rubus platyphyllos*), Eğrelti (*Blechnum spicant*), Mor çiçekli orman gülü (*Rhododendron ponticum*), Sarı çiçekli orman gülü (*Rhododendron luteum*), Üvez (*Sorbus sp.*), Ateş dikenini (*Pyracantha coccinea*), Ayı üzümü (*Vaccinium arctostaphylos*), Alıç (*Crataegus monogyna*), Ahududu (*Rubus idaeus*), Böğürtlen (*Rubus canescens*) şeklindedir (Tan,2013).

Orman ağaç ve ağaççıklarının alt örtüsünü oluşturan toprak üstü florası ise sürünücü, otsu ve soğanlı bitkiler ile mantarlardan oluşur. Bunların bazıları Çuha çiçeği (*Primula sp.*), Düğün çiçeği (*Ranunculus repens*), Yabani çilek (*Fragaria vesca*), Isırgan (*Urtica dioica*), Kekik (*Thymus sp.*), Nane (*Mentha piperiata*), Papatya (*Anthemis anthemiformis*), Gelincik (*Papaver dhaeas*), Papatya (*Anthemis triumfetti*), Civan perçemi (*Achillea millefolium*), Orman sarmaşığı (*Hedera helix*) şeklindedir (Tan,2013).

İstiklâl Yolu Kùltür Rotası incelediğinde geyik, karaca, yaban domuzu, kurt, ayı, tavşan, kuş, tilki ve çakal gibi yabani hayvan türlerinin mevcut olduğu gör÷lmektedir.

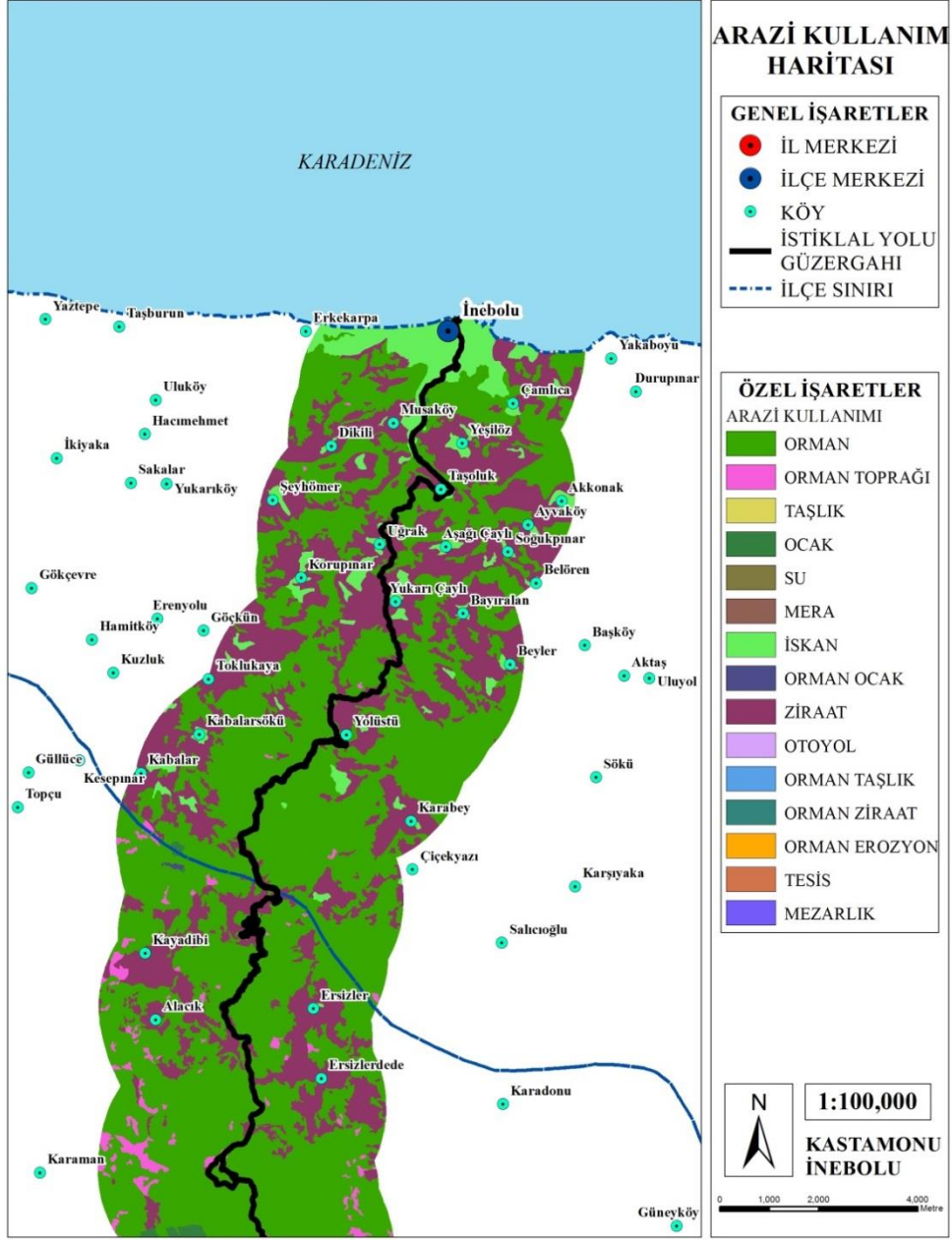
İstiklâl Yolu Kùltür Rotası güzergâhı arazi kullanım haritası değerlendirildiğinde İnebolu merkez-Musaköy mevkisinde iskan alanlarının olduğu, Musaköy-Taşoluk mevkisinde orman , ziraat ve iskan alanlarının olduğu, Taşoluk-Uğrak-Yukarıçaylı mevkilerinde orman ve ziraat alanlarının olduğu, Yukarıçaylı-Yolüstü mevkisinde orman, ziraat ve kısmen iskan alanlarının bulunduğu belirlenmektedir (Şekil 3.24).

Küre sınırı ile Kayadibi mevkisi ile Kayadibi-Alacık-Ersizlerdere mevkisinde orman, ziraat ve orman toprağı alanlarının olduğu, Küre merkezde iskan alanlarının olduğu, Küre-Uzunöz-Camili mevkisinde orman, ziraat ve kısmen orman toprağı alanlarının bulunduğu belirlenmektedir (Şekil 3.25).

Çiğilerik-İmranlar mevkisinde orman, ziraat ve orman taşlık alanlarının olduğu, İmranlar-Üyük-Seydiler ziraat, mera, iskan ve orman toprağı alanlarının olduğu, Seydiler-Emreler-Sarıyonca-Ericek mevkilerinde iskan, ziraat, orman, orman toprağı ve orman taşlık alanlarının bulunduğu belirlenmektedir (Şekil 3.26).

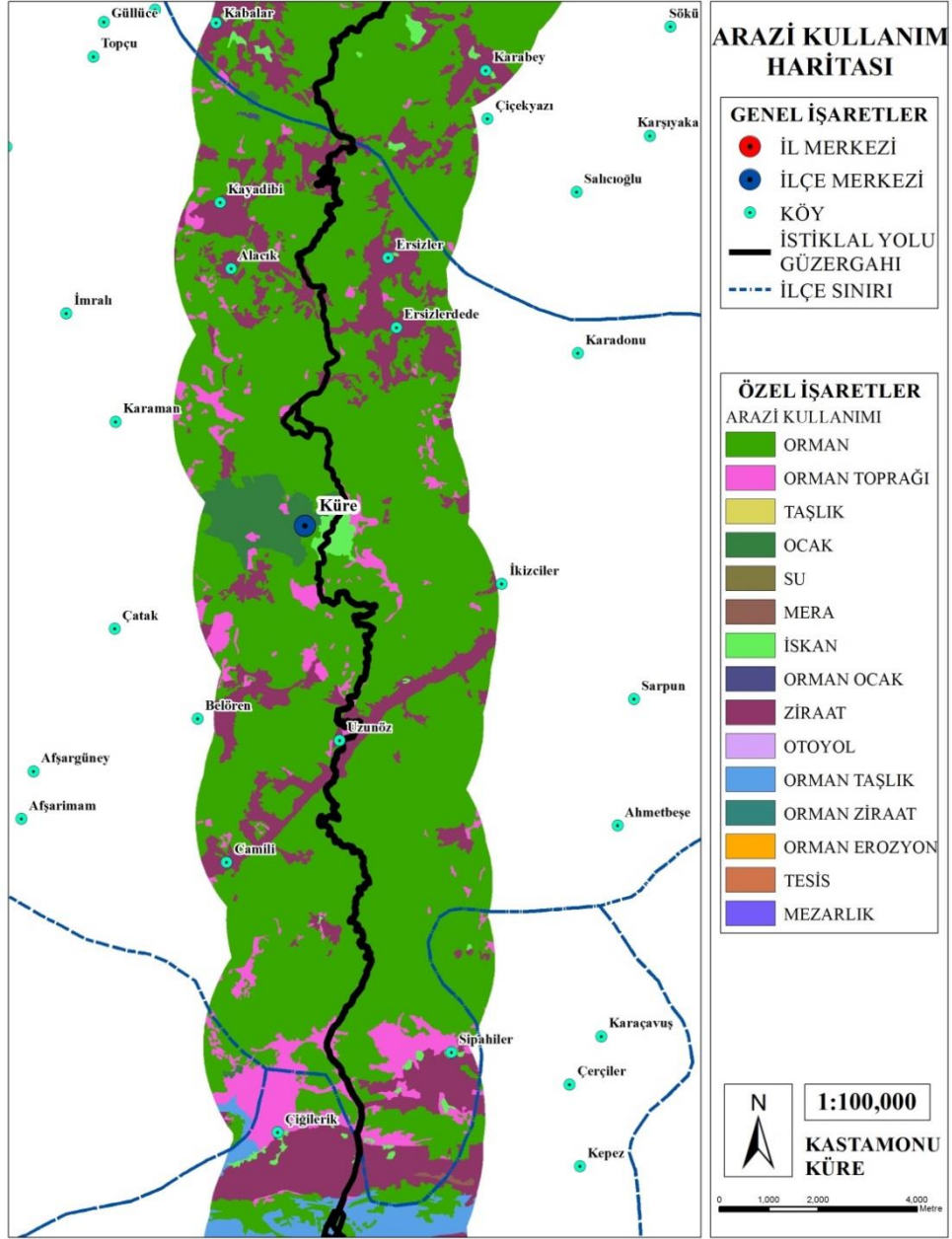
Sada-Küçüksu mevkisinde orman ve orman erozyon alanlarının olduğu, Küçüksu-Halifekuyucağı-Halifekuyucağı-Emirler mevkilerinde ziraat ve iskan alanlarının olduğu, Emirler-Sarıömer-Dereköy mevkilerinde ziraat, orman taşlık ve iskan alanlarının olduğu, Dereköy-Kastamonu merkez mevkilerinde iskan, tesis, orman ve kısmen ziraat alanlarının bulunduğu belirlenmektedir (Şekil 3.27).

**PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ**

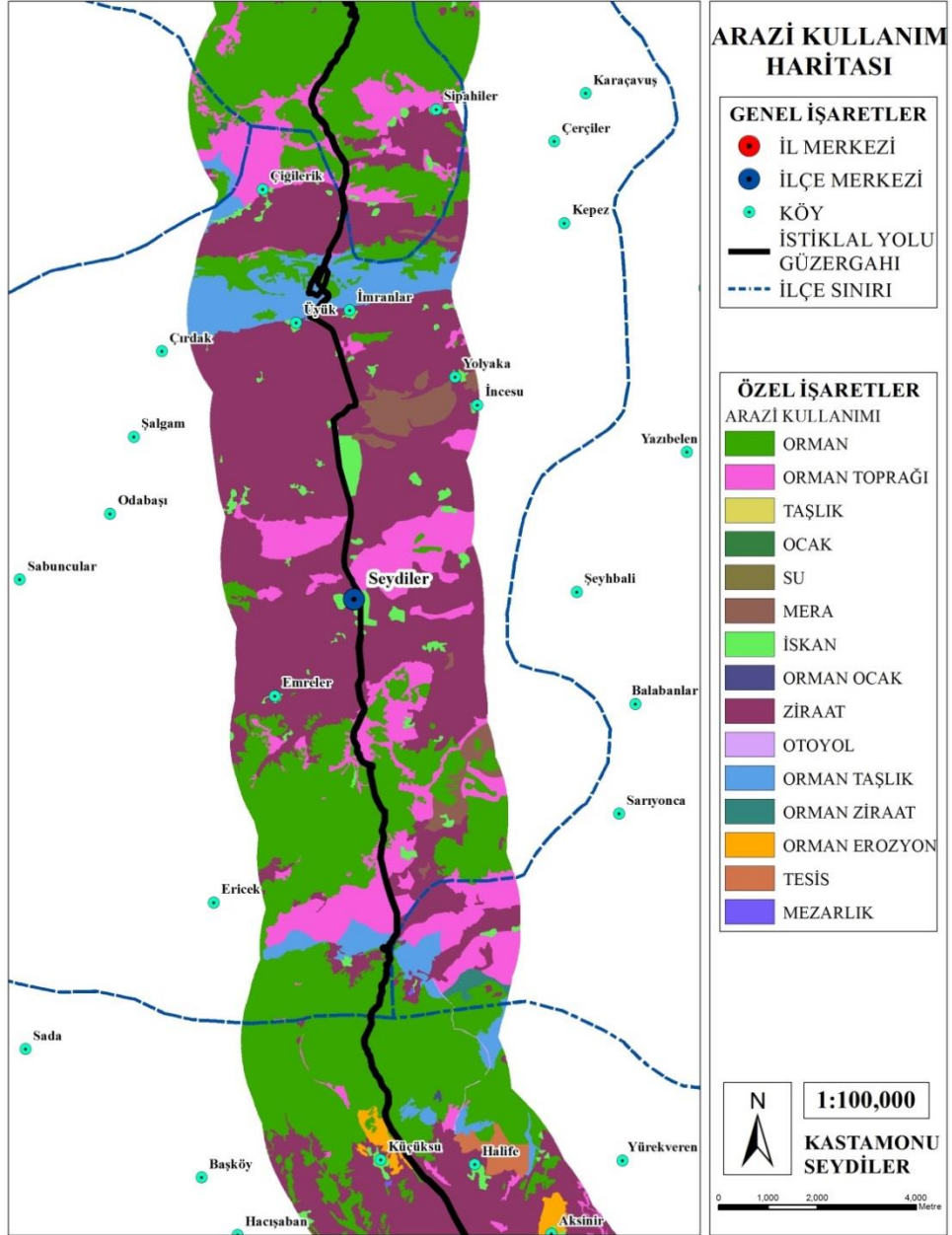
Şekil 3.24. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-İnebolu Bölümüne İlişkin Arazi Kullanım Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

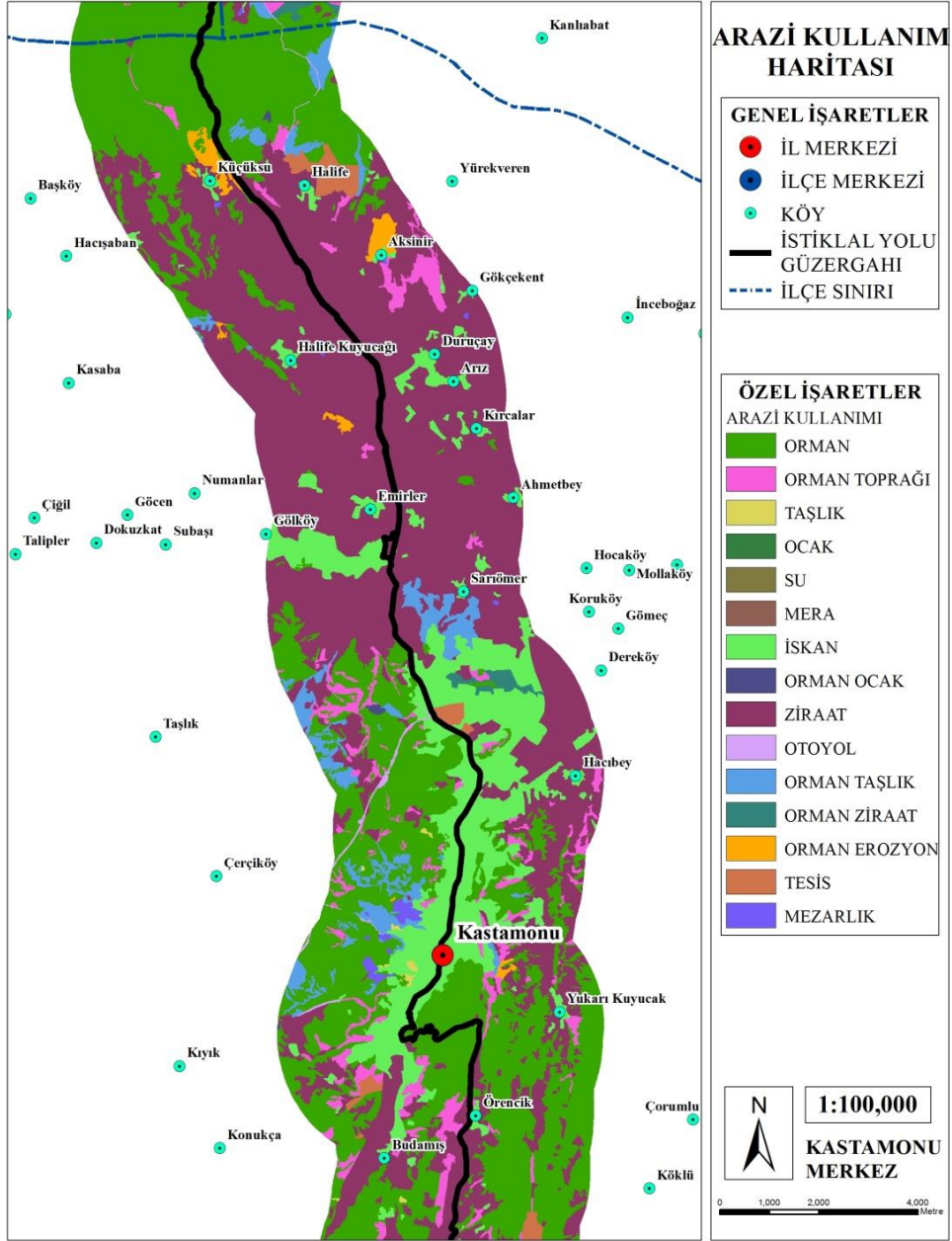
Şekil 3.25. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Küre Bölümüne İlişkin Arazi Kullanım Haritası

**PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ**

Şekil 3.26. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Seydiler Bölümüne İlişkin Arazi Kullanım Haritası

PEYZAJ PLANLAMA KRİTERLERİ AÇISINDAN
KÜLTÜR ROTALARININ BELİRLENMESİ
İSTİKLAL YOLU ÖRNEĞİ

Şekil 3.27. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu-Merkez Bölümüne İlişkin Arazi Kullanım Haritası

3.3. İstiklâl Yolu Kültür Rotasının Kültürel Peyzaj Özellikleri

İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu bölümünün kültürel peyzaj özelliklerine ait faktörler tarihsel gelişim, nüfus ve idari yapı, sosyo-ekonomik yapı, ulaşım yapısı, geleneksel mimari, tarihi ve arkeolojik değerler başlıkları altında ortaya konulmuştur.

3.3.1. Tarihsel Gelişim

1918 yılı sonlarında Anadolu hem karadan hem denizden işgal kuvvetlerinin kuşatması ve saldırısına maruz kalmış, Türk toplumunun tarih sahnesinden silinmesi hedeflenmiştir. Devletin merkezi olan İstanbul işgal edilmiş, ordu dağıtılmış, silah ve cephanelere işgal kuvvetlerince el konulmuştur. Mustafa Kemal Atatürk, 1919 yılında Türk milletinin kaderini değiştirecek bir mücadeleye girmiştir. Amasya, Erzurum ve Sivas'ta ki çalışmaların ardından Ankara'yı merkez olarak belirlemiştir. Hayatta kalmanın mutlak bir "İstiklâl Mücadelesi" ile mümkün olacağını düşünerek, bu fikre inanarak arkadaşları ile birlikte kurtuluş mücadelesini başlatmıştır (Turan,1999). 1920'lerde hem Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde meydana gelen isyan hareketleri göz önüne alındığında hem de Karadeniz Bölgesi'nin Anadolu coğrafyasının işgalden etkilenmeyen bölgesi olması nedeniyle İnebolu-Kastamonu-Çankırı-Ankara yolu en güvenilir ulaşım yollarından birisi olma özelliğinde olduğu ortaya çıkmaktadır (Çiçek, 2002). İstiklâl Savaşı süresince bu mücadelenin can damarı haline gelen İnebolu-Kastamonu-Ankara hattında İnebolu ilçesi Ankara için denize açılan en yakın ve güvenilir bir pencere olmakta idi. İstanbul'dan Anakara'ya İstiklâl Mücadele'sine katılmak için yola çıkan çok önemli devlet erkanı ve aydınların çoğunluğu, İnebolu-Kastamonu hattından Ankaraya ulaşmakta idi. Bu önemli isimlerden bazıları şunlardı: Trabzon Valisi Hamit Bey, Mehmet Akif, Nurettin Paşa, Hamdullah Suphi, Tunalı Hilmi, Rıza Nur, Salih Paşa, Eşref Edip, Yakup Kadri, Kazım Karabekir, Rauf Bey, İzzet Paşa, Hüseyin Hüsnü, Galip Paşa, Eşref Edip, İsmail Habib Bey, Konya eski Valisi Semih Rifat, Buhara ve Azerbaycan heyetleri 1920-1922 yılları arasında bu hattı kullanmışlar idi (Açıksözcü, 1933). Kastamonu'ya geldikleri tespit edilen edebiyat, basın ve siyaset dünyasından yerli ve yabancı önemli kişilerin bulunduğu bu kişilerden özellikle Mehmet Akif'in

Milli Mücadele döneminde verdiği vaazlar halkı teşvik etmiştir. İsmail Habib Bey ise daha ziyade Sakarya Savaşı öncesinden başlayan dönemlerde yaptığı konuşmalar ve yazılar ile halk üzerinde etkili olmuştur (Eski, 1999). İstiklâl Savaşı süresince İnebolu-Kastamonu-Ankara hattının önemli hale gelmesinde güvenli olmasının yanında topografik yapısı, jeolojik yapısı ve iklim özellikleri gibi coğrafi koşullarının da elverişli olması bu güzergâhın tercih edilmesinde etkilidir (Turan, 1999). Bununla birlikte Anadolu’da Milli Mücadele hareketinin başladığı dönemlerde İnebolu-Ankara yolu bakımsız, köprüler yıkık motorlu taşıt vasıtalarının geçişine de elverişsiz bir durumda bulunmaktadır. Kastamonu ve ilçelerinde o dönemde kurulan bazı dernekler aracılığıyla bölgede bulunan gençlere düşman saldırısına karşı önlem almalarını sağlamak amacıyla silahlı eğitimler yaptırılması, malzeme taşınması, yol yaptırılması, bölge halkının aydınlanması için konferanslar düzenlenmesi gibi faaliyetlerin yapılmasına olanak sağlamışlardır (Çelebi, 2014). 1920-1923 yılları arasındaki Milli Mücadele döneminde İnebolu-Kastamonu yolu kağnı kolu ile altı gün, yaylı araba ile üç gün sürmektedir. İnebolu limanında başlayan kağnı kolu ilk noktalardan biri olan İkiçay deresi civarında bir kontrol karakolu bulunmaktadır. Burada son kontroller yapıldıktan sonra yolcular Kastamonu’ya doğru yola çıkmaktadır. Kağnı kolları yaklaşık 40-50 adet kağnı kolundan oluşmakla birlikte bu kağnı kollarında 50-60 yaşının üstündeki ki erkekler, 14-18 yaşlarında çocuklar ve büyük çoğunluğu ise kadırlardan oluşan gruplar bulunmaktadır (Çiçek, 2002).

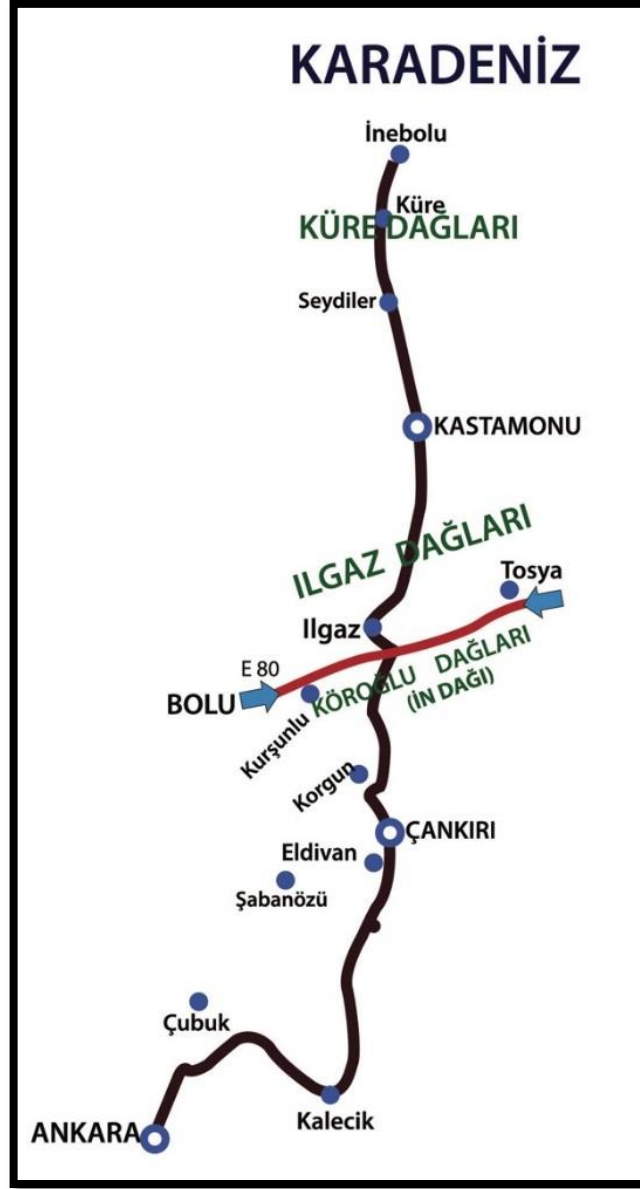
Türk Milli Mücadele’sinin cephede zafer kazanması için cephe ve lojistik desteğe ihtiyaçları bulunmaktadır. Anadolu’nun dışarı açılabilceği en güvenli yeri Kastamonu-İnebolu Limanı olma özelliğindedir. Kurtuluş Savaşı döneminde bölgenin önemli ticaret merkezi özelliği taşımakta olan İnebolu savaş döneminde stratejik olarak önemli bir rol oynamıştır. İnebolu bu özelliği ile Anadolu’nun dünyaya açılan bir kapısı olma görevini taşımakta idi. Savaşa katılmak için İnebolu’dan Ankara’ya gitmek için ve İstanbul ve Rusya’dan gelen cephanelerin Ankara’ya ulaştırılmasında İnebolu Limanı Anadolu’ya giriş noktası konumunda kullanılmıştır. İnebolu’nun büyük tonajlı gemileri barındırabileceği bir limanı bulunmamaktadır. İnebolu açıklarına gemilerle gelen silah ve cephe, açıktan ve her türlü hava şartlarından kahraman denizciler tarafından kayıklarla İnebolu kıyılarına

çıkarılmaktadır. Milli Mücadele döneminde İnebolu kayıkçılarının ve fedâkar halkının gayret ve başarıları 9 Nisan 1924 tarihi TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi) kararıyla Beyaz Şeritli İstiklal Madalyası ile ödüllendirilmiştir.

O dönemde Anadolu'nun eli silah tutan erkekleri cephede düşmana karşı çarpışıyor olmasından dolayı bu malzemeler Kastamonu'nun kahraman kadınları, çocukları ve yaşlıları tarafından çok zor şartlarda Ankara'ya taşınmaktadır. Bu güzergâh boyunca yol alan nakliye kollarının ortak olan nitelikleri, cephe gerisinde kalan çocuk, kadın ve yaşlılardan oluşmasıdır. İşte tam da bu sebeplerden, İnebolu'dan Ankara'ya uzanan bu zorlu yola “İstiklâl Yolu” denilmektedir (Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2013)

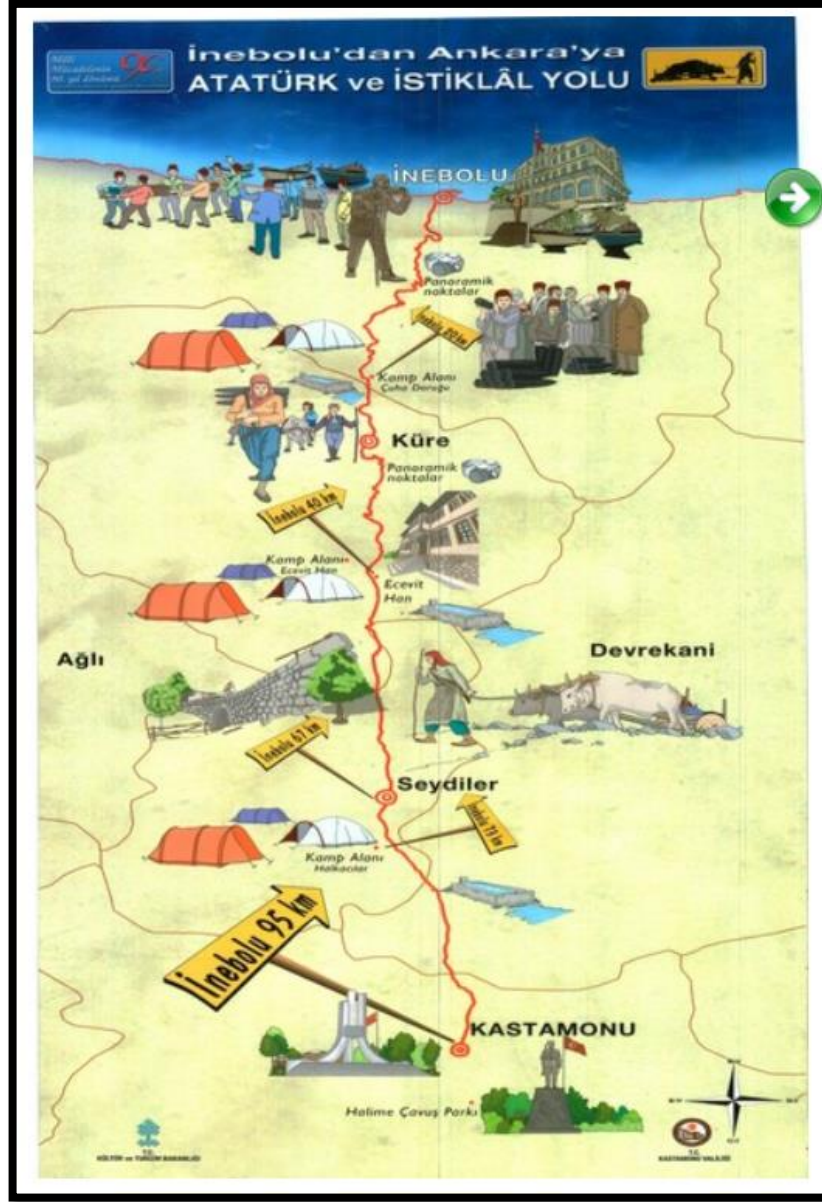
İstiklâl Yolu'nun tamamını oluşturan İnebolu-Kastamonu-Çankırı-Ankara hattı 340 km'lik bir güzergâhtan oluşmaktadır (Şekil 3.28).

Milli Mücadele döneminde İnebolu-Kastamonu-Ankara hattı, şu güzergâhı takip ediyordu; İnebolu, Küre, Ecevit, Seydiler, Devrekâni, Halkacılar, Şeker Köprü, Kastamonu, Başdeğirmenler, Ilgaz, Çomarın, Yenice köyü, Kazancı, İnköy, Gündoğdu, Çankırı, Kızılkaya, Kalecik ve Ankara hattından oluşmakta idi. Tarihin ve coğrafi şartların şekillendirdiği bu yol hattı günümüzde de çoğunlukla aynı güzergâhı izlediği gözlenmektedir. Bu hat boyunca yolcuların konaklaması ve güvenlikleri için çok sayıda han, otel, konak ve karakolların bulunmakta idi ve bunların bir kısmı da Milli Mücadele döneminde yapılmış idi. İnebolu-Kastamonu arasındaki noktalardan bazıları şunlardı: Merkez İnebolu Sübyan Çavuşun Otel, Merkez-Küre Ahmet Çavuşun Otel, Ecevit Herif Kamil, Üyük Hanı, Ödemiş Hanı, Seydiler Yumutacı Hüseyin Ağa Hanı olakta idi (Peker, 1955).

Şekil 3.28. İstiklâl Yolu Güzergâhı (www.sosyal-bilgiler.com, 2018)

İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu il sınırları içerisindeki güzergâhı ise İnebolu-Küre-Seydiler-Kastamonu arasındaki 105 km'lik bölümden oluşmaktadır. 10 km'lik kısım patika yoldan, 95 km'lik kısım ise kağnı yolundan oluşmaktadır. İstiklâl Yolu Kültür Rotasını oluşturmakta olan İnebolu-Kastamonu kağnı yolu bölümü İstiklâl Yolu'nun günümüzde hala en belirgin şekilde kalan kısmı olma özelliğini taşımaktadır (www.turkcebilgi.com) (Şekil 3.29).

Şekil 3.29. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Güzergâhı (Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018)

İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Kastamonu bölümü, Kastamonu Valiliği'nin başlattığı İstiklâl Yolu Projesi ile Türkiye'nin en uzun üçüncü yürüyüş parkurunu oluşturmuştur. Kastamonu Valiliği yaptığı çalışmalar ile İstiklâlin ruhunu taşıyan bu yol üzerindeki birçok tarihsel yapıyı restore etmiş, yeni işlevler vermiş, yolu heykeller ve anıtlarla süslemiş, rekonstrüksiyonlar yapmıştır. Bunun dışında yol uluslararası işaretleme sistemi ile işaretlenmiş ve sahip olduğu muhteşem doğa

içerisinde yürüyüş parkuru oluşturulmuştur. Parkurda bağımsız yürüyüş toplulukları yürüyüş ve kamplar yapabildiği gibi her yıl Kastamonu Valiliği'nce İstiklal Yolu yürüyüşleri de düzenlenmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018).

3.3.2. İstiklâl Yolu Kahramanları

İstiklâl Yolu'ndan zor şartlar altında Anadolu'ya silah ve cephane taşıyan yüzlerce isimsiz kahraman geçmiştir. Bu kahramanlardan bazıları şu şekildedir (Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2013) (Şekil 3.30):

Şekil 3.30. İstiklâl Yolu Kahramanları (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018)

Halime Çavuş (Kocabıyık)

Milli Mücadele'de cephede omuz omuza hizmet vererek Kastamonu ve Türk kadınının anıtsallaşmasını sağlayan kadın kahramanlarından biri olan Halime Çavuş Kastamonu ilinde doğmuştur. Savaş döneminde, ailesinin tüm ısrarlarına rağmen, o dönemde yadırganmamak için saçını kazıtıp erkek kılığına girerek cepheye gitmiştir. İnebolu'da aldığı cephaneleri cepheye ulaştıran Halime Çavuş, düşman kurşunuyla yaralanmış buna rağmen cephede ki görevine devam etmiştir. İnebolu'da cepheye silah taşırken kim olduğunu bilmeden Mustafa Kemal Paşa ile tanışmıştır. Savaş sonrasında Atatürk'ün daveti üzerine Ankara'ya gitmiş, Atatürk tarafından hem istiklal madalyası hem de onbaşı rütbesi ile ödüllendirilmiştir (www.biyografya.com) (Şekil 3.31).

Şekil 3.31. Halime Çavuş (Kocabıyık) Anıtı (Anonim, 2018)

Hamamcı Kadı Salih Reis

Türk İstiklâl Savaşı mücadelesi sırasında İstiklâl savaşının kazanılmasına katkıda bulunan, İnebolu halkını temsil edenlerden biri olan Hamamcı Kadı Salih Reis Kastamonu'nun İnebolu ilçesinde doğmuştur. 13 Haziran 1921 tarihinde İnebolu kıyılarında yaklaşık bir yıldır devam etmekte olan mücadelede kayıklar, açıkta demirlenmiş gemilerden adlıkları cephane yüklü sandıkları kıyıya taşıyorlardı. İlçe halkı da yaklaşan kayıklardan kaldırabildikleri sandıkları omuzlayarak depolara taşımakta idiler. İhtiyar bedenine rağmen kıyıya yanaşmış cephane yüklü kayıktan bir top mermisi omuzlayan Salih Reis'i gören Kastamonu Bölgesi Komutanı Muhittin Paşa yardım etmek amacıyla Salih Reis'in yanına gelmiş ve ancak Salih Reis mermiyi Paşa'ya vermemiştir. Bunun üzerine etraftakiler Paşa'nın kızdığını düşünürken Muhittin Paşa "Bu millet ölmez. Bu millet esir olmaz." der ve yürür. O arada Paşa'yı fark eden Salih Reis Paşa'nın ellerine sarılır ve etraftaki herkes gözyaşlarına boğulur. Kadı Salih Reis cefâkar İnebolu halkını ve denizcilerini temsil etmektedir (www.inebolu.bel.tr, 2018) (Şekil 3.32).

Şekil 3.32. Hamamcı Kadı Salih Reis Anıtı (www.inebolu.bel.tr, 2018)

Şehit Şerife Bacı

Milli Mücadele döneminde İnebolu'dan Kastamonu'ya cephaneye taşırken donarak şehit olan milli kadın kahramanlarından biri olarak tarihe geçen Şerife Bacı Kastamonu'nun Seydiler ilçesinde doğmuştur. Şerife Bacı, 1921 yılı Aralık ayında İnebolu'dan aldığı cephanelerle Kastamonu'ya doğru yola çıkmış, zorlu kış koşulları ve aniden bastıran tipi sonrasında bağlı bulunduğu kağnı kolundan ayrı düşmüştür. Köyde bakacak kimsesi olmadığı için bu yolculuğa sırtında bebeğiyle çıkmıştır. Zor hava şartlarında tek korunma aracı olan yün yorganını top mermileri ve bebeği yağmurdan korusun diye üzerlerine örterek yola devam etmiştir. Şerife Bacı o zor şartlarda Kastamonu Kışlası yakınlarına kadar gelmiş olsa da donma tehlikesinden kurtulamayıp şehit olmuştur. Fırtına ve tipinin sabahında, bir bebeğin ağlama sesini takip eden devriye ekibi sahibi donmuş cephaneye ve cephanelerin arasındaki kuru otlara yatırılmış bir bebeğin olduğu kağnı arabasını bulmuştur. Zaman içinde Şerife Bacı'nın ölümsüzleştirilmesi için ilçede anıtı ve kültür evi yapılmıştır. (www.inebolu.bel.tr, 2018) (Şekil 3.33).

Şekil 3.33. Şehit Şerife Bacı Anıtı (www.inebolu.bel.tr, 2018)

3.3.3. Nüfus ve İdari Yapı

Sosyal yapının oluşmasında ve değişmesinde en önemli faktörlerin başında nüfus gelmektedir. Kastamonu ilinin 2017 yılı nüfusu 372.373 kişidir. Kastamonu'nun 1927 ve 2017 yılları arasındaki nüfus değişimi (Tablo 3.1)'de verilmiştir (www.nufusu.com) (Wikipedia, 2018).

Tablo 3.1. İlçelere Göre Kastamonu Nüfusu

İlçe	1927		2017	
	İlçe Nüfusu	Nüfus Yüzdesi	İlçe Nüfusu	Nüfus Yüzdesi
Merkez	63,116	%18,80	145.754	%39,14
Seydiler	-	-	3.940	%1,06
Küre	24,663	%7,35	5.877	%1,58
İnebolu	47,538	%14,17	21.716	%5,83

Rota güzergâhında yer almakta olan Seydiler-Küre-İnebolu ilçelerinde genel olarak yıllar arasındaki nüfus değişimlerine bakıldığında nüfusun azalma eğiliminde olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebepleri arasında göç ve düşük doğurganlık düzeyi yer almaktadır.

3.3.4. Sosyo-Ekonomik Yapı

Kastamonu ekonomisinin büyük bölümü tarım ve ormancılığa bağlıdır. Gayri safi hasılanın %40'lık kısmı tarımdan sağlanmaktadır. İsfendiyar (Küre) ve Ilgaz Dağları ile yaylalarda geniş bir orman varlığına sahiptir. Orman ve fundalık sayısı 880 bin hektar civarındadır. Orman ürünlerine dayalı sanayisi gelişmiştir (www.cografya.gen.tr).

Seydiler ilçesinin rakımının yüksek olmasından kaynaklı kışların soğuk geçmesi sonucunda sebzeçiliğin gelişmesi engellemiştir. Bu durumdan kaynaklı bölge de son zamanlarda seracılık faaliyetleri gelişmeye başlamıştır. Fakat bölgenin en önemli geçim kaynaklarından biri hayvancılık olmaktadır (www.seydiler.bel.tr).

Küre ilçesinin dağlık arazi yapısına sahip olmasından kaynaklı sebzeçilik ve hayvancılık yapılmamaktadır. İlçenin başlıca geçim kaynağı tarihte Küre-i Nühas olarak adlandırılan bakır madeni ve ormancılık faaliyetleri oluşturmaktadır (www.kuzka.gov.tr).

İnebolu ilçesinde hayvancılığın yapılmadığı asıl geçim kaynağını tarım faaliyetleri ile sahip olduğu deniz sayesinde balıkçılıktan sağlamakta olduğu bilinmektedir (www.inebolu.bel.tr).

3.3.5. Ulaşım Yapısı

Kastamonu ili kara ve havayolu ulaşımı imkânlarına sahip bulunmaktadır. Kastamonu merkezden Çankırı, Ankara, Sinop, İstanbul ve diğer ilçelere karayolları bulunmaktadır. Kastamonu'nun coğrafi yapısı dağlık ve engebeli olduğu için karayolu ulaşımında bazı zorluklar yaşanabilmektedir. Kastamonu-Çankırı-Ankara karayolu çift şeritlidir. Çok yakın bir zamana kadar bu yolun en zorlu olan kısmı Ilgaz Dağı geçiti olmaktadır biten ve kullanıma açılan Ilgaz Dağı Tüneli ulaşımında büyük bir rahatlama yaşanmasını sağlamıştır. Son yıllarda ki çift şeritli yol yapımları ile karayolu alanında ulaşım daha iyi duruma gelmiştir.

Kastamonu-İnebolu Karayolu üzerinde bulunan Seydiler ilçesi, il merkezine 33 Km mesafede bulunmaktadır. Kastamonu-İnebolu Karayolu üzerinde bulunan Küre ilçesi, il merkezine 60 km mesafede bulunmakta, İnebolu ilçesi ise Kastamonu merkezine 95 km mesafede bulunmaktadır. Her köyün ilçe merkezlerine yol bağlantısı vardır. Köy yollarının bağlantısı asfalt veya stabilize dir (www.kuzka.org.tr).

3.3.6. Geleneksel Mimari, Tarihi ve Arkeolojik Değerler

İnebolu

Milli Mücadele döneminde gemilerle İnebolu'ya getirilen mermi ve cephanelerin İnebolu limanından yüklenerak kağnılarla Kastamonu üzerinden Ankara'ya ulaştırılma seferleri İnebolu'dan başlamakta idi. İnebolu'nun o dönemlere ait önemli simgelerinden biri "Denk Kayığı" olmaktadır. 20. yüzyılın ilk yıllarında inşa edilmeye başlayan Denk Kayığı (İnebolu Kayığı) yörede Denk Kayığı, Taş Kayığı, İnebolu Kayığı, Pazar Kütüğü ve İnebolu Kütüğü gibi farklı isimleri de almaktadır (Şekil 3.34).

Şekil 3.34. Denk Kayığı (İnebolu Kayığı)

Milli mücadele döneminde kayık ile kağnının birleşmesiyle destansı bir zafere imza atıldığı gözlenmektedir. İstiklâl Savaşı'nın başından sonuna kadar, büyük bir özveri ile tonlarca silah, cephane ve askeri malzemeyi hiçbir ücret almadan karaya çıkaran,

yaptıkları bu fedakârlıklar ile Kurtuluş Savaşı tarihinde şerefle yer alan kahraman kayıkçıların şahsında tüm İnebolu halkına 11 Şubat 1924 tarihinde 66 numaralı Kanunla Beyaz Şeritli İstiklâl Madalyası ve Berat verilmiştir (Şekil 3.35).

Şekil 3.35. İnebolu Beyaz Şeritli İstiklâl Madalyası

İlçenin Milli Mücadele dönemindeki başarı ve özellikleri dışında kendine özgü mimarisi ile dikkat çeken İnebolu evleri bulunmaktadır. İnebolu Evleri genelde 3 katlı bahçeli yapılardır. Bahçelerin çoğunluğunda su kuyusu, çardak veya avlu bulunmaktadır. Belli başlı özellikleri olan İnebolu evlerinin, çatıları yöreye özgü arduaz (marla) taşı ile kaplanmıştır. Yapıların dış cepheleri aşı boyası ile boyanmış ve böylece kırmızı başta olmak üzere mavi, beyaz gibi renklerle göz alıcı bir güzellik kazandırmışlardır. Evlerin genellikle dik yamaçlara yapılmalarından dolayı ortaya çıkan yükseklik farklılığında, ön cepheler iki katlı görünürken, arka cepheler konakların asıl yüksekliği olan dört katı da göstermektedir. Bodrum kat soğuktan korunmak ve rutubeti önlemek amacıyla taştan yapılır. Bu tarihi evler koruma altına alınmıştır ve bir kısmının da restorasyonu yapılmıştır (www.kastamonukultur.gov.tr) (Şekil 3.36).

Şekil 3.36. İnebolu Evleri (Anonim, 2018)

İlçenin en önemli kültürel varlığı olarak dikkat çeken yapılardan birisi de Türk Ocağı binasıdır. Türk Ocağı Binası, 1893 yılında özel mülkiyet olarak inşa edilmiş ve farklı faaliyetlerde kullanılmıştır. Yapı denizden yaklaşık 4.5m yükseklikte olup, alt kottan taş merdiven ile çıkış bulunmaktadır. 1919 yılında kurulan ve Mücadele döneminde faaliyetleri organize etmek için Gençler Mahfeli' nin Türk Ocağına dönüşmesinden sonra Türk Ocağı Binası olarak kullanılmaya başlanmıştır. 25-26-27 Ağustos 1925 tarihlerinde İnebolu'yu ziyaret eden M. Kemal ATATÜRK, 27 Ağustos 1925 günü, en önemli mesajlarından birini bütün dünyaya buradan ilan etmiştir (Şekil 3.37).

Şekil 3.37. İnebolu Türk Ocağı Binası (Anonim, 2018)

Küre

İlçenin en önemli geleneksel ve tarihi mimari yapıları arasında konakları (Şekil 3.38), Akşemsettin Camii, Doğanlar Kalesi, İkiçay Köprüsü ve Ecevit Han bulunmaktadır.

Şekil 3.38.Küre Tarihi Konakları (Anonim, 2018)

Akşemsettin Camii'nin ibadete açılma tarihi 1455 yılı olarak belirlenmiştir. Caminin yaptırana dair bölgede çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Cami üç ana ve üç küçük

kubbeden oluşan ve ters T şeklinde bir yapıdır. Selçuklu dönemi süslemeleriyle günümüze kadar ulaşan kapılar ve minber birer sanat eseri özelliğindedir (www.kure.gov.tr) (Şekil 3.39).

Şekil 3.39. Küre Akşemsettin Camii (Anonim, 2018)

İstiklâl Yolu'nda, Küre'ye 6 km uzaklıktaki Ersizler mevkinde bulunan, İkiçay Köprüsü, 1899'da yapılmış ve 50 m uzunluğundadır. İkiçay Köprüsü, Kurtuluş Savaşı'na Türk kadınının adını tarihe altın harflerle yazdıran Şehit Şerife Bacı'nın, Halime Çavuş'un, kağnısıyla İnebolu'dan Ankara'ya mermi taşıırken kullanılan Kastamonu'nun Küre ilçesindeki köprüdür (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018) (Şekil 3.40).

Şekil 3.40. İkiçay Köprüsü Restorasyondan Önceki ve Sonraki Hali (Anonim, 2018)

İlçenin Karadonu köyünde bulunmakta olan Doğanlar Kalesi Paflagonyalılar tarafından M.Ö. 1100-700 yılları arasında inşa edildiği tahmin edilmektedir. Kale birbirine birleşik üç kaleden meydana gelmektedir. 120 basamaktan oluşan gözetleme kulesi olarak kullanılan bu kulenin iki yanına da moloz ve kesme taştan yapılmış iki kale bölümünün daha varlığı bulunmaktadır (www.kure.gov.tr) (Şekil 3.41).

Şekil 3.41. Küre Doğanlar Kalesi (Anonim, 2018)

Küre Ecevit Hanı, Milli Mücadele döneminde İnebolu'dan alınan mermi ve mühimmatı cepheye taşıyanların konaklama yeri olarak kullanılmış olması nedeniyle tarihte çok önemli bir yere sahiptir. İlçede tarihi özelliği bakımından önemli olmasının yanında bölgenin doğa harikalarının da gözlemleneceği bir alan olma özelliğindedir. 2008 yılında orijinal haline olabildiğince sadık kalınarak restore edilen konak restoran, otel ve bahçesi de kamp alanı olarak kullanılmaktadır. Konağın duvarlarında geçmişin izlerine ait fotoğraflar sergilenmektedir (Şekil 3.42).

Şekil 3.42. Küre Ecevit Han (Anonim, 2018)

Seydiler

İlçe de tarihi özelliğe sahip yapı örneğine pek rastlanmamakla birlikte, Milli Mücadele döneminde İnebolu-Kastamonu arasında cephane taşınması sırasında göstermiş olduğu fedakârlıklar ile tarihte Türk kadının temsil eden bir sembol olan Şerife Bacı'nın adının verildiği Şerife Bacı Kültür Evi olarak hizmet veren konak, Şehit Şereife Bacı ve Şehitler Anıtı ve geçmişte İpek yolu üzerinde olmasından dolayı yapılmış olan Seyyid-i Zülfikar Cami bulunmaktadır.

Anadolu'da tekke ve zaviyeler stratejik öneme sahip bölgeler üzerinde kurulmaya devam etmekte iken, Kastamonu ile ilçelerini birbirine bağlayan yollar üzerinde zaviyeler inşa edilmekte idi. O dönemlerde zaviyeler ile, memlekete gelen misafirleri karşılama, yiyecek, içecek ve konaklayacakları yerleri temin edilmekte idi. Kastamonu-Küre arasında ulaşım yolu üzerinde bulunan Seyyid Zülfikar bu şekilde kurulmuş ve çalıştırılmıştır. Milli Mücadele döneminde de gerektiğinde zaviyelerin konaklama alanı olarak kullanılmakta olduğu gözlemlenmekte idi (Yakupoğlu, 2014).

Şerife Bacı Kültür ve Sanat Evi, Seydilerli Şerife Bacı'yı ölümsüzleştirerek genç nesillere aktarmak için 2010 yılında temeli atılmış, 2011 yılında Şerife Bacı'nın 90. ölüm yıl dönümünde hizmete açılmıştır. Günümüzde Seydiler ilçesine özgü eski kıyafet ve eşyaların yer aldığı yerel bir müze, yöreye özgü yöresel yemeklerin bulunduğu ve ilçeye gelen misafirlerin konaklayacağı bir sosyal tesis şeklinde kullanıldığı gözlemlenmektedir. İstiklâl Yolu güzergâhında bulunan bu tesiste İstiklal yolu yürüyüşleri sırasında yürüyüşçüler mola vermekte ve bazı katılımcılarda burada konaklamaktadır (Şekil 3.43).

Şekil 3.43. Seydiler Şerife Bacı Kültür ve Sanat Evi (Anonim, 2018)

Şehit Şerife Bacı ve Şehitler Anıtı, Kurtuluş Savaşı mücadelesinde tarihte önemli bir yere sahip olan kağnılarla cepheye mermi ve cephane taşıyanlardan biri olan ve bu esnada donarak hayatını kaybeden Şehit Şerife Bacı anısına 2016 yılında yaptırılmıştır. Seydiler ilçesinde İstiklâl Yolu rotası güzegahında yer alan bu anıt İstiklâl Yolu yürüyüşçülerinin de ziyaret noktalarından biri olmaktadır. İlçe de yapılan kültür evi ve anıt mezar ile Şehit Şerife Bacı'nın hatırası yaşatılmaya devam edilmekte olduğu gözlenmektedir (www.seydiler.bel.tr) (Şekil 3.20).

Şekil 3.44. Seydiler Şerife Bacı ve Şehitler Anıtı (Anonim, 2018)

Cumhuriyet döneminden önce Seydiler'in yerleşim yeri olarak "İpek Yolu" olarak belirtilen yol üzerinde bulunmasından dolayı Seyyid-i Zülfikar Camii çevresinde o dönemde kervansaraylar, hanlar, hamamlar inşa edilmiş fakat günümüze sadece cami ve caminin yanında bulunan minaresi ulaşmıştır. Minarenin 1112 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. Camii 2016 yılında restore edilmiştir (www.kastamonukultur.gov.tr) (Şekil 3.21).

Şekil 3.45. Seyyid-i Zülfikar Camii (Anonim, 2018)

Kastamonu

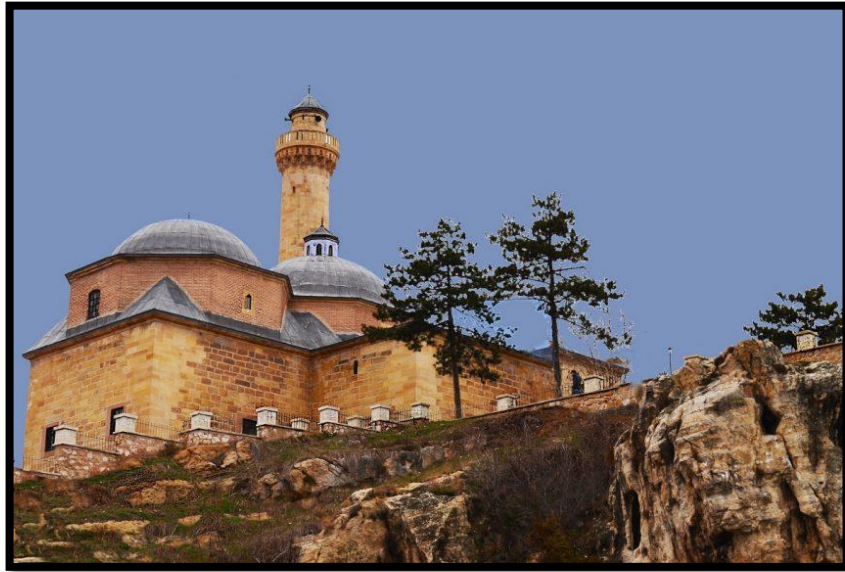
Kastamonu yakın dönem Osmanlı mimarisi örneklerinin ve geleneksel Türk evi örneklerinin yoğun olarak bulunduğu illerden biridir. Kastamonu kent merkezi kentsel sit kapsamına alınmıştır. İstiklâl Yolu güzergâhı üzerinde tarihi evler ve konaklar, İsmailbey Külliyesi, Nasrullah Kadı Camii, Nasrullah Kadı Köprüsü, Cumhuriyet Meydanı, Hükümet Konağı, Arkeoloji Müzesi, Evkaya Mezarları ve Kastamonu Şehitlik Anıtı bulunmaktadır.

Kastamonu ili Batı Karadeniz Bölgesi'nin tescilli sivil mimarlık yapı stoğunun büyük bölümünü elinde tutmaktadır. Kastamonu'da konaklar, diğer tarihi yapılarla birlikte şehrin kültürel kimliğinin korunmuşluk ögesi olarak göze çarpmaktadır. Kastamonu'nun coğrafi yapısındaki değişik etmenlerden dolayı sivil mimari öğeleri de, içinde bulunduğu yöreye uygun yapıım tekniği ve tasarımlarında oldukça zengin bir çeşitlilik sunmaktadır. Özellikle kent merkezinde yer alan konakların en önemli özellikleri arasında ön cephelerinde farklı mimari tasarım ve estetik anlayışı oluşturulduğu gözlemlenmektedir. Bu belirgin anlamda “Kastamonu Konağı” denilebilecek bir olgunun ortaya çıkması değil, her biri birbirinden farklı çok sayıda farklı mimari tipolojisinin oluşmasını sağlamış olduğu anlamına gelmektedir. Birden çok medeniyete ve kültüre ev sahipliği yaptığı bilinen ilde her döneme ait bir kültür izinin bulunmasından kaynaklı harmonik bir etki görülmektedir. Kastamonu konaklarını diğer konaklarıyla ünlü illerden ayıran önemli farkın Kastamonu'nun iki katlı konaklarında zemin kat, diğer kentlerde olduğu gibi sağır değil, birebir hayata açılan ve günlük yaşamın başladığı kat olmasıdır. Birinci katlar aile yaşamının ortak alanı iken, ikinci katlar ise evin konukları için ayrılmış özel mekânlar olarak tasarlanmış olması dikkat çekmektedir. Kent merkezindeki konaklardan bazıları; Ballık Konağı, İsmailbey Konağı, Sirkeli Konağı, Livapaşa Konağı, Konyalı Konağı, Tahirefendi (Osmanlı) Konağı, Eflanili Konağı, Kırkodalı Konağı, Uğurlu Konağı, Hafızbey Konağı, Zincirlioğlu Konağı, Kırkodalı Konak, Mazlumcuoğlu Konağı, Kadioğlu Konağı, Şadıbey Konağı, Toprakçılar Konakları'dır (www.kastamonukultur.gov.tr) (Şekil 3.22).

Şekil 3.46. Tarihi Kastamonu Konaklarına Örnek (Anonim, 2018)

M.Ö. 7. yüz yıla ait iki adet kaya mezarına sahip Şahinşah Kayası üzerinde yer almakta olan İsmailbey Külliyesi Candaroğulları Beyliği'nin son hükümdarı İsmail Bey tarafından yaptırılmıştır. Döneminin en güzel örneklerinden biri olan Külliye içinde cami, türbe, medrese, han, hamam ve kütüphane bulunmaktadır (Şekil 3.23).

Şekil 3.47. İsmailbey Külliyesi (Anonim, 2018)

Nasrullah Kadı Cami, II. Bâyezid döneminde 1506 yılında Nasrullah Kadı tarafından köprü ve şadırvan içindeki su oyunları ile birlikte yaptırılmış, Kastamonu'nun en büyük tarihi camisi olma özelliğindedir. Cami; meydanı, şadırvanı, köprüsü ve sonradan eklenen medrese ile bir külliye görünümündedir (Şekil 3.24).

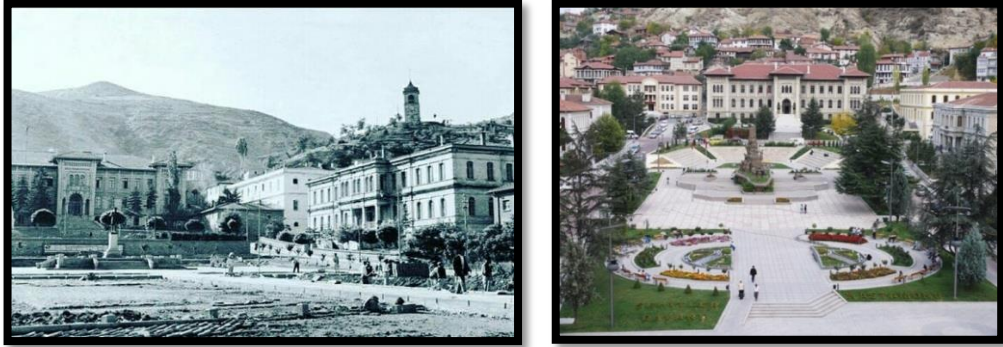
Şekil 3.48. Nasrullah Kadı Camii (Anonim, 2018)

İl merkezinde Karaçomak Deresi üzerinde bulunmakta olan Nasrullah Kadı Köprüsü 1506 yılında Nasrullah Camisi ile birlikte ve Nasrullah Kadının hayratı olarak yapılmıştır. Kesme taştan yapılan köprü ilk yapıldığında beş gözlü, 40 m uzunluğunda ve 4 m genişliğindedir. Köprü'nün üzerinde Osmanlı döneminde yapılmış olan iki adet sadaka taşı bulunmaktadır. Zamanla köprünün cami ve karşısındaki iki gözü iptal edilmiş günümüzde ise iki gözü kalmıştır (Şekil 3.25). Kastamonu'nun simgelerinden biri olan köprüde en son restorasyon 2002 yılında yapılarak bu halini almıştır. İstiklâl Yolu rota güzergâhında bulunan bu köprüden geçilerek Cumhuriyet meydanına ulaşım sağlanmaktadır (Anonim, 2018).

Şekil 3.49. Nasrullah Kadın Köprüsü'nün Geçmişteki ve Günümüzdeki Hali (Anonim, 2018)

Cumhuriyet Meydanı, Kastamonu ilinde bulunan iki önemli meydandan biridir. Şehrin en büyük meydanıdır. Meydanın çevresinde 19. yüzyıla ait Hükümet Konağı, Kastamonu Üniversitesi Rektörlük Binası, Rıfat Ilgaz Kültür Merkezi ve Kastamonu Askerlik Şubesi Binası bulunmaktadır. Meydanda ise bir amfi tiyatro ve Kurtuluş mücadelesini simgeleyen Şehit Şerife Bacı Anıtı, dinlenme alanları ve yeşil alanlar bulunmaktadır (www.wikiwand.com/tr) (Şekil 3.26).

Şekil 3.50. Cumhuriyet Meydanı Geçmişteki ve Günümüzdeki Hali (Anonim, 2018)

Kastamonu şehrinin önemli mimari yapılarından biri olma özelliğini taşıyan Hükümet Konağı, 1902 yılında yani 20. yüzyıl başlarında mimar Vedat Tek tarafından inşa edilmiştir. Döneminin Avrupa mimarisi kurallarına bağlı kalarak, Osmanlı mimarisinden de belirli kemer şekillerinin aktarımıyla yapılan bu yapı, basit

bir plana göre düzenlenmiş, uzun koridorun iki tarafında sıralanan odalardan oluşan yapının giriş bölümünün kitleleri öne çıkararak, yapıya daha sonrada sıklıkla tekrarlanacak bir karakter kazandırmıştır. Fakat en ilgi çekici özellik iki kat yüksekliğindeki anıtsal merdiven yapısı olmaktadır. Yapı 116 senedir hem işlevini değiştirmeden hem de ciddi anlamda restorasyon yapılmadan günümüzde de varlığını sürdürmeye devam etmektedir (www.kulturportali.gov.tr) (Şekil 3.27).

Şekil 3.51. Kastamonu Hükümet Konağı (Anonim, 2018)

Arkeoloji Müzesi, ülkenin eser sayısı bakımından önde gelen müzelerinden biri olma özelliğini taşımaktadır. Üç ana bölümden oluşmakta olan müzenin birinci bölümünde taş eserler, ikinci bölümünde M. K. Atatürk ve Şapka İnkılabı bölümü, üçüncü bölümde ise kronolojik bir sıra ile Kastamonu ve çevresinde ele geçmiş, taş, metal, pişmiş toprak, cam eserleri sergilenmektedir. İstiklal Yolu güzergâhında bulunan bu müzede tarihin izlerine rastlamak mümkündür (Şekil 3.28).

Şekil 3.52. Arkeoloji Müzesi (Anonim, 2018)

Evkaya Mezarları, M.Ö. 7. yüzyıl başlarında Frig kültür etkisi altında, kaya mezarından çok açık hava kutsal tapınma alanı olarak yapılmıştır. Alanda üçü anıtsal olmak üzere toplam sekiz adet kaya mezarı mevcuttur. Alana ismini veren Evkaya Mezarları, sütunlu ön cephesi ve alınlığındaki mevcut “Potnea Theron” betimlemesi ile oldukça ilgi çekmektedir (Şekil 3.29).

Şekil 3.53. Evkaya Mezarları (Anonim, 2018)

İstiklâl Mücadelesi sırasında Kastamonu Anadolu'nun en çok şehit veren illerinin başında yer almıştır. Bu destansı tarihin bir parçası olan şehitlerin anısına 1983 yılında Kastamonu Valiliği tarafından Şehitler Anıtı yaptırılmıştır. Daha sonra ise 2006 yılında anıt restore edilerek günümüzdeki halini almıştır (www.sehitliklerimiz.com) (Şekil 3.30).

Şekil 3.54. Kastamonu Şehitlik Anıtı (Anonim, 2018)

Seydiler-Kastamonu arasındaki rota güzergâhında Kastamonu iline 12 km uzaklıkta bulunan Kemah köyünde yer almakta olan Halil Bey Camii 1363 yılında kesme ve moloz taşlardan yapılmış ve ahşap çatı örtülüdür. Rotada bulunan cami dönemine ait özgün izleride taşımakta olması sebebiyle görülmesi gereken değerler arasında yer almaktadır.

Rota güzergâhındaki Kastamonu merkezine 18 km uzaklıkta bulunan önemli değerlerden birisi olan Kasaba Köyü'nde yer alan ve UNESCO tarafından Dünya Mirası Geçici Listesi'ne girmiş olan 1366 yılında Candaroğulları Emir Mahmut Bey tarafından yapılmış olan Mahmutbey Camii'dir. Caminin ahşap çatısı bindirme tekniğinde yapılmış ve hiç metak çivi ve herhangi bir aksam kullanılmamasıyla Türkiye'deki ender örneklerden biri olma özelliğindedir (www.kastamonukultur.gov.tr).

3.4. İstiklâl Yolu Kùltür Rotası'nın Kùltürel Turizm Potansiyeli

Kent kimliğinin oluşmasında bölgenin coğrafi özellikleri, iklimsel özellikleri, anıt niteliğindeki yapıları, sosyo-kùltürel değerleri gibi faktörlerin etkili olması ile birlikte bir yerin turizm açısından çekim bölgesi olabilmesi için tarihi dönemlere ait mimari yapılar, doğal yapı ve bitki örtüsü, kùltürel ve sosyal değerleri gibi birçok özelliğe sahip olması gereklidir. İnsanlar kentler arasında mevcut olan bu farklı kimlik özelliklerinden dolayı turistik seyahatler düzenleme eğiliminde olmuşlardır. Kentlerde yapılacak olan turizmin kalitesini sahip olunan özellikler dışında aktivitelerin kalitesi ve çeşitliliği de önemli derecede etkilemektedir. Bir kentin turist çekebilmesi için, o bölgenin sahip olduğu özelliklerinin yanı sıra ulaşım, konaklama ve haberleşme ağı gibi alt yapı hizmetlerinin de yeterli olması etkilemektedir (İçellioğlu, 2014).

Rotanın ana temasını güzergâhın sahip olduğu coğrafi ve iklimsel özellikleri, tarihi bir yol izi olması ve geçmişin izlerini taşıyan anıt niteliğinde ki yapıları ve kùltürel değerleri oluşturmaktadır. Tarihte farklı amaçlarla kullanılmış olan İstiklâl Yolu Kùltür Rotası, günümüzde de tarihi bir yol olma özelliği taşıması ve doğal güzelliklere sahip olması sonucunda kùltürel turizm açısından önemli bir çekim noktası olma potansiyeline sahiptir.

İstiklâl Yolu Kùltür Rotası sahasındaki ana çekiciliğini oluşturmakta olan tarihsel değerleri ve doğal güzellikleri keşfetmek isteyenlerin tercih edeceği bir turizm türüdür. Genellikle grup halinde 3-4 günlük bir seyahat türü olmaktadır. Rotanın İnebolu-Küre ilçeleri bölümünde aktivite türü olarak arazinin eğimli yapısından kaynaklı aktivite türü olarak trekking, flora ve fauna gözlemciliği, foto safarisi, doğal ve kùltürel değerleri gözlemciliği faaliyetleri yapılmakta, Seydiler-Kastamonu bölümlerinde ise arazi uygunluğundan kaynaklı aktivite türü olarak bisiklet, yürüyüş, doğal ve kùltürel değerleri gözlemciliği gibi faaliyetler yapılmaktadır.

3.4.1. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Günlük Rota Programı

Kastamonu Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından yapılan Atatürk ve İstiklâl Yolu Yürüyüşü her yıl düzenlenmektedir. 26-29 Eylül 2018 yılında 12. kez düzenlenen İnebolu-Küre-Seydiler-Kastamonu arası İstiklâl Yolu Kültür Rotası yürüyüşü günlük rota programı daha önceki yürüyüş ve çalışmalar sonucunda belirlenmiştir.

Birinci gün yapılması planlanan yürüyüş programı şu şekildedir (Tablo 3.2):

Tablo 3.2. *İstiklâl Yolu Yürüyüşü Günlük Rota Programı 1.Gün (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018)*

1.GÜN – (Planlanan 22.2 km)	
06: 30	Kalkış
07: 30	Kahvaltı
09: 30-10: 00	İnebolu Türk Ocağı binası karşısında törenle birlikte yürüyüşün başlaması
12: 30	Öğle Yemeği (İnebolu Yukarı Çaylı Köyü)
18: 00	Çuha Doruğu Kamp Alanına Varış ve Çadırların Kurulması
19: 30	Akşam Yemeği
20: 30	Grup Temsilcileri ile Bilgilendirme Toplantısı (İstiklal Yolu ve Milli Mücadele İle İlgili Film Gösterimi)

İkinci güne ait yapılması planlanan yürüyüş programı şu şekildedir (Tablo 3.3):

Tablo 3.3. *İstiklâl Yolu Yürüyüşü Günlük Rota Programı 2.Gün (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018)*

2.GÜN - (Planlanan 24.4 km)	
06: 30	Kalkış
07: 30	Kahvaltı
08: 00	Yürüyüşün Başlaması
12: 30	Öğle Yemeği (Küre Ayrancı Yaylası)
17: 00	Küre Ecevit Hanı Kamp Alanına Varış ve Çadırların Kurulması
18: 30	Akşam Yemeği
20: 30	Grup Temsilcileri ile Bilgilendirme Toplantısı

Üçüncü güne ait yapılması planlanan yürüyüş programı şu şekildedir (Tablo 3.4):

Tablo 3.4. *İstiklâl Yolu Yürüyüşü Günlük Rota Programı 3.Gün (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018)*

3.GÜN - (Planlanan 27.6 km)	
06: 30	Kalkış
07: 30	Kahvaltı
08: 00	Yürüyüşün Başlaması
12: 30	Öğle Yemeği (Seydiler Ödemiş)
17: 00	Halkacılar Kamp Alanına Varış ve Çadırların Kurulması
18: 30	Akşam Yemeği
20: 30	Grup Temsilcileri ile Bilgilendirme Toplantısı

Sonucu gün olan dördüncü güne ait yapılması planlanan yürüyüş programı şu şekildedir (Tablo 3.5):

Tablo 3.5. *İstiklâl Yolu Yürüyüşü Günlük Rota Programı 4.Gün (Kastamonu İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, 2018)*

4.GÜN - (Planlanan 31.5 km)	
06: 30	Kalkış
07: 30	Kahvaltı
08: 00	Yürüyüşün Başlaması
12: 30	Öğle Yemeği (Gölköy Fidanlık Alanı)
17: 00	Kastamonu Cumhuriyet meydanında yürüyüşün sona ermesi
18: 30	Akşam Yemeği

3.5. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Koruma Statüleri

İstiklâl Yolu Kültür ve Turizm Bakanlığı Ankara Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu tarafından 16 Kasım 2012 tarih ve 274 sayılı karar ile tarihi sit alanı ilan edilmiştir (www.kulturvarliklari.gov.tr).

2012 yılında ise Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle Kültür Rotaları Derneği kurulmuş ve dernek çalışmalarıyla İstiklal Yolu Kültür Rotası olarak işaretlenmiş ve tanıtımı yapılmıştır (Çekül Vakfı, 2015).

1 Kasım 2018 tarih ve 302 karar sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile ise Ankara, Çankırı, Kastamonu il sınırları içerisinde yer alan İstiklal Yolu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 3. Maddesi gereğince İstiklal Yolu Tarihi Milli Parkı olarak ilan edilmiştir (Resmi Gazete, 2018).

3.6. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Çalışma Birimleri

Kültür rotalarının başarıya ulaşması için ortak hareket eden yerel yönetimlere ve çalışma birimlerine bağlı olmaktadır. Çalışma birimleri şu şekildedir:

- Yerel yönetim ve kamu kurumları il temsilcileri; karar alma süreçlerinin takip edilmesi, çalışma birimlerinin koordine edilmesi, parasal kaynakların araştırılması ve sağlanması, bütçe organizasyonu ile bölgesel ve ulusal ortaklıkların kurulmasını sağlayan yönetim çalışma birimlerini oluşturmaktadır (Çekül, 2015).
- İl ve ilçe belediyeleri, STK, müze ve özel sektör temsilcileri; sürecin planlanması, bölgesel ölçekte koruma, kalkınma ve eğitim projelerinin geliştirilmesi, eğitim organizasyonları (rehberler, öğrendiler, yerel halk), iletişim ve tanıtım stratejisinin oluşturulmasını sağlayan planlama ve proje çalışma birimlerini oluşturmaktadır (Çekül, 2015).
- Yerel yönetimler, STK ve müze temsilcileri, ilgili uzmanlar, yerel rehberler, gönüllü gruplar; arazi çalışmalarının yürütülmesi, rota etaplarının bakım ve güvenlik çalışmaları, ziyaretçi yönetimi çalışmalarının devamlılığı, koruma çalışmalarının sürdürülmesi, iletişim ve tanıtım stratejisinin uygulanmasını sağlayan teknik çalışma birimlerini oluşturmaktadır (Çekül, 2015).

İstiklâl Yolu Kültür Rotası çalışma birimleri incelendiğinde il ve ilçe belediyeleri, valilik, orman ve su işleri müdürlüğü ile il kültür ve turizm müdürlüğünün birlikte çalışmalarını devam ettirdiği fakat bu kurumlar arası çalışmaların yeterli düzeyde ve birliktelikte olmadığı gözlemlenmiştir. Yönetim birimi, planlama ve proje birimi ile teknik çalışma birimleri başlıkları altında yeni ekipler oluşturularak daha verimli, yönlendirici, koruyucu ve geliştirici çalışmaların yapılması gerekmektedir.

4. MATERYAL VE YÖNTEM

4.1 Materyal

Bu çalışmanın ana materyalini; 2012 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteği ile kurulan Kültür Rotaları Derneği, tarafından kültür rotası olarak belirlenmiş ve 1 Kasım 2018 tarihinde 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3 üncü maddesi gereğince milli park olarak ilan edilen İstiklal Yolu'nun Kastamonu il sınırlarında yer alan 105 km'lik (İnebolu-Küre-Seydiler- Kastamonu) bölümü oluşturmaktadır. Türkiye'nin Batı Karadeniz Bölgesi'nde bulunmakta olan bu kültür rotası üzerindeki doğal ve kültürel peyzaj unsurları ile ilgili literatür taraması, Kastamonu ilindeki çeşitli kurum ve kuruluşlardan çalışma alanına ilişkin temin edilen rapor, harita ve sayısal veriler (Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kastamonu Orman ve Su İşleri 10. Bölge Şube Müdürlüğü, İnebolu Belediyesi, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZKA), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Google Earth 2018 uydu görüntüleri, fotoğraflar ile ayrıca alanda uygulanan anketler (EK 3) çalışmanın materyalini oluşturmuştur.

Araştırma alanı olan İstiklal Yolu Kültür Rotası Kastamonu Bölümü ve çevresi için hazırlanan coğrafi konum, doğal ve kültürel kaynak değerleri haritalarını oluşturmak için Photoshop CS3 ve ArcGİS 10.0 programları, sörvey ve öneri paftalarını oluşturmak için ise AutoCAD 2016 programı kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında yapılan anket sonuçlarının analizi SPSS Statistics 22 Paket Programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir,

4.2. Yöntem

Çalışmanın amacı araştırma alanımızı oluşturan İnebolu-Küre-Seydiler-Kastamonu güzergâhını takip eden İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın İnebolu-Kastamonu bölümü ve yakın çevresinin doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin belirlenmesi ve peyzaj planlama kriterleri açısından değerlendirilmesidir.

Araştırma konusunu oluşturan kültür rotalarından biri olan İstiklâl Yolu Kültür Rotası için; kuramsal temelleri oluşturan konulara ve güzergâh üzerindeki doğal ve kültürel peyzaj unsurlarına ilişkin literatür taraması yapılmıştır. Kültür rotasının; tanımı, kavramsal gelişimi, rotalar üzerindeki ortak öğeleri, kültür rotalarının sınıflandırılması, kültür rota planlaması, Türkiye ve Avrupa'daki mevcut kültür rota örnekleri de bu başlık altında irdelenmiştir. Bu araştırma kapsamında öncelikle, Buhalis'in (1999), "Stratejik bir planlamanın yapılabilmesi için var olan durumun en iyi şekilde analiz edilmesi ve tanımlanması gerekmektedir" sözünden hareketle mevcut kültür rotasının kaynak değerleri belirlenmiş, doğal ve kültürel peyzaj envânterinin ortaya konulması ile veri tabanı oluşturulmuştur. Daha sonra mevcut kültür rotasının potansiyelinin ortaya konulması amacıyla, kullanım olanakları, altyapısı, kültürel ve doğal mirasa olan katkısı, sürdürülebilirliği ve bölgenin sorunları yapılan literatür taraması, arazi çalışmaları ve anket çalışmaları ile irdelenmiştir.

Araştırma alanına ait doğal ve kültürel kaynak değerlerinin belirlenmesi için alanın konumu, doğal peyzaj özellikleri olan topografik, jeolojik yapısı ve hidrolojik yapısı, iklimsel özellikleri ile birlikte doğal bitki örtüsü ve yaban yaşamı konusunda kurumlardan elde edilen belgeler, haritalar ve alanla ilgili daha önceden yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Ayrıca kurumlardan yetkili kişilerle sözlü görüşmeler yapılarak da alana ilişkin bilgi temin edilmiştir. Gözlem aşamasında ise İstiklâl Yolu'nda etüd-analiz çalışmaları yapılmıştır. Alanın kültürel peyzaj özellikleri olan tarihsel gelişimi, taşınmaz kültür varlıkları, sosyo-ekonomik yapısı, ulaşım imkânları, yerel mimarisi ve arkeolojik değerleri hakkında kurumlardan yazılı ve sözlü bilgiler alınmış, ilin tarihi ile ilgili daha önce hazırlanmış kitaplar ve makaleler incelenmiştir. Bunların hepsi alanda yapılan gözlem ve fotoğraflarla destelenmiştir.

Çalışmada elde edilen verilerin değerlendirilmesi aşamasında, Durusoy (2014) "From an Ancient Road to a Cultural Route: Conservation and Management of the Road between Milas and Labraunda" çalışması ve Patan (2014) "Doğankent (Giresun) İlçesi Ve Yakın Çevresinin Turizme Yönelik Rekreasyonel Peyzaj

Potansiyelinin Peyzaj Planlama İlkerleri Doğrultusunda Belirlenmesi” çalışmalarından yararlanılmıştır.

Çalışma alanına ilişkin hazırlanan anket çalışması üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde çalışma alanının durumuna ilişkin sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde katılımcıların beklentilerinin belirlenmesine yönelik sorular yer alırken üçüncü bölümde ziyaretçilerin demografik özelliklerinin belirlenmesine ilişkin sorulara yer verilmiştir.

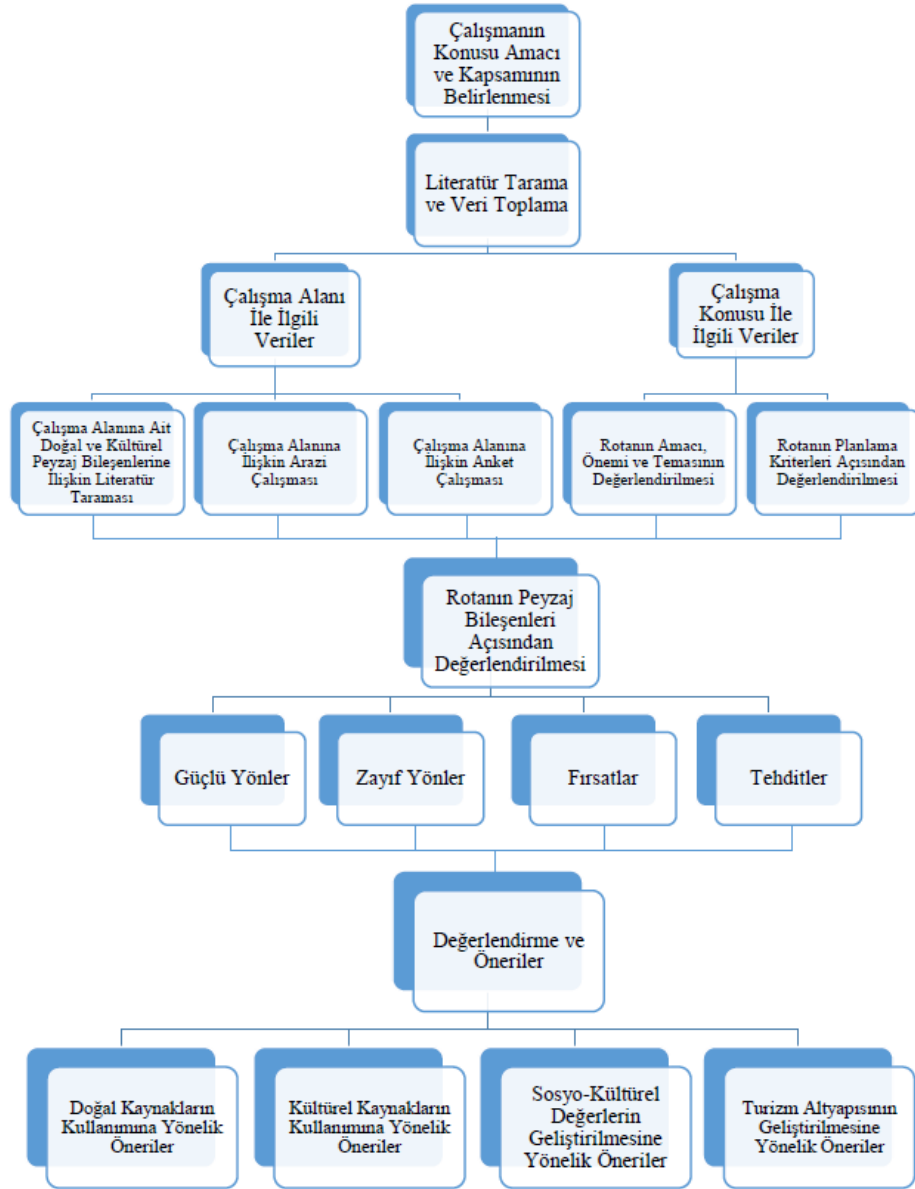
Anket çalışması Kastamonu Valiliği tarafından 26-29 Eylül 2018 tarihinde yapılan Atatürk ve İstiklâl Yolu Yürüyüşüne katılan katılımcılar ile yapılmıştır. İstiklâl yolu yürüyüşüne katılan toplam kişi sayısı 432 kişi olarak tespit edilmiştir. Katılan toplam kişi sayısından yola çıkarak %10 güven düzeyine göre 81 kişi olması gerektiği belirlenmiştir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan 2004). Çalışma kapsamında toplamda 117 kişiyle anket çalışması yapılmış, yapılan anket çalışması SPSS Statistics 22 Paket Programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarının sıklık ve yüzde değerleri belirlenerek, tablo ve grafiklerin oluşturulması aracılığıyla frekans analizi yapılmıştır.

Anket sonuçlarında değerlendirilmesi sonucunda çalışma alanının mevcuttaki durumunu ortaya koymak ve çözüm önerileri sunmak için SWOT analizi yapılmıştır.

SWOT analizinde ki temel amaç çalışmanın mevcuttaki sorunlarını ve potansiyellerini belirlemektir. Bu şekilde, sadece mevcut durum belirlenmekle kalmayıp, gelecekte oluşarak çalışma alanını etkileyebilecek çevre şartları ile ilgili öngüler de belirlenebilmektedir (Kiper, 2006).

SWOT kelimesi, Strengths (güçlü yönler), Weaknesses (zayıf yönler), Opportunities (fırsatlar), Threats (tehditler) kelimelerinin baş harflerinden meydana gelmektedirler. Swot analizi mevcut sorunun tanımlanması ve uygun çözümün oluşturulması sağlanarak stratejik bir plan geliştirmek amacıyla kullanılmaktadır. Bu şekilde çalışma alanıyla ilgili kültür rotası potansiyelinin içsel (güçlü ve zayıf yönler) ve

dışsal (fırsatlar ve tehditler) faktörler belirlenebilmektedir. Rotanın bulunduğu bölgenin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin belirlenmesi ve analiz edilmesi, araştırma alanının hedeflerine uygun stratejiler tercih edilmesine yardımcı olacaktır (Tan,2013).

Şekil 4.1. Çalışmaya İlişkin Akış Şeması

5. BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışma kapsamında İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın İnebolu-Kastamonu bölümü (İnebolu-Küre-Seydiler-Katamonu) değerlendirilmiştir. Öncelikli olarak çalışma alanının doğal ve kültürel kaynak değerlerine ilişkin değerlendirmeler yapılmış sonrasında ise alanda yapılan anket çalışmasının sonuçları ortaya konulmuştur.

5.1. İstiklâl Yolu Kültür Rotası Kaynak Değerleri

İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın İnebolu-Kastamonu bölümü kültür rotalarının sahip olması gereken kriterlere göre değerlendirilmiştir (Türker, 2013) (Tablo 5.1.):

Tablo 5.1. *İstiklâl Yolu Kültür Rotası Kaynak Değerlerinin Değerlendirilmesi*

Rotanın Ulaşılabilirliği	Rotanın bölgesine ulaşılabilirlik	Karayolu ulaşımı ve Havayolu ulaşımı mevcuttur.
	Rotanın kaynağına ulaşılabilirlik	Kaynağa ulaşımı sağlayacak orman yolları, patika yollar ve stabilize yollar bulunmaktadır.
	Rotaya dair bilgilere ulaşılabilirlik	Broşür, internet siteleri, yayınlar mevcuttur.
Rotanın Kaynak Değerleri, Bölgesel Çekicilik ve İmkânları	Flora (Bitki çeşitliliği) ve fauna yapısı (Hayvan çeşitliliği)	Var
	Orman varlığı	Var
	Alana yakın diğer kaynak değerleri	Var
	Alanda rekreatif aktivitelerin bulunması	Var
	Alanda su, elektrik, tuvalet ve iletişim araçlarının varlığı	Var fakat yetersizdir.
	Alanda mevcut konaklama tesisleri ve kamp alanları	Var
Rotanın Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Yapısı	Bölgede yaşayan halkın ekoturizm bilincine sahip olması	Yok
	Bölgede yaşayan halkın eğitim düzeyi	Genel anlamda okur-yazar, lise, lisans düzeyindedir.

Tablo 5.1.'in devamı

	Halkın bölgeye gelen turistlere yönelik davranışları	Olumsuz çünkü kültür rotasına dair farkındalıkları olmadığı için turistlere olan davranışları yetersizdir.
	Turistlerin alana olan ekonomik katkısı	Var. Katılımcılar yürüş aşamasında yiyecek içecek alımı yapıyor ve kültür rotasından ayrılırken yöresel ürünlerden satın almaktadır.

5.1.1. Rotanın Ulaşılabilirliği

İnebolu-Kastamonu-Çankırı-Ankara hattında uzanan İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın günümüzde hala belirgin şekilde kalan en iyi bölümünü İnebolu-Kastamonu arasındaki kağnı yolu oluşturmaktadır. Alanın ulaşımı karayolu vasıtasıyla sağlanmaktadır. Havayolu ile Kastamonu il merkezine ulaşım imkânı varken ilçelere ulaşım yine karayolu ile sağlanmaktadır. Rota boyunca ulaşım motorlu araçlarla, bisikletle veya yürüyerek sağlanmaktadır. Geçmişte oluşmuş patika yollar ve günümüzde yapmış stabilize yollar rota güzergâhı boyunca kullanılmaktadır. Araştırma alanına ait ulaşım sorunu yaşanmamaktadır.

İstiklâl Yolu Kültür Rotası İnebolu-Kastamonu bölümünde yer alan yerleşim yerleri arasındaki mesafeler (Tablo 5.2)'de verilmiştir.

Tablo 5.2. *İstiklâl Yolu Rotası Kastamonu Bölümü'nde Yer Alan Yerleşim Yerleri Arasındaki Mesafeler*

Rota Güzergâhı Adı	Rota Güzergâhı Yüzölçümü	Rota Güzergâhı Deniz Seviyesinden Yüksekliği	Rota Güzergâhı Mesafesi
İnebolu İlçesi	599 km²	120 m	İnebolu-Kastamonu= 95 km
Küre İlçesi	541 km²	1142 m	Küre-İnebolu = 34 km
Seydiler İlçesi	222 km²	1074 m	Seydiler-Küre= 28 km
Kastamonu İli	13.108 km²	775 m	Kastamonu-Seydiler= 33 km

İstiklâl Yolu güzergâhı boyunca takip edilen rotada geçmişte kullanılan patika yolların izlerinin günümüze yansıyan halleri gözlemlenmektedir (Şekil 5.1).

Şekil 5.1. İstiklâl Yolu Rotası Yol İzleri

Geçmişte mesafe belirlemede kullanılmış mil taşı (kilometre taşı) örneklerini İnebolu-Çuhadoruğu ile Küre-İkiçay deresi arasında ve Seydiler-Kastamonu arasında gözlemlemek mümkündür (Şekil 5.2).

Şekil 5.2. İstiklâl Yolu Rotası Mil Taş Örnekleri

Rotaya ait bilgilere broşürlerden, İnebolu Belediyesi, Küre Belediyesi, Seydiler Belediyesi, Kastamonu Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü yayınlarından ve (www.kastamonukultur.gov.tr) (www.inebolu.bel.tr) (www.kure.be.tr) (www.seydiler.bel.tr) internet sitelerinden ulaşılabilmektedir.

5.1.2 Rotanın Kaynak Değerlerinin Bölgesel Çekiciliği ve Olanakları

Kültürel turizmde turist çekicilikleri düşünüldüğünde çalışma alanımızın tercih edilmesinde kültür mirası, tarihsel değerleri, mimari yapısı, orman, dağ, kanyon gibi doğal çekiciliklerinin etkili olduğu gözlenmektedir.

Çalışma alanı olarak tespit edilen “İstiklâl Yolu Kültür Rotası” tarihte Milli Mücadele döneminde kullanılması sonucu oluşmuş ve günümüze kadar ulaşmış bir rota olarak tanımlanmaktadır. Ulusal ölçekli bir ulaşım koridoru şeklinde tanımlanan bu rota üzerinde doğal ve kültürel miras öğeleri bulunmaktadır.

Rotaları tarihsellikleri açısından incelediğimizde çalışma alanı olarak belirlenen İstiklâl Yolu Kültür Rotası tarihin belirli bir döneminde gerçekten kullanılmış, uzun süreli insan hareketi ile oluşmuş bir rota özelliği taşımaktadır. Tarihin belli bir döneminde savaş sürecinde mühimmat aktarımı için kullanılmış olan İstiklâl Yolu rotası üzerinde düzenli ve toplu nüfus hareketleri olmuştur. Bundan dolayı da rota güzergâhında bulunan bölgeler arasında etkileşimler olmuştur. Fiziksel açıdan bakıldığında o döneme ait yer döşemeleri, mil taşları, İkiçay Köprüsü ve diğer köprüler, yol üzerindeki konaklama alanı olan İnebolu Askerlik Şubesi kalıntıları, Küre Ecevithanı gibi yapılar dikkat çekmektedir.

Araştırma alanına dair doğal ve kültürel miraslar, başta Kastamonu merkez olmak üzere, Seydiler, Küre, İnebolu ilçelerinde toplanmış bulunmaktadır (Tablo 3.3).

Tablo 5.3. *İstiklâl Yolu Kültür Rotası Doğal ve Kültürel Miras Özeti*

KONUM	DOĞAL MİRAS	KÜLTÜREL MİRAS
Kastamonu	Küre ve Ilgaz Dağı Milli Parkları, Karadeniz bağlantısı, Flora ve fauna çeşitliliği, Orman bakımından zenginliği, Arazi yapısı	Mahmutbey Camii, Atabeygazi Camii, Şeyh Şaban-ı Veli Türbesi, Âşıklı Sultan Türbesi, İsmailbey Külliyesi, Yakupağa Külliyesi, Saat Kulesi, Kurşunlu Han, Hükümet Konağı, Cunnuriyet Meydanı, Nasrullah Kadı Camii, Nasrullah Kadı Köprüsü, Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi, Evkaya Mezarları, Kastamonu Şehitler Anıtı
Seydiler	Arazi yapısı	Seydiler Şehitlik Anıtı, Şehit Şerife Bacı Kültür Evi Anıt, dini yapılar, bayram ve düğün gelenekleri, tarım ve hayvancılık
Küre	Ersizlerdere ve Karacehennemboğazi Kanyonu ve çevresindeki dağlık alanlar, Arazi yapısı	Ecevit Hanı, İkiçay köprüsü, Geleneksel yapı mimarisi, madencilik, dini yapılar, arıcılık

Tablo 5.3.'ün devamı

İnebolu	İnebolu Limanı, Ormanlık alanları, Flora ve fauna çeşitliliği	İnebolu evleri, Türk Ocağı Binası (Müze), Eski Askerlik Şubesi, Denk kayığı, Anıtlar, 9 Haziran İnebolu Şeref ve Kahramanlık Günü, Atatürk ve İstiklal Yolu Yürüyüşleri, Şapka ve Kıyafet İnkılabı Kutlamaları
----------------	---	--

Kültür rotalarının ortak bileşenlerinin oluşmasını sağlayan somut ve somut olmayan kültür miras öğeleri ve doğal oluşumlar İstiklal Yolu için şu şekilde belirlenmiştir;

- İstiklâl Yolu somut olan kültürel miraslar öğelerini Kastamonu Nasrullah Kadı Camii, İsmailbey Külliyesi, Nasrullah Kadı Köprüsü, Hükümet Konağı, Cumhuriyet Meydanı, Evkaya Mezarları, Etnografya Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Şehitler Anıtı, Küre Ecevit Hanı, İkiçay Köprüsü, Akşemsettin Camii, Doğanlar Kalesi, Seyyid-i Zülfikar Camii, Şerife Bacı Kültür ve Sanat Evi, Şerife Bacı Şehitler Anıtı, İnebolu Türk Ocağı Binası, İnebolu evleri, İnebolu Denk kayığı, Geriş ve Abaş tepeler, İnebolu Kent Müzesi ve bölgeye özgü flora ve fauna yapısı oluşturmaktadır.
- Somut olmayan kültürel miraslar öğelerini Kastamonu bölgesine özgü geleneksel yemekler, yöreye sözlü gelenek ve anlatımlar (hikâyeler, efsaneler, atasözleri, fıkralar vb.), yöresel ritüeller ve şölenler (nişan, düğün, doğum vb. kutlamalar), el sanatları geleneği (kilim dokumacılığı, ahşap işçiliği, bakırcılık vb.), yöresel müzik, inanç ve bölgeye özgü yaşam öğeleri oluşturmaktadır.
- İstiklâl Yolu'nda doğal kaynak değerlerinden en dikkat çeken Ersizlerdere ve Karacehennemboğazı Kanyonu olmakla birlikte güzergâh boyunca yer alan orman alanları ve bu alanlarda yer alan zengin bitki ve hayvan çeşitliliği rotaya önemli katkılar sağlamaktadır.

Rotanın kullanıcı profilini genellikle İstiklâl Yolu yürüyüşü kapsamında yapılan Türkiye'nin çeşitli illerinden ve Kastamonu'dan yürüyüşe katılan ziyaretçiler

oluşturmaktadır. Rota geçmişte kışın zorlu koşullarında kullanılmış olsa da günümüzde yaz, sonbahar ve kış aylarında kullanıldığı gözlemlenmektedir. Rota genelinde güzergâhın uygunluğuna göre genel aktivite etkinliği yürüyüş olmakla birlikte belirli bölümlerde bisiklet ve araçlı turlarında yapılabileceği gözlemlenmektedir. Rota zorluk derecesi olarak değerlendirildiğinde ise İnebolu-Küre arasındaki mesafe dağlık ve engebeli arazi durumundan dolayı zorlayıcı, Seydiler-Kastamonu arasındaki mesafe daha düz ve düze yakın bir alanda olmasından dolayı daha kolay olduğu gözlemlenmektedir.

5.1.3. Rotanın Sosyal, Kültürel, Ekonomik Yapısı

Rotanın kent turizmi açısından çevresel ve ekonomik faktör olarak değerlendirildiğinde bozulmamış ekosistemleri koruyarak ekonomik gelişme fırsatı yakalamasını ve fırsatlar oluşturmasını sağlamakta etkili olduğu gözlemlenmektedir. Sosyo-kültürel faktör olarak değerlendirildiğinde ise yerel halk için altyapı ve üstyapı imkânlarının iyileştirilerek yaşam şartlarının geliştirilmesi ve mevcut geleneksel kültür elemanlarının yeniden değerlendirilerek korunma altına alınmasının etkili olduğu gözlemlenmektedir.

Rota da on bir yıldır her yıl düzenlenmekte olan İstiklâl Yolu yürüşleri kültür rotasına dair farkındalığın ve turistik katkının sağlanmasında etkili olmaktadır. Bu etkinlik sayesinde rota güzergâhında bulunan şehir merkezi ve ilçelerde konaklama, yeme, içme, günlük ihtiyaçlar için alışveriş ve yöresel ürünlerden satın alınması ile elde edilen ekonomik gelir sağlanmış olmaktadır. Fakat rota güzergâhının geçmekte olduğu ilçe ve köylerinde yerel halkın rotaya dair bilgi eksikliğinden kaynaklanan yetersizliklerden dolayı ekonomik katkıdan yeterince faydalanmanın sağlanmadığı gözlemlenmektedir. Rota çevresinde yaşayan halkın bu bilince sahip olması sonucu ziyaretçiler için kamp alanlarında yöresel lezzetler ve bölgeye özgü el sanatları satışları yapılarak kazanç sağlanması elde edilmiş olabilir ve katılımcılar içinde tanıtım yapılmış olacaktır.

Rotaya dair yeterli tanıtım çalışmaları yapıldığında kültür rotası olarak turizm potansiyeli artırılmış ve bunun sonucunda da çevrede yaşayan yerel halkın sosyo-ekonomik durumları olumlu şekilde etkilenmiş olacaktır. Bu şekilde hem rota potansiyeli hem de kültür rotasından faydalanma oranı artırılmış olacaktır.

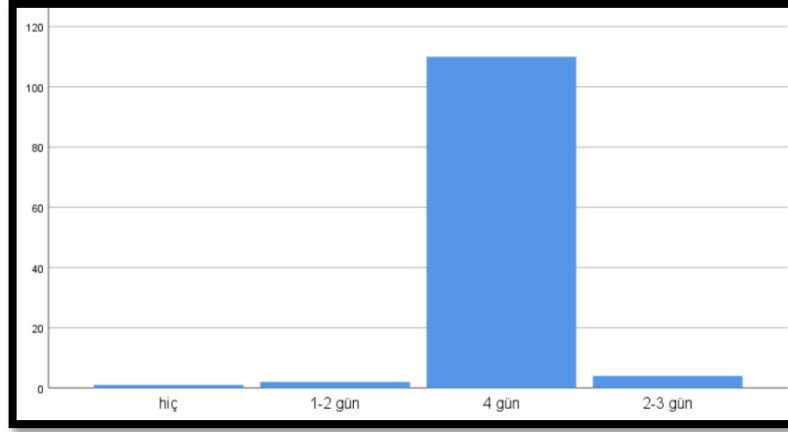
5.2. Anket Çalışması Sonuçları

Çalışmanın bu bölümünde İstiklâl Yolu Kültür Rotası İnebolu-Kastamonu bölümünün kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen anket sonuçları verilmiştir.

Anketler 26-29 Eylül 2018 tarihinde Atatürk ve İstiklâl Yolu yürüyüşünde yapılmış olup her bir anketin yapılması 10-15 dakika sürmüştür. Yapılan anketlerin istatistiksel analizinde frekans ve yüzde analizi olmak üzere iki farklı analiz kullanılmıştır.

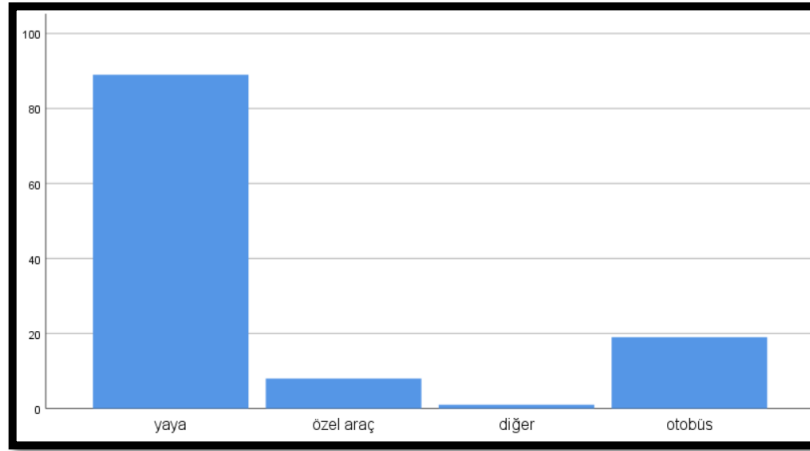
5.2.1. Kullanıcı Tercihleri ve Alanın Mevcut Durumuna İlişkin Değerlendirmeler

İstiklâl Yolu yürüyüşüne katılan ziyaretçilerin, alanı kullanım tercihlerine ilişkin sorulara verdiği yanıtların frekans ve yüzde dağılımları bu bölümde verilmiştir. İstiklal yolunu deneyimleyen ziyaretçilere alanda ne kadar süre ile kaldıkları sorulduğunda maksimum 4 gün kaldıklarını (%94'ü 4 gün, %3,4'ü 2-3 gün, %1,7'si 1-2 gün, %0,9'u hiç şeklinde) ifade ettikleri belirlenmiştir (Şekil 5.3).

Şekil 5.3. İstiklal Yolu Rotası Etkinliğe Katılma Süresi Grafiği

İstiklâl Yolu yürüyüşüne katılanların alanı %76,1'i yaya olarak, %16,2'si otobüs, %6,8'i özel araç ve %0,9'luk kısmı diğer şekillerde deneyimlediklerini ifade ettikleri görülmüştür (Şekil 5.4).

Şekil 5.4. İstiklal Yolu Rotası Ulaşım Şekli Grafiği

Tablo 5.4 incelendiğinde ankete katılanların %79,5'inin rota etkinliğine katılma amacının tarihi olayı anlamak, %54,7'sinin doğa yürüyüşü yapmak, %13,7'sinin deneyimlemek, %8,5'inin öğrenmek ve %1,7'sinin dinlenmek olduğu tespit edilmiştir. Rota etkinliğe katılan ziyaretçilerin % 55,6'sının rehber eşliğinde,

%53'ünün grup olarak ve %4,3'ünün ise rotayı yalnız deneyimlemek istemektedir (Tablo 5.4).

Tablo 5.4. *İstiklâl Yolu Kültür Rotası Kullanıcı Tercihleri*

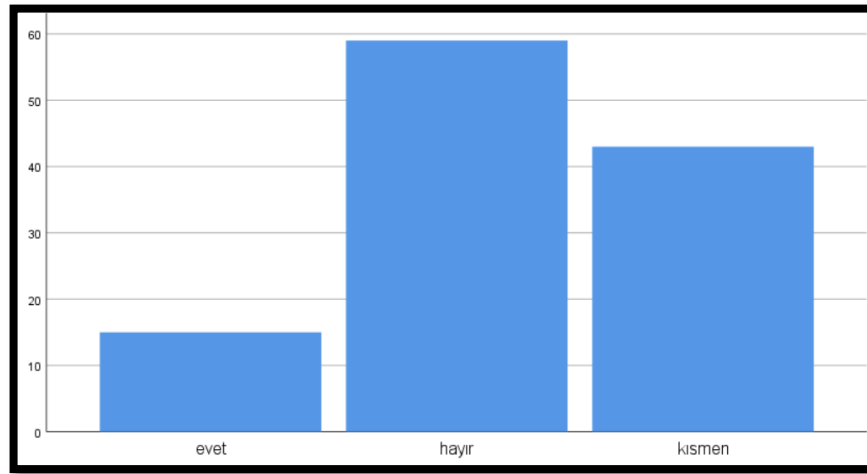
Tercihler		Evet		Hayır	
		Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
İstiklâl Yolu rota etkinliğine hangi amaçla katıldınız	Tarihi olayı anlamak	93	79,5	24	20,5
	Fotoğraf çekmek	11	9,4	106	90,6
	Dinlenme	2	1,7	115	98,3
	Deneyimleme	16	13,7	101	86,3
	Öğrenme	10	8,5	107	91,5
	Doğa yürüyüşü	64	54,7	53	45,3
İstiklâl Yolu rotası nasıl deneyimlenmeli	Tek başına	5	4,3	112	95,7
	Rehber eşliğinde	65	55,6	52	44,4
	Grup olarak	62	53	55	47
İstiklâl Yolu rotasındaki doğal ve kültürel peyzaj izlerinden hangisini deneyimlemek istersiniz	Kültürel miras	98	83,8	18	15,4
	Yaban hayatı	35	29,9	82	70,1
	Geleneksel yerleşim dokuları	56	47,9	61	52,1
	Yerel lezzetler	23	19,7	94	80,3
	Bitki örtüsü	76	65	41	35
	Tarihi yapılar	67	57,3	50	42,7
İstiklâl Yolu rota güzergâhındaki merak ettiğiniz noktaları hangi kısımlardır	İkiçay Köprüsü	63	53,8	54	46,2
	İnebolu'da ki Askerlik şubesi binası	48	41	69	59
	Küre Ecevit Hanı	72	61,5	45	38,5
	Küre Ersizlerdere yaylası	55	47	62	53
	Seydiler Şehitler anıtı	74	63,2	43	36,8
	Seydiler Kültür evi	60	51,3	57	48,7
	Kastamonu Cumhuriyet meydanı	46	39,3	71	60,7
İstiklâl Yolu rotasının sit alanı ilan edilmesinde hangi değerler etkili olmuştur	Kültür ve tabiat varlığı	87	74,4	29	24,8
	Geçmiş dönemleri yansıtan sosyal, ekonomik ve mimari kalıntıları	68	58,1	49	41,9
	Doğal oluşumlar sonucu meydana gelen arazi özellikleri	23	19,7	94	80,3
	Bölgeye özgü flora ve fauna yapısı	36	30,8	81	69,2

Ankete katılanların İstiklâl Yolu Kültür Rotası ziyaretleri sırasında % 83,8'i kültürel mirası, % 65'i bitki örtüsü yapısını, % 57,3'ü tarihi yapıları, %47,9'u geleneksel

yerleşim dokularını, %29,9'u yaban hayatını, %19,7'si ise yerel lezzetleri deneyimlemek istediklerini ifade etmiştir (Tablo 5.4). Katılımcılar rota güzergahında Seydiler Şehitler Anıtını (%63,2), Küre Ecevit Hanı (%61,5), İkiçay köprüsünü (%53,8), Seydiler Kültür Evini (%51,3), Küre Ersizlerdere yaylasını (%47), İnebolu' daki Askerlik şubesi binasını (%41), Kastamonu Cumhuriyet meydanını (%39,3) deneyimlemek istediklerini belirtmiştir (Tablo 5.4).

Anket katılımcılarına göre rotanın sit alanı olarak ilan edilmesinde en fazla kültür ve tabiat varlıklarının (%74,4) mevcudiyeti ve geçmiş dönemleri yansıtan sosyal, ekonomik ve mimari kalıntılar (%58,1) etkili olmuştur (Tablo 5.4).

Tarihi sit alanı olan İstiklâl Yolu'nun sahip olduğu koruma statüsüne bağlı olarak yeteri kadar korunup korunmadığı anket katılımcılarına sorulduğunda, katılımcıların % 50,4'ü yeteri kadar korunmadığını, %36,8'i kısmen korunduğunu %12,8'i ise yeteri kadar korunduğunu ifade etmiştir (Şekil 5.5).

Şekil 5.5. İstiklâl Yolu Rotası Tarihi Sit Alanı Olarak Korunma Durumu Grafiği

Ankete katılanlara, İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nda bulunan kaynak değerlerinden hangisi ya da hangilerinin daha önemli olduğunu düşündükleri sorulduğunda bitki örtüsünün oldukça önemli olduğunu (ort: 3,56), iklimsel özellikler (ort: 3,32) ve

yaban hayatının (ort: 3,27) ise önemli olduğunu ifade ettikleri belirlenmiştir (Tablo 5.5).

Tablo 5.5. *İstiklâl Yolu Kaynak Değerleri Önem Düzeyi*

Kaynak Değerleri	Önem sırası										Ortalama
	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Arazi eğimi	22	18,8	18	15,4	41	35	18	15,4	18	15,4	2,93
Jeolojik durumu	17	14,5	16	13,7	50	42,7	20	17,1	14	12	2,98
Topografya	12	10,3	19	16,2	58	49,6	17	14,5	11	9,4	2,97
İklimsel özellikler	11	9,4	11	9,4	46	39,3	27	23,1	22	18,8	3,32
Bitki örtüsü	13	11,1	5	4,3	34	29,1	34	29,1	31	26,5	3,56
Yaban hayatı	14	12	13	11,1	46	39,3	15	12,8	29	24,8	3,27
Ulaşım yapısı	19	16,2	16	13,7	47	40,2	18	15,4	17	14,5	2,98

* (1) Önemsiz (2) Kısmen Önemli (3) Önemli (4) Oldukça Önemli (5) Kesinlikle Önemli

İstiklâl Yolu yürüyüşüne katılan ziyaretçilerin alanın fiziksel, sosyo-ekonomik ve yönetsel açıdan mevcut durumuna ilişkin değerlendirmelerine yönelik cevaplarının frekans ve yüzde dağılımları (Tablo 5.6)'da verilmiştir.

Tablo 5.6. *Katılımcıların Mevcut Durum Değerlendirmesi*

Mevcut durum	Önem sırası										Ortalama
	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Alana dair alt yapı (su, kanalizasyon, elektrik, iletişim, vb.) sorunları var	11	9,4	19	16,2	27	23,1	39	33,3	21	17,9	3,34
Alanda bilgilendirme, yönlendirme ve uyarı levhaları yeterli	18	15,4	26	22,2	16	13,7	45	38,5	12	10,3	3,05
Alanın taşıt trafiği olan kısımlarında zeminde bozulmalar var	12	10,3	33	28,2	26	22,2	29	24,8	17	14,5	3,05

Tablo 5.6.'nın devamı

Alanın bazı bölümleri eğimli olduğu için yaya ulaşımı zor	32	27,4	37	31,6	15	12,8	21	17,9	11	9,4	2,47
Alanda donatı birimleri (oturma birimi, aydınlatma birimi, çöp kovası vb.) yeterli	42	35,9	32	27,4	13	11,1	20	17,1	10	8,5	2,35
Alanda yeterince otopark alanı var	20	17,1	24	20,5	38	32,5	28	23,9	7	6	2,81
Alandaki tarihi yapıların korunma ve iyileştirilmesi yeterli	27	23,1	39	33,3	28	23,9	18	15,4	5	4,3	2,44
Yerel halk alanın korunması için yeterli bilgiye sahip	27	23,1	43	36,8	34	29,1	11	9,4	2	1,7	2,29
Alanda koruma, onarım çalışmaları için yeterli yatırım yapılmış	29	24,8	45	38,5	33	28,2	6	5,1	4	3,4	2,23
Geleneksel el sanatlarının satışı ile gelir elde ediliyor	28	23,9	31	26,5	37	31,6	19	16,2	2	1,7	2,45
Alanda güvenlik önlemleri var	10	8,5	14	12	14	12	42	35,9	37	31,6	3,70
Alanda çevre kirliliği bulunmamaktadır	26	22,2	29	24,8	21	17,9	31	26,5	10	8,5	2,74
Alanın korunması için yetkili kurum ve kişiler arasında iş birliği var	16	13,7	27	23,1	34	29,1	27	23,1	13	11,1	2,94
Alandaki çalışmalara halkın katılımı var	33	28,2	36	30,8	31	26,5	15	12,8	2	1,7	2,29
Stk'ların alandaki çalışmaları yeterli	33	28,2	25	21,4	36	30,8	15	12,8	8	6,8	2,48

***(1) Kesinlikle katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3)Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle katılıyorum**

Tablo 5.6. incelendiğinde ankete katılanların alana dair alt yapı (su, kanalizasyon, elektrik, iletişim, vb.) sorunları konusunda kararsız olduklarını (ort: 3,34), bilgilendirme, yönlendirme ve uyarı levhalarının yeterliliği konusunda kararsız

olduklarını (ort: 3,05), taşıt trafiği olan kısımlarında zeminde bozulmalar var olduğu konusunda kararsız olduklarını (ort: 3,05) ifade ettikleri belirlenmiştir.

Rota güzergâhında alanın bazı bölümleri eğimli olduğu için yaya ulaşımının zorluğu olduğuna katılmadıklarını (ort: 2,47), alanda bulunan donatı birimleri (oturma birimi, aydınlatma birimi, çöp kovası vb.) yetersizliği konusuna katılmadıklarını (ort: 2,35) ifade ettikleri belirlenmiştir.

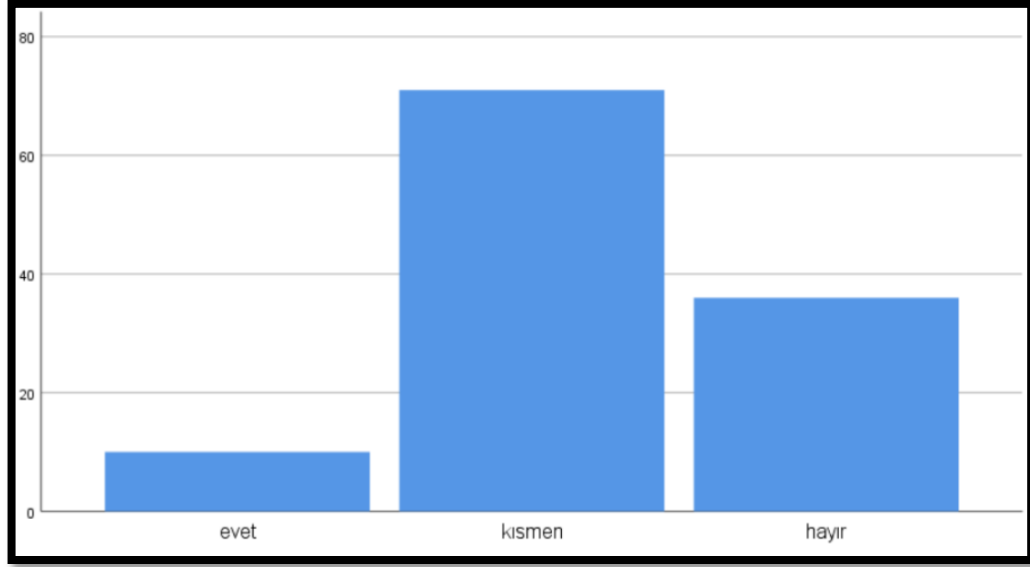
Alanda yeterince otopark alanının var olduğu konusunda kararsız olduklarını (ort: 2,81), rota güzergâhında bulunan tarihi yapıların korunması ve iyileştirilmesinin yeterli olduğuna katılmadıklarını (ort: 2,44), alan çevresindeki yerel halkın alanın korunması için yeterli bilgiye sahip olduklarına katılmadıklarını (ort: 2,29) ifade ettikleri belirlenmiştir.

Alanda koruma, onarım çalışmaları için yeterli yatırım yapıldığı konusuna katılmadıkları (ort: 2,43), rota güzergâhında ki alanlarda geleneksel el sanatlarının satışı ile gelir elde edilmesi konusuna katılmadıkları (ort: 2,45), İstiklal yolu güzergâhı boyunca güvenlik önleminin var olduğu konusuna katıldıklarını (ort: 3,70), ifade ettikleri belirlenmiştir.

Rota güzergâhı boyunca çevre kirliliği bulunmaması konusunda kararsız oldukları (ort: 2,74), alanın korunması için yetkili kurum ve kişiler arasında iş birliğinin olması konusunda kararsız oldukları (ort: 2,94), İstiklâl Yolu Kültür Rotası'ndaki çalışmalara bölgede ki halkın katılımının var olduğu konusuna katılmadıklarını (ort: 2,29), stk'ların alanda ki çalışmalarının yeterli olduğu konusuna katılmadıklarını (ort: 2,48) ifade ettikleri belirlenmiştir.

5.2.2. Katılımcıların Alandan Beklentileri

İstiklâl Yolu'ndaki mevcut kullanım alanları anket katılımcıları tarafından değerlendirildiğinde %60,7'si kısmen yeterli olduğunu, % 30,8'i kullanımların yetersiz olduğunu, %8,5'i ise yeterli olduğunu ifade etmiştir (Şekil 5.6).

Şekil 5.6. İstiklâl Yolu Rotası Kullanım Alanlarının Yeterlilik Grafiği

İstiklâl Yolu yürüyüşüne katılan ziyaretçilerin mevcut alandan beklentilerine dair değerlendirmelerine yönelik cevaplarının frekans ve yüzde dağılımları (Tablo 5.7)'de verilmiştir.

Tablo 5.7. İstiklâl Yolu Yürüyüşü Anketi Katılımcı Beklentisi Durum Analizi

Beklentiler	Önem sırası										Ortalama
	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Konaklama Alanları	12	10,3	50	42,7	43	36,8	7	6	5	4,3	2,51
Dinlenme Alanları	11	9,4	35	29,9	49	41,9	18	15,4	4	3,4	2,73
Piknik Alanları	16	13,7	20	17,1	44	37,6	30	25,6	7	6	2,93
Büfe, Sosyal tesis...vb	23	19,7	52	44,4	35	29,9	5	4,3	2	1,7	2,23
Planlı Otoparkları	39	33,3	32	27,4	38	32,5	6	5,1	2	1,7	2,14
Yemek Alanları	17	14,5	34	29,1	53	45,3	11	9,4	2	1,7	2,54
Danışma ve Tanıtım Merkezi	54	46,2	30	25,6	24	20,5	7	6	2	1,7	1,91

Tablo 5.7.'nin devamı

Manzara Seyir Alanları	18	15,4	21	17,9	35	29,9	30	25,6	13	11,1	2,99
Fotoğraf Çekme Noktaları	14	12	14	12	33	28,2	38	32,5	18	15,4	3,27
Tarihi Simgeleyen Heykel Anlatımları	27	23,1	38	32,5	40	34,2	7	6	5	4,3	2,35
Çeşme	12	10,3	45	38,5	43	36,8	13	11,1	4	3,4	2,58
Wc	30	25,6	53	45,3	23	19,7	9	7,7	2	1,7	21,14

***(1) Hiç (2) Çok Az (3) Orta (4) Fazla (5) Daha Fazla**

Ankete katılan kişilere alanda ne tarz kullanımlar olmasını istedikleri sorulduğunda katılımcıların isteklerini şu şekilde ifade ettikleri belirlenmiştir:

Rotanın çevresinde yaşayanların alana dair farkındalıklarının artırılması, konaklama noktaların düzenli bir planlama ile oluşturulması, toplanma alanlarına dair planlama yapılması, çadırlar için su almayacak alanlar yapılması, wc, çeşme ve duş için alanların yapılması, rotaya ilişkin planlama ve tasarım eksikliklerinin giderilmesi, yerel yönetimlerin katılımlarının artırılması, dinlenme tesisleri eksikliği giderilmesi, güzergâhta ki koruma- kullanma dengesi iyileştirilmesi, rehber hizmetlerindeki yetersizliklerinin giderilmesi, alan fonksiyonlarının ve donatı elemanlarının eksikliğini giderilmesi, alan kullanımları planlarının yapılması, acil durum noktaları oluşturulması, rota bilgilerinin işaretleme eksikliği, güzergâh yönlendirmesi eksikliği, sosyal tesis, büfe, satış birimlerinin eksikliği, yemek alanları, seyir alanları ve dinlenme alanlarının planlanmasının yapılması, floranın korunması, çevre temizliği eksikliği, seyir terasları planlanma yapılması gibi beklentilerin giderilmesi gerektiği belirtilmektedir.

5.2.3. Demografik Özellikler Açısından Analizler

İstiklâl Yolu Kültür Rotası yürüyüşüne katılan ziyaretçilerin demografik özelliklerine ilişkin verilerin frekans ve yüzde dağılımları (Tablo 5.8)'de verilmiştir.

Tablo 5.8. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	72	61,5
	Kadın	45	38,5
Yaş	18-25	5	4,3
	26-33	9	7,7
	34-40	14	12
	41-49	30	25,6
	50-65	55	47
	65 ve üzeri	4	3,4
Eğitim durumu	Okur-Yazar Değil	0	0
	İlköğretim	3	2,6
	Lise	24	20,5
	Ön Lisans	11	9,4
	Lisans	61	52,1
	Lisansüstü	18	15,4
İş durumu	Çalışmıyorum	9	7,7
	Öğrenciyim	5	4,3
	Kamuda çalışıyorum	30	25,6
	Özel sektörde çalışıyorum	28	23,9
	Emekliyim	45	38,5
Gelir durumu	Çalışmıyorum	4	3,4
	0-500 tl	1	0,9
	500 - 1 000 tl	3	2,6
	1 000 tl – 2 000 tl	8	6,8
	2 000 tl – 3 000 tl	35	29,9
	3 000 tl ve üzeri	66	56,4
İstiklâl Yolu rotası etkinliğine hangi ilden katılıyorsunuz	Kastamonu merkez ve ilçeleri	12	10,26
	İstanbul	20	17,09
	Ankara	27	23,07
	Diğer iller	58	49,58
İstiklâl Yolu rotasını hangi mevsimde ziyaret etmeyi tercih edersiniz	İlkbahar	34	29,1
	Yaz	27	23,1
	Sonbahar	18	15,4
	Kış	13	11,1
	Hepsi	25	21,4
İstiklâl Yolu rota etkinliğine dair bilgiye hangisi aracılığıyla ulaştınız	Gazete	1	0,9
	İnternet	33	28,2
	Tv	2	1,7
	Sosyal Medya	79	67,5
	Dergi	1	0,9
	Broşür	1	0,9

Tablo 5.8 incelendiğinde ankete katılanların %61,5'i erkek, %38,5'i kadındır. %4,3'ü 18-25 yaş grubunda, %7,7'si 26-33 yaş grubunda, %12'si 34-40 yaş grubunda, %25,6'sı 41-49 yaş gruplarında, %47'si 50-65 yaş grubunda, % 3,4'ü 65 ve üzeri yaş grubundadır. %0 okur-yazar değil, %2,6'sı ilköğretim mezunu, %20,5'i lise mezunu, %9,4'ü önlisans mezunu, %52,1'i lisans mezunu, %15,4'ü lisansüstü mezunudur. %7,7'si çalışmıyor, %4,3'ü öğrenci, %25,6'sı kamuda çalışıyor, %23,9'u özel sektörde çalışıyor, %38,5'i emeklidir. %3,4'ünün herhangi bir geliri bulunmazken, %0,9'unun aylık geliri 0-500 tl, %2,6'sının aylık geliri 500 tl-1000 tl, %6,8'inin aylık geliri 1 000 tl-2 000 tl, %29,9'unun aylık geliri 2 000 tl-3 000 tl, %56,4'ünün aylık geliri 3 000 tl ve üzeridir. Anket katılımcılarının %10,26'sı Kastamonu merkez ve ilçelerinde, %17,09'u İstanbul ilinde, % 23,07'si Ankara ilinde, %49,58'i ise diğer illerde yaşadığını ifade etmiştir. Anket katılımcılarının %29,1'i İlkbahar mevsiminde, %23,1'i Yaz mevsiminde, %15,4'ü Sonbahar mevsiminde, %11,1'i Kış mevsiminde, %21,4'ü bütün mevsimlerde İstikla Yolu rotasını ziyaret ettiğini belirtmiştir. Katılımcılar İstiklal Yolu Kültür Rota etkinliğine dair tanıtım bilgisine sosyal medyadan (%67,5), internetten (%28,2), televizyondan (%1,7), gazeteden (%0,9), dergiden % (0,9), broşürden (%0,9) ulaştığını ifade etmiştir.

6. SONUÇ

Bu çalışmada, doğal ve kültürel kaynaklar açısından zengin bir kültür rotasına sahip olmasına rağmen var olan bu miras değerlerinden ve doğal güzelliklerinden yeterince yararlanamayan ve yansıtamayan İnebolu-Kastamonu arasındaki İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın, peyzaj planlama kriterleri açısından değerlendirilerek miras değerinin farkına varılması, korunması, geliştirilmesi ve tanıtılması bağlamında bir bütün olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Planlama süreci hedefin belirlenmesi, çalışma alanına ilişkin envâner çalışmasının yapılması, ulaşılan verilerin analiz edilmesi, elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve plan kararlarının oluşturulması ile tespit edilen verilere göre alanda yapılması gereken önerilerin belirlenmesi aşamalarından oluşmaktadır. Planlanan ve tasarlanan rotaların ilk gerekliliklerden biri olarak çalışma alanına ait belirlenen ve ulaşılmak istenen hedef kültür rotalarında bulunan doğal ve kültürel miras değerlerinin mevcut durumlarının tespit edilerek ortaya konması ve rotanın belirli bir temaya bağlı olarak korunarak geliştirilmesi, canlandırılması ve tanıtılması için gerekli çalışmaların yapılmasıdır. İstiklâl Yolu rotasını bu anlamda değerlendirdiğimizde temasının tarihte kullanılmış bir yol izi olduğu, kısmen korunmakta olduğu fakat geliştirilmesi için gerekli planlama ve tanıtım çalışmalarının yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Kültür rotası planlamanın ana hedeflerinin sırasıyla yerel kimliğin yansıtılması, koruma ve kalkınma alanlarının desteklenmesi ve rotanın sürdürülebilirliğinin sağlanması olduğu belirlenmektedir. Bu durumdan yola çıkarak İstiklâl Yolu'nun Kültür Rotası olmasını sağlayan öncelikli değerlerin şunlar olduğu tespit edilmiştir;

- Rotanın Milli Mücadele döneminde kullanılmış olması, bu alanı önemli ve değerli kılmakta, diğer kültür rotalarından farklılaştırmaktadır. Genel yapı itibariyle bozulmadan günümüze ulaşmıştır. Rota, sahip olduğu kaynak değerlerinin korunabilmesi için tarihi sit alanı ve milli park ilan edilmiş ve koruma altına alınmıştır.

- İnebolu'dan başlayıp Ankara'ya kadar uzanan rota, Kastamonu, Kastamonu ilinin komşu ili olan ve rotanın devamını da kapsayan Çankırı ili ve Ankara ili ile bir bağlantı sağlamakta, kültürel, ekonomik ve sosyal anlamda bir ağ sistemini oluşturmaktadır.
- Yapılan arazi çalışmalarında, tarihsel bir yol olma özelliğine sahip rota da geçmişe ait patika yollara, bu yollarda değişen döşemelere, o dönemlerden kalan kilometre taşlarına ve birden fazla köprüye rastlanılmıştır. Ayrıca rota boyunca geçmişin izlerinin de bulunduğu, İnebolu'daki Türk Ocağı Binası (mühimmat aktarımı yapılan nokta), İnebolu mimarisinde yapılan aşı boyalı evler, İnebolu'ya özgü denk kayığı (mühimmatların limana getirilme aracı), İstiklal Madalyası (İnebolu halkının bu mücadelede gösterdiği kahramanlık sonrası verilen ödül), Eski Askerlik Şubesi Binası (tarihte mühimmat aktarı yapılan nokta), İkiçay köprüsü, Küre Ecevithan (tarihte konaklama yapılan nokta), Seydiler Şehitler Anıtı (Şerife Bacı'nın anma yeri), Seydiler Kültür ve Sanat Evi (günümüzde konaklama, yöresel sergi ve yerel lezzetlerin sunulduğu alan), Kastamonu Kambur Köprüsü, Hükümet Konağı ve Kastamonu Cumhuriyet Meydanı gibi alanlar tespit edilmiştir.
- Rota boyunca bu belirlenen kültürel kaynak değerleri dışında kaynak değerlerindeki varlığı söz konusudur. Küre ilçesinde Doğanlar Kalesi, Akşemsettin Cami, Seydiler ilçesinde Seyyid-i Zülfikar Cami ve Kastamonu ilinde kale, saat kulesi, tarihi konaklar, Hz.Şeyh Şaban-ı Veli Türbesi, Âşıklı Sultan Türbesi gibi birçok önemli yapı rota güzergâhına yakın noktalarda yer almaktadır.
- Rota güzergâhında görülebilecek önemli doğal kaynak değerlerinde biri Ersizlerdere kanyonu ve diğeri Ersizlerdere yaylasıdır. Ayrıca bölgeye özgü bitki çeşitliği ve yaban hayatı da doğal kaynak değeri bakımından dikkat çekicidir.
- İstiklâl Yolu'nun günümüze kadar ulaşmış kaynak değerlerinin yanında sembolleşmiş değerleri de bulunmaktadır. Hamamcı Salih Kadı Reis, Şerife Bacı, Halime Çavuş gibi adı bilenen ve onlar dışında da yüzlerce isimsiz kahramanlar rotanın sembolü haline gelmiştir.

- Rotanın tarihte yaşanan dönemlere ait birden fazla hikâyesi, yöreye özgü yerel lezzetleri ve bölgeye özgü kilim, ahşap işçiliği, dokumacılık gibi el sanatlarının bulunduğu belirlenmiştir.
- Kültür rotalarının önem arz eden bir unsuru da kültürel mirasın varlığı göz önünde bulundurularak doğal alanlar ile yaban hayatı değerlerini koruyarak geliştiren ve doğa sporlarına olanak sağlayan aktivite rotaları haline dönüştürülmeleri olduğudur. Kültür rotalarında belirlenen ana temalar ise bisiklet, yürüyüş, tırmanma, tarihi olayı anlamak, deneyimleme, öğrenme, fotoğraf çekmek gibi aktivite türleri olduğudur. Rota genellikle yürüyüş aktivitesi için kullanılmakta fakat aktivite türlerinin birçoğunun gerçekleştirilebilmesi için uygun ve geliştirilebilir durumda olduğu belirlenmiştir.

Peyzaj planlama kriterleri açısından alana ilişkin yapılan değerlendirme neticesinde rotanın sahip olduğu güçlü, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler belirlenmiştir (Tablo 6.1).

Tablo 6.1. *İstiklâl Yolu Kültür Rotası (Kastamonu Bölümü) Kaynak Değerlerinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi*

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • Türkiye’de benzer özelliklere sahip bir alanın olmayışı, • Tarihimizde oldukça önemli anlara şahitlik etmiş olması ve günümüze kadar korunarak gelmesi, • Jeolojik yapı ve topografik özellikleri bakımında doğa turizmi için uygun yapıda olması, • Doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından zengin olması, • Farklı aktiviteler yapılmasına olanak sağlayan kaynak değerlerine sahip olması, • Bölgeye özgü flora ve fauna çeşitliliğine sahip olması, • İklimsel değerler açısından her mevsimde doğal kaynakların farklı değişimlerinin gözlenebilmesine imkân sağlaması, • Ersizleredere Kanyonu ve yaylası gibi doğal bir oluşumun gözlenebilme imkânını sunması, • Geçmiş döneme ait tarihi yapılar, anıtlar, köprüler gibi kültürel izleri, hikâyeler, yerel lezzetler gibi kültürel mirasları barındırıyor olması, • Turizm açısından değerlendirildiğinde kaynak değeri açısından zengin doğal manzaralı alanların varlığı, • Foto safarisi, yürüyüş, bisiklet gibi aktiviteler için uygun doğal ve tarihi kaynaklara sahip olması, • Ulaşım altyapısının belirli düzeyde gelişmiş yapıda olması, 	<ul style="list-style-type: none"> • Kastamonu merkez dışında rota güzergahının da konaklama tesislerinin az olması, • Yerel halkın alanın sahip olduğu doğal ve kültürel kaynak değerleri ile ilgili farkındalığının ve bilgisinin yetersiz olması, • Koruma altına alınan bu alanın koruma statüsüne uygun çalışmaların yapılmamış olması, • Rotaya yeterli önemin verilememesi ve turizm açısından yeterli tanıtımının yapılmaması, • Alanın sahip olduğu doğal ve kültürel kaynaklar ile ilgili yetersiz bilgilendirme ve yönlendirme yapılması, • Rota güzergâhına dair bilgilendirme yapabilecek yeterli bilgi ve donanıma sahip rehber ve yöneticilerin eksikliği, 	<ul style="list-style-type: none"> • Türkiye’de mevcut olan kültür rotalarından biri olarak bölgeye sağladığı doğal ve kültürel turizm katkısı, • Rotanın koruma altına alınmış ve Milli Park, tarihi sit alanı ilan edilmiş olması, • Tarihte kullanılmış ve günümüze yansıyan tarihi nitelikli bir rota değerinin olması, • Rotaya ulaşım açısından erişilebilirliğinin kolay ve güvenilir olması, • Rota çevresinde bulunan Ilgaz Dağı Milli Parkı ve Küre Dağı Milli Parklarına yakın olması ve bağlantı sağlayabilme imkânı sunması, • Çevre halkının yeni gelişimlere açık olması ve bilgilendirildiğinde farkındalığının artarak katılım sağlaması, • Bölgenin bitki çeşitliliği, yaban hayatı, orman yapısı bakımından zenginliği ile oluşan doğal çeşitliliğin olması, • Doğal oluşumlarla meydana gelen kaya alanlarının oluşturduğu doğal peyzaj değerinin olması, • Rota çevresinde doğal ve kültürel kaynak değerleri bakımından zengin alanların bulunması • Rota üzerinde yoğun baskı oluşturacak kullanımların bulunmaması (yerleşim yeri, sanayi tesisi vb.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Rotaya dair planlama ve yönetim eksikliği sonucu kaynak değerleri üzerinde oluşan baskıya bağlı bozulma ve/veya yok olmalar, • Yerel halk ile yerel yönetimler arasındaki bağlantı ve organizasyon eksikliğinden oluşan olumsuzluklar, • Turistik değerler dikkate alınmadan plansız yapılanmaların doğal kaynaklar ve kültürel miras üzerindeki olumsuz etkileri, • Çevrenin bilinçsizce kullanılması sonucu oluşan çevre kirliliği ve tahribatı, • Bölgesel, yerel kurum ve kuruluşların yetersiz yatırım desteği, • Yerel halkın rotada yapılan turizm faaliyetleri sırasında süreç dışında bırakılması ve desteklenmemesi

Yeşil yollar olarak tanımlanan bu rotaların buldukları çevrelere rekreasyonel, ekonomik, çevresel, ekolojik, sosyolojik gibi birden çok açıdan faydalar sağlamakta olduğu gözlenmektedir. Bu alanların potansiyellerinin artırılması için kullanıcı profilini oluşturan kişilerin beklentilerinin dikkate alınması ve bölgesel yönetimler tarafından çözüme ulaştırılması için planlama çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda çalışma kapsamında alan ziyaretçilerinin beklentilerini belirleyebilmek için 26-29 Eylül 2018 tarihinde “İstiklâl Yolu” yürüyüşü katılımcıları ile anket çalışması yapılmıştır. Yapılan anket sonuçlarının değerlendirilmesi şu şekildedir:

- **Kullanıcı tercihleri yetersizliği:** İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın kullanıcı profilinin rotayı; tarihsel izleri takip etmek, rotanın bulunduğu bölgeye dair kaynak değerlerini öğrenmek, doğaya özgü oluşumlar ile flora ve fauna yapısını gözlemlemek, bölgeye özgü yöresel lezzetleri deneyimlemek ve birbirinden farklı faaliyetleri (yürüyüş, fotoğraf çekme, bisiklet binme, trekking) gerçekleştirmek için tercih etmekte oldukları tespit edilmiştir.

- **Koruma yetersizliği:** Anket katılımcıları, tarihi bir öneme ve ayrıcalığa sahip olan rotada ki doğal ve kültürel miras değerlerinin yeterince korunmadığını düşündüklerini, ayrıca zamanla da bu durumun rotayı olumsuz etkileyerek tehlike oluşturmasından dolayı endişeli olduklarını belirtmişlerdir. Bu yetersizliğin ise en çok rota çevresinde yaşayan yerel halkın yeterli bilinç düzeyine sahip olmamasından ve yerel, bölgesel yöneticilerin koruma kültürü bilincinin yeterince gelişmemesinden oluştuğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Rotanın milli park ilan edilmesinin doğal ve kültürel değerlerin korunması konusunda ki çalışmaları olumlu yönde etkileyerek daha hassas bir koruma bilincinin oluşmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

- **Yerel halkın bilgi yetersizliği:** Anket sonuçlarına göre katılımcılar, rota çevresinde yaşayanların bu alanla ilgili yeterince bilgi sahibi olmadıklarını düşünmektedir. Yerel ölçekte kültürel mirasın ve dolayısıyla rotanın anlaşılabilmesi ve sahiplenilmesi rotanın sürdürülebilirliği açısından önemlidir. O sebeple alanda yerel halkın sahip olduğu değeri bilmemesi alanda bir sorun olarak ortaya çıkmıştır.

• **Altyapı yetersizliği:** Rotanın, daha çok kişi tarafından ziyaret edilmesi yani turistik hizmet çeşitliği açısından potansiyelinin artırılması için tamamlayıcı ve gerekli unsurların başında gelen altyapı açısından yetersiz olduğu gözlemlenmiş ve anket katılımcıları tarafından ifade edilmiştir. Rota güzergâhı boyunca en çok eksikliği hissedilen tuvalet ve çeşme alanları olmuştur. Bir diğer de kamp alanları noktalarında elektrik, su gibi eksiklikler ile duş gibi kullanımların eksikliğidir.

• **Tesislerin kapasite yetersizliği:** Araştırma alanı güzergâhının bütünü değerlendirildiğinde konaklama, dinlenme, büfe, tuvalet, çeşme, duş gibi sosyal tesisler açısından yetersiz olduğu ve istenen kalitede olmadığı anket katılımcıları tarafından ifade edilmiştir. Kullanıcılar, tesis kapasitelerinin de özelliklerde toplu etkinliklerde yetersiz kaldığını ifade etmiştir.

• **Kullanım alanları ve donatı elemanlarının yetersizliği:** Rota güzergâhı boyunca, çeşitli özelliklere ve çekicilik düzeyine sahip doğal peyzaj oluşumlarının ve kültürel miras değerlerinin gözlemlenebileceği uğrak noktalarının yetersiz olduğu belirlenmiştir. Güzergâhın genelinde donatı elemanları (öp kovası, aydınlatma direği, bank, kamelya... vb.) açısından eksiklik olduğu belirtilmektedir.

• **Tanıtım ve bilgilendirme yetersizliği:** Araştırma alanında güzergâh boyunca yönlendirme ve bilgilendirme tabelalarının yetersiz olduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca rotaya ilişkin yeterli tanıtım ve pazarlama faaliyeti de bulunmamaktadır. Rotaya ilişkin bilgilendirici ve yönlendirici nitelikte harita, broşür gibi dokümanların da yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak çalışmada incelenen ‘‘İstiklâl Yolu Kültür Rotası’’ İnebolu-Kastamonu bölümü sahip olduğu doğal ve kültürel kaynak değerlerinin korunarak kullanılması ve gelecek nesillere gerek mekânsal gerekse tarihsel ve toplumsal açıdan aktarılması için katılımcı yaklaşımla planlama çalışmaları yapılmalıdır. Rotanın sürdürülebilirliğinin sağlanması ve bölgesel kalkınmanın desteklenerek turizm potansiyelinin de arttırılması için yerel ve bölgesel ölçekte işbirliği sağlanarak gereken düzenleme çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

7. ÖNERİLER

İstiklâl Yolu Kültür Rotası (İnebolu-Kastamonu Bölümü) bölgenin sahip olduğu ve güzergâh boyunca öne çıkan yerel değerler ve öncelikler açısından irdelenerek ortaya konulmuştur. Belirlenen bu değerler neticesinde öncelikle rota bir bütün olarak ele alınmış daha sonra ise parça parça (İnebolu bölümü, Küre bölümü, Seydiler bölümü ve Kastamonu kent merkezi bölümü) değerlerin yoğunlaşma şekline göre irdelenmiştir. Bu değerlendirme yapılırken görünür halde olan değerlerin canlandırılarak geliştirilmesi diğer yandan da unutulmuş ya da saklı kalmış değerlerinde ortaya çıkarılarak potansiyellerinden artırılarak yararlanmanın üst seviyeye çıkarılması için katılımcı yaklaşımın benimsendiği planlama çalışmalarının yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Araştırma alanını oluşturan “İstiklâl Yolu Kültür Rotası” sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj özellikleri ve sundukları fırsatlar göz önünde bulundurularak değerlendirilmiş, kaynakların korunarak doğru kullanılmaları ve geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur. Öneriler alana ilişkin yapılan SWOT analizi ile ortaya konulan güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler şeklinde oluşturulan veriler doğrultusunda değerlendirilip geliştirilmiştir.

Araştırma alanımızı oluşturan İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın sahip olduğu kültürel rota durumu planlama değişkenleri ve peyzaj tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmiş, tarihi ve günümüzdeki kaynak miras değerlerinin durumu peyzaj planlama kriterleri açısından değerlendirilmiştir.

Planlama değişkenleri belirlenen İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın peyzaj planlama kriterleri açısından değerlendirilmesi şu şekildedir:

• **Ortak işbirliği:** Rota planlama kriterlerinin ilk aşaması olan yerel ve bölgesel ölçekte iş birliğinin oluşturulması rotaya dair çalışmaların bir bütün olarak değerlendirilmesini sağlamaktadır. Kastamonu Valiliği, Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kastamonu Belediyesi ve Kastamonu Orman ve Su İşleri Müdürlüğü'nün yatay işbirliklerinin olduğu ortaya çıkmaktadır. Yönetimler arasında ki bu işbirlikleri

sayesinde rotaya dair ortak miras değerlerinin devamlılığının sağlanması kolaylaşacaktır.

• **Kültürel mirası koruma ve canlandırma:** İstiklâl Yolu'nun tarihsel ve kültürel miras değerleri öncelikli olmakla beraber rotanın bulunduğu bölgenin sahip olduğu zenginlik düşünüldüğünde, planlama yaklaşımının koruma ve geliştirme temelinde şekillenmesi gerekmektedir. Bu yaklaşımla yönlendirilecek çalışmalar ile doğal ve kültürel kaynak değerleri dengelenmiş ve ekonomik faaliyetler anlamında da canlanma gerçekleşecektir. Çalışma alanımızı oluşturan rotada korumanın yeterli düzeyde yapılmadığı bundan kaynaklı olarak da rotaya ilişkin canlanma ve gelişmenin olmadığı ortaya çıkmaktadır. Rotanın koruma ve canlandırılmasına ilişkin iyileştirme ve geliştirme çalışmalarının il ve ilçelerin genelinde yaygınlaştırılması gerekmektedir.

• **Tematik yaklaşım:** Rota tematik yaklaşım açısından değerlendirildiğinde sahip olduğu tarihi ve kültürel mirasın korunmasına dayalı olduğu gözlemlenmektedir. Rotada bulunan bu yerel değerlerden faydalanılarak kültür rotası üzerinde var olan bu temalar zenginleştirilerek doğal peyzaj izlerinden oluşan odak noktası olacak yeni alternatifler oluşturulabilir. Bu şekilde rota yeniden tanımlanmış olacak ve farklı bir tema ile tanıtılma olanağı sunacaktır.

• **Kırsal kalkınma:** Rotanın devamlılığının sağlanması açısından önem arz eden kırsal kalkınma rota planlamada önemi bilinmektedir fakat bizim alanımızda kırsal kalkınmanın yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Rotanın yerel kimliği ve kaynakları göz önünde bulundurularak yeni kırsal kalkınma çalışmalarının planlanmasının gerektiği ve bu şekilde de yerel ekonominin geliştirilmesi hedefler arasında olmalıdır.

• **Alternatif turizm:** İstiklâl Yolu rotasının sahip olduğu potansiyeller değerlendirildiğinde özellikle kültür turizmi, doğa sporlarına dayalı turizm ve kırsal alanlarda yapılan eko-turizm çalışmalarının yeterli düzeyde olmadığı belirlenmektedir. Farklı potansiyeller güçlendirilerek turizm alanında yeni bir seçenek olmalıdır. Bu

şekilde bulunduğu bölgeye ve çevre bölgelerine hem sosyal hem de ekonomik anlamda bir kalkınma katkısı olacaktır.

• **Bütüncül tanıtım:** Rota ve çevresinin sahip olduğu potansiyel değerler olan tarihi, doğal ve kültürel değerlerin bir bütün olarak ele alınması gerekmektedir. Alanın sahip olduğu yerel kimliğin daha anlaşılabilir ve görünür olabilmesi için bir bütün olarak ve yönetimler açısından da bölge ölçeğinde bütünsel olarak kabul edilmelidir. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın bütünsel kimlik tanımı doğru planlanmış ve uygulanmış fakat bütüncül sunum ve tanıtımların artması için algının güçlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

• **Yerel katılım:** Rota genelinde planlama kriteri olarak değerlendirildiğinde bu alanda yeterli yerel katılımın sağlanmadığı göz önüne çıkmaktadır. Rotaya dair çalışmaların sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yerel kesimin olumlu dönüşler alması için önemlidir. Rota bütününde mirasın korunması ve geliştirilmesi açısından yerel katılımı sağlayacak bilgilendirme çalışmalarının ve olumsuzlukların belirlenerek gerekli önlemlerin alınması yapılması gerekmektedir.

• **Yenilikçi teknoloji ve yerel etkinlikler:** Rota güzergâhının ulaşılabilirliği ve kolay kullanımı konusunda yenilikçi teknolojiler önem arz etmektedir. Yenilikçi teknolojilerin geliştirilmesi ile rotaya ait bilgilerin erişilebilirliği konusunda kolaylık oluşturulmuş ve farkındalık artırılmış olacaktır. Yerel etkinliğin düzenlendiği ve bu sayede farkındalığın arttığı tespit edilse de İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın sunum, ve tanıtım açısından gelişmesi için bu konularda yerel halkı ve ziyaretçileri destekleyen mobil hizmetleri, teknolojik sunum yöntemleri ile hazırlanmış uygulamaların oluşturulması için gerekli çalışmaların yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Gelişen teknolojik faaliyetlerden faydalanarak mobil uygulamaların oluşturulması, alanın genelinde iyi bir rota yönlendirmesinin oluşturulması, bunun için de tabelaların, rehber katalogların, rota harita ve broşürlerinin tasarlanması ve uygulanması alanın kullanım potansiyelini arttıracaktır.

İstiklal Yolu Kùltür Rotası'nın bulunduğu çevrelere rekreasyonel, ekonomik, çevresel, ekolojik, sosyolojik gibi birden çok açıdan sağlayacağı potansiyellerin artırılması için kullanıcı profilini oluşturan 26-29 Eylül 2018 tarihinde "İstiklâl Yolu" yürüyüşü katılımcıları ile anket çalışması kişilerin beklentilerinin değerlendirilmesi sonucunda yapılması gereken planlanma çalışmalarına yönelik öneriler şu şekildedir:

• **Altyapı yetersizliğine ilişkin öneriler:** Turizm faaliyetleri açısından düşünöldüğünde ve kùltür rotası olarak tercih edilmesinde çok önemli olan altyapı sorunlarının (wc, çeşme, duş. vb.) giderilmesi ve daha kaliteli alanların oluşturulması için çalışmaların yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

• **Tesislerin kapasite yetersizliğine ilişkin öneriler:** Korunmaya alınmış böylesine önemli bir kùltür rotası olma özelliği taşıyan bu rotada kişilerin beklentilerini sağlayacak çalışmalarla yeterli kapasite ve kalitede alanların oluşturulması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda alanda özellikle geleneksel mimari dokuda yer alan yapıların konaklama alanı olarak kullanıma sokulması, hem ihtiyacın karşılanması noktasında hem kùltürel kaynak değeriinin sürdürülebilirliğinin sağlanması noktasında hem de yerel halkın istihdamı konusunda önemlidir.

• **Kullanım alanları ve donatı elamanlarının yetersizliğine ilişkin öneriler:** Rotanın aktivite ve çeşitli kullanım alanları açısından tercih edilmesi için donatı elemanlarının eksikliklerinin giderilmesi ve potansiyel yeni uğrak dinlenme alanlarının planlanması ve yapılmasının gerektiği ortaya çıkmaktadır.

• **Tanıtım ve bilgilendirme yetersizliğine ilişkin öneriler:** Çevresiyle beraber turizm potansiyelinin fazla olduğu bu alanla ilgi yazılı ve görsel basındaki haberlerinde yetersiz olduğu ve bu konularla alakalı gerekli çalışma ve düzenlemelerin yapılarak daha çok kişiye ulaşılması için gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Kullanıcı beklentilerine yönelik önerilerin sunulması sonucunda İstiklâl Yolu Kùltür Rotası'nın sahip olduğu peyzaj potansiyeline ilişkin önerilerde şu şekildedir:

• **Doğal kaynakların kullanımına yönelik öneriler:** İstiklâl Yolu Kültür Rotası güzergâhını oluşturan Kastamonu ili ve çevresi doğal kaynaklar açısından oldukça zengin bir kenttir. Rotanın Karadeniz kıyısında bulunan İnebolu sahilinden başlayarak Küre dağlarına uzanan bölümde bitki çeşitliliği bakımından oldukça zengin bir dokunun varlığı ve bu kısımlarda yer alan yüksek noktalarda da manzara seyir alanları yer almaktadır. Manzaraya hâkim yüksek bakış noktalarındaki alanlara doğanın yapısına uygun ahşap malzemelerden estetik ve kullanışlı seyir terasları yapılarak ziyaretçiler için gözlem noktaları ve fotoğraf çekme noktaları oluşturulmalıdır.

Küre ilçesinden sonraki bölümde ise karşılaşılan doğal bir miras olan Ersizlerdere kanyonu ve yaylası yılın her mevsiminde sahip olduğu farklı görsel şöenlerden faydalanma sağlanması durak noktaları olarak ziyaretçiler için dinlenme alanları oluşturulmalıdır.

Seydiler ilçesinden sonra Kastamonu güzergâhı arasında kayalardan meydana gelen doğal oluşum alanlarını ziyaretçilerinde farklı bir peyzaj alanı olarak gözlemlemesi için doğal kaya bahçesi alanlarına dönüştürülerek yeniden düzenlenmelidir. Güzergâh boyunca bölgeye özgü bitki örtüsü ve yaban yaşamıyla alakalı potansiyel ile alakalı yerel halk bilinçlendirilerek farkındalık yaratılmalı ve bu sayede doğa severler için merak edilen bir alan haline getirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

Alanda yapılması önerilen bu düzenleme çalışmaları sonucunda rotanın doğal kaynak değerleri ortaya çıkarılmış olacak ve rekreasyonel kullanımının yanında birbirinden farklı aktivitelere de imkân sağlayacaktır.

• **Kültürel kaynakların kullanımına yönelik öneriler:** Rota geçmişte bir dönemin izlerini taşımakta zengin kültürel kaynak değerlerine sahiptir. Güzergâhın başlangıç noktası olan İnebolu ilçesine dair Türk Ocağı binası, denk kayığı, İstiklal madalyası, ve ilçeye özgün mimaride ki aşılı evlerden oluşan kültürel kaynak değerleri ile ilgili ziyaretçilere farkındalık oluşturulacak tanıtım çalışmaları yapılmalıdır. Bunların dışında İnebolu tarihinde önem arz eden diğer kaynak değeri geçmişte mühimmat aktarımının yapıldığı yer olan Eski Askerlik Şubesi Binasının orijinal haline uygun şekilde

restorasyonu edilerek Milli Mücadele dönemini anlatan fotoğraf sergi müzesi haline dönüştürülmesi planlanmalıdır.

İnebolu-Küre güzergâhında dikkat çeken bir diğer alan olan İkiçay köprüsü restorasyonu yapılarak korunan önemli değer olmaktadır. Rotanın içinden geçtiği Küre ilçesine ait olan Doğanlar Kalesi ve Akşemsettin Camii alanlarının tarihteki izlerine dair farkındalıkları belirlenerek ziyaretçiler için seçenek kaynak değeri olarak algılanmasını sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır. Konaklama ve hizmet alanı olarak kullanılan Küre Ecevithanı da restorasyonundan sonra geçmişteki kaynak değeri korunan bir diğer alan olma özelliğindedir. Bu kaynak değerleri arasında ki güzergâh da belirli aralıklar ile rotanın tarihini anlatan heykel anlatımları, kitabeler ve bilgilendirme panoları ile tarihi simgeleyen anlatımların yapılması planlanmalıdır.

Seydiler ilçesinde yer alan Şehit Şerife Bacı Anıtı ve Şerife Bacı Kültür ve Sanat Evi'nin önemi belirtilerek ziyaretçilerin uğrak noktalarında olmaya devam etmesi için gerekli yönlendirmeler yapılmalıdır. Seydiler ilçesinin bir önemli değeri olan Seyyid-i Zülfikar Camii'nin rota güzergâhında ziyaret edilen alternatif bir kaynak değeri olduğu belirlenmeli ve bu alanın farkındalığı için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Rotanın devamı ve son kısmını oluşturan Kastamonu ilinde İsmailbey Külliyesi, Nasrullah Kadı Camii, Nasrullah Kadı Köprüsü, Hükümet Konağı, Cumhuriyet Meydanı, Etnografya Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Kastamonu Şehitler Anıtı kültürel kaynak değerleri bulunmaktadır.

Kastamonu ilinde güzergâhın dışında da çok sayıda kültür varlığı yer almaktadır. Araştırma alanının en zayıf noktalarından birisi ziyaretçi yönlendirme ve bilgilendirme hizmetlerinin sınırlı olması nedeniyle, kentteki kültür varlıklarına dair vurgu yapılmalı ve yapılarla alakalı bilgilendirmeler sağlanmalıdır. Bu şekilde kültür rotası ziyaretine gelen ziyaretçilerin kentte ki diğer kültür varlıkları hakkında da farkındalıklarının oluşması sağlanmış olacaktır.

Alanda kültürel kaynakların kullanılmasına yönelik yapılması önerilen bu düzenleme çalışmaları sonucunda mevcut kaynak değerlerine dair farkındalığın artmasının beraberinde rotanın potansiyel hale gelerek tercih edilme durumu artacaktır.

• **Sosyo-kültürel değerlerin geliştirilmesine yönelik öneriler:** Rotanın sahip olduğu doğal ve kültürel kaynak değerlerinin potansiyelinin artırılması için sosyo-kültürel açıdan öneriler geliştirilmelidir. Alanın eksik noktalarından birisi olan tanıtım eksikliğinin giderilmesi için, rotanın önemini yerel halka anlatılması ve sahiplendirilmesi için alanın doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin koruma derecelerinin belirlenmesi gereklidir.

Rotanın vurgulanan değerlerinin belirlenmesi ve tanıtımının yapılmasında sonra alanın ziyaret potansiyeli artırılmış olacaktır. Alana gelen ziyaretçilerin konaklama yapmaları için belirlenen kamp alanlarında çadır alanlarının hava koşullarından etkilenmeyeceği zeminler ile yeme içme, duş ve dinlenmek için uygun alanlar oluşturulmalıdır. Güzergâh üzerinde aktivite halinde bulunan ziyaretçiler için rota boyunca ihtiyaçlarını karşılayacak çeşme, tuvalet, konaklama tesisleri gibi alanlar yapılmalıdır.

Kültür rotası turları ziyaretçilerin flora ve fauna gözlemciliği, yerel kültürlerin tanınması ve tecrübe edilmesi, eğitsel amaçlı seyahatler gibi aktiviteler için tercih edilen bir turizm türü olarak kabul edilmesi sonucunda kaynak değerleri avantaja dönüştürülmüş olacaktır. Alanın bulunduğu bölgeye özgü yerel lezzetlerin deneyimleyebileceği ve isterse satın alabileceği yöresel el sanatlarını içinde bulunduran satış alanlarının planlanması yerel halka ekonomik bir fayda da sağlayacaktır.

Alanda sosyo-kültürel kaynakların gelişmesine yönelik yapılan öneriler neticesinde belirlenen kaynak değerleri en verimli şekilde yansıtılmış olacak ve bu şekilde beklenen en yüksek faydalanma sağlanmış olacaktır.

• **Turizm altyapısının geliştirilmesine yönelik öneriler:** Rotanın sahip olduğu doğal, tarihi, kültürel kaynak değerleri potansiyelinin bulunduğu bu alanda turizm açısından

yeterli geri dönüşün alınmadığı tespit edilmiştir. Turizm açısından düşük olan bu farkındalık düzeyinin yerel halkın bilinçlendirilmesi ile güçlendirilecektir.

Ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte yazılı ve görsel basında yapılan bilgilendirme ve tanıtımların yapılması ile rotaya dair bilgi ve ilginin artırılması hedeflenmelidir. Geniş bir kitleye ulaşılması ile bölgeye yönelik farkındalık artacak ve bunun neticesinde turizm potansiyeli artacaktır. Artan bu turizm potansiyelini karşılayacak nitelikte turizm altyapı planlama çalışmaları yapılmalıdır.

Gelişen teknolojik faaliyetlerden faydalanarak mobil uygulamaların oluşturulması, alanın genelinde iyi bir rota yönlendirmesi ve uyarıları için daha sık ve çeşitli tabelalar, rehber katalogları, rota haritaları ve broşürler gibi çalışmalara yapılarak turizm potansiyelinin artırılması hedeflenmelidir.

Araştırma alanımızı oluşturan ‘‘İstiklâl Yolu Kültür Rotası’’ sahip olduğu kültürel rota durumu planlama değişkenleri ve planlama kriterleri açısından değerlendirilmiş, tarihi ve günümüzdeki kaynak miras değerlerinin durumu peyzaj tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmiştir. Planlama değişkenleri belirlenen İstiklâl Yolu Kültür Rotasının peyzaj tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmesi şu şekildedir:

• **Çeşitlilik:** Alanımızı oluşturan rotanın bulunduğu bölgenin coğrafyasının oluşturduğu bitki çeşitliliği, orman yapısı, Ersizlerdere kanyonu ve yaylası gibi doğanın sunduğu çeşitlilikler sayesinde doğa ile alakalı aktivite türü bakımından daha aktif hale getirilerek faydalanma düzeyinin artacağı düşünülmektedir. Rotanın tarihi ve günümüzdeki durumu da dikkate alınarak planlama değişkenleri bakımından değerlendirildiğinde temasının tarihsel bir döneme ait olmasından kaynaklandığı belirlenmektedir. Rota genellikle tarihi izleri deneyimlemek isteyen kişiler tarafında ziyaret edilmektedir fakat rotanın sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj izlerinin varlığına dair farkındalığın artırılması ile rota temasına bu niteliklerin de yansıtılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

• **Bağlayıcı yapı:** Rota güzergâhın da birbirinden bağımsız bulunan kültürel ve doğal miras öğeleri tekil olarak değil bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Bu şekilde kültür rotası üzerinde bulunan tüm öğeler bir araya getirilmiş ve mekânsal, sosyal, kültürel açıdan ilişkilendirilmiş olacaktır. Kültür rotaları birden fazla tarihi ve doğal alanın birleşmesinden oluşan ve bu birliktelik sayesinde anlam kazanan sitemlerdir. Bir bütün olarak değerlendirildiklerinde yerel ölçekten çok bölgesel ölçekte bütünselliğin oluşmasını sağlamaktadır. Kültür rotaları oluşturulurken bölgede tek başına bulunmakta olan ve çekicilik oluşturmayan kaynak değerlerinin bir bütün olarak değerlendirilmesiyle potansiyel faydalanma artırılmış olacaktır. Bu şekilde bölgenin önemli çekim merkezlerini bir araya getirerek hem bölgenin bütünsel bir kimlikte algılanması sağlanmış olacak hem de bu bağlantı sayesinde gerekli koruma desteklenmiş ve geliştirilmiş olacaktır. Kültür rotaları ile oluşturulan bu sistemler sayesinde rotayı ziyaret edenlerin alanı bir bütün olarak görmeleri, alanı daha iyi tanımaları ve alanın tüm yönlerini keşfetmeleri sağlanmış olacaktır. Bu çalışmalar sayesinde ise rotanın tercih edilme potansiyelinin ve sürdürülebilirliğinin artırılması sağlanacaktır.

• **Erişilebilirlik:** Rota erişilebilirlik açısından değerlendirildiğinde ulaşım olanakları bakımından kolay ulaşımına sahip olduğu fakat yazılı ve görsel basındaki tanıtımların ve alandaki işaretleme sistemlerinin eksik olduğu belirlenmektedir. Alanda bulunan tabela sistemleri, harita, broşür, internet ve yazılı kaynaklara dair tasarım çalışmalarının artırılması ile potansiyelinin artırılacağı gözlemlenmektedir.

• **Çok seçeneklilik:** Tarihsel bir rota özelliği taşıyan alanın sahip olduğu doğal koşullar, kültürel kaynaklar ve kullanıcı beklentileri değerlendirildiğinde yeterli çeşitliliğin olduğu belirlenmektedir. Fakat alanda mevcut olan farklı değişkenler sayesinde aktivite türü, rota güzergâhı ve alan kullanımları açısından seçeneklilik imkânı sunmakta olduğu bu potansiyelden faydalanmak adına da gerekli tasarım çalışmalarının yapılması gerektiği gözlemlenmektedir. Bölgeye özgü doğal yapısı, yerel mimarisi ve ekolojisinin ön planda olduğu güzergâh boyunca yürüyüş ve bisiklet gibi aktiviteler yapılabilmektedir. Rotanın İnebolu-Küre bölümünün arazi koşulları açısından engebeli yapısından dolayı daha zorlayıcı, Seydiler-Kastamonu bölümünün ise arazi koşullarının düz ve düze yakın olmasından dolayı daha rahat olduğu belirlenmiştir. Rotanın İnebolu-

Küre arasındaki bölümünde yürüyüş amaçlı, Seydiler-Kastamonu arasındaki bölüm ise yürüyüş ve bisiklete binmek amacıyla kullanılabilir. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nda bulunan doğal alanlar ve yaban hayatı arasında koruma kullanma dengesi korunarak aktivite türleri çeşitlendirilirse daha geniş kitlelere hitap edeceği düşünülmektedir. Rota genellikle yılın belli bir mevsimde kullanılmakta, bu mevsimde genellikle etkinliğin düzenleneceği zaman dilimine göre sonbahar, ilkbahar, yaz bazen de kış mevsimi olabilmektedir. İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın yıl geneline yayılan uzun dönemli kullanılışı yoktur. Fakat doğru bir planlama ile yılın her zamanında kullanılabilir bir kültür rotası haline getirilebilir. Yolculuk biçimi ise genellikle grup şeklinde organize bir etkinlik olarak yapılmaktadır. Rotada geçirilen süre toplamda dört gün olmaktadır. Konaklama tesislerinin ve alandaki etkinliklerin sayısının artırılmasının alanda kalış süresini uzatacağı öngörülmektedir.

Rotanın kullanıcı profili genel olarak değerlendirildiğinde 50 yaş ve üstünde, lisans eğitilmiş, emekli ve çoğunlukla Kastamonu ili dışından katılan ziyaretçilerden oluştuğu belirlenmiştir. Rota belirlenen yerleşim kapasiteleri açısından değerlendirildiğinde şuan ki katılımcı sayısına cevap verdiği fakat sayının artması durumunda yeterli olmayacağı tespit edilmiştir. Kapasiteyi karşılayacak düzeyde kaliteli, estetik ve kullanışlı alanların planlanmasının gerektiği ortaya çıkmaktadır.

• **Çok boyutluluk:** Rota güzergâhında cazip noktalarında oluşturmakta olan manzara noktaları, dinlenme alanları, yürüyüş yolları gibi alanın yeterince var olduğu fakat bölgede yaşayan yerel halka bağlantısı gerektiği düzeyde olmadığı belirlenmektedir. Bölgede yaşayan yerel kesimin rota güzergâhındaki kullanımlara dâhil edilmesi ile çevre halkının sosyal ve ekonomik yönlerden de etkileyerek daha çok açıdan boyutlu birlikteliğin sağlanması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

• **Bileşenlerin dengesi:** Güzergâh üzerinde bulunan tarihi, doğal ve kültürel kaynak değerleri arasında denge kurulması açısından değerlendirildiğinde birlikteliğin yeterli düzeyde olmadığı belirlenmektedir. Rota üzerinde bulunan birbiriyle yapı özelliği, tarihte kullanıma şekliyle benzerlik gösteren alanlar, manzara noktası anlamında benzer özellikte olan alanlar, kültürel miras değeri taşıyan köprü, camii, ev gibi yapılar, doğal

oluşum alanları gibi öğeler arasında birliktelik oluşturulması ile rotayı ziyaret edenler tekdüzelikten kurtarılmış olması için gerekli tasarım çalışmaları yapılmalıdır.

- **Ağ ilişkileri:** Alandaki mevcut kullanılan alanlar ziyaretçiler açısından değerlendirildiğinde kapasitelerinin yeterli olabildiği fakat standartlar açısından yetersiz olduğu belirlenmektedir. Artan kullanıcı beklentisi ve servis kapasitelerinin iyileştirilmesi gibi beklentilere cevap verecek nitelikte sosyal ve kültürel bakımından yerleşim alanlarının durumlarına göre derecelendirilerek daha verimli bir sistem oluşması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

- **Ortak çalışma:** Rotaya dair yapılan çalışmalar neticesinde yönetimler arasında gerekli bağlantıların sağlanmadığı ve yeterli işbirliklerinin yapılmadığı gözlemlenmektedir. Ortak çalışma bilinciyle yerel ve bölgesel yönetimlerin, üniversitelerin, belediyelerin ve sivil toplum örgütlerinin birlikte çalışarak gerekli verilerin oluşturulmasında, değerlendirilmesi ve devamlılığının sağlanması için bir arada bütün olarak çalışabilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

26-29 Eylül 2018 tarihinde “İstiklâl Yolu” yürüyüşü katılımcıları ile yapılan anket çalışması sonuçlarının değerlendirmesine yönelik öneriler şu şekildedir:

- **Kullanıcı tercihlerine ilişkin öneriler:** Rotada gerçekleştirilebilecek akvite türleri çeşitlendirilerek birbirinden farklı faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği planlı alanların oluşturulması gerekmektedir.

- **Koruma yetersizliğine ilişkin öneriler:** Milli park yönetiminin paydaş katılımı ile sağlanması ile alana ilişkin yerel halkta oluşan bilgi ve bilinç eksikliğini gidereceği öngörülmektedir. Alanın kaynak değerlerinin zarar görmeden sürdürülebilir olması için gerekli ayrıca planlama çalışmaları yapılmalı, ziyaretçi yönetim planları hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

- **Yerel halkın bilgi yetersizliğine ilişkin öneriler:** Yerel halkın rotaya dair bilgi ve farkındalık eksikliğini giderilebilmesi için yerel halkın rotanın sahip olduğu değerlere ilişkin bilgilendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma alanını oluşturan

güzergâh çevresinde yaşamakta olan yerel halkın buldukları bölgeye özgü miras değerlerine dair farkındalıklarının oluşturulması sağlanarak doğru bir planlama ile bölgede oluşacak turizm potansiyeli ve bununla birlikte yerel halkın ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel etkiler açısından da olumlu etkilerinin artırılmış olacağı düşünülmektedir.

Alanın turizm potansiyelinin gelişmesi ve eksikliklerinin giderilmesine yönelik yapılan öneriler neticesinde rotanın sahip olduğu ve potansiyelini oluşturan doğal ve kültürel kaynakların peyzaj planlama temeline dayanarak, alternatif turizm kullanımına açılmasını sağlamaktır.

Bu çalışma ile “İstiklâl Yolu Kültür Rotası” ve onun gibi tarihi yol olma özelliği taşıyan kültür rotalarının geçmişle gelecek arasında bağ kurmakta ki araçlar olarak bir fırsat olarak değerlendirilmesi ve yok olmalarının önüne geçilmesi için doğru bir planlama ve tasarlama kararları ile mevcut olan tehditlerden korunarak sahip oldukları doğal ve kültürel miras değerleri bir bütün olarak korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilirliği sağlanmalıdır. Bu açıdan çalışmanın sonuçları ve sunulan planlama önerilerinin dikkate alınması İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın potansiyelinin geliştirilmesi için bu tez oldukça önemlidir.

KAYNAKLAR

- Açıksözcü, H. (1933). İstiklâl Harbinde Kastamonu, *Vilayet Matbası*,165, Kastamonu.
- Baştemur, C. (2013). Mimar Sinan Rotasının Doğal ve Kültürel Peyzaj İzleri. Doktora Tezi, *Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Bennett, A.F. (2003). Linkages in the Landscape: The Role of Corridors and Connectivity in Wildlife Conservation. IUCN, *Gland, Switzerland and Cambridge, UK*. xiv + 254 pp.
- Bogacz-Wojtanowska, E., Góral, A. (2018). [Networks or Structures? Organizing Cultural Routes Around Heritage Values. Case Studies from Poland](#), *Humanistic Management Journal*, Springer, 3(2): 53-277.
- Buhalis, D. (1999). Tourism on The Greek Islands Of Peripherality, Competitiveness and Development of Tourism, *University of Westminster, International Journey Of Tourism Research Int J. Tourism Res,1*, 341-358, Greece.
- Clow, K. (2011). *Türkiye Açık Hava Müzesi Zirvesi Sunumundan Derlenmesi*. 24.04.2016 tarihinde <http://dergipark.gov.tr/download/issue-full-file/38038> adresinden alınmıştır.
- Cojocariu, S. (2015). The Development of Cultural Routes: A Valuable Asset for Romania, *Procedia Economics and Finance*, 32: 959-967.
- Çelebi, E. (2014). Milli Mücadele’de Kastamonu. *Kastamonu Üniversitesi, Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, Yıl 10(19)*, 105-117.
- Çiçek, R. (1997). Ankara Hükümeti’nin Dünya’ya Açılan Kapısı İnebolu-Ankara Yolu. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 5(20), 399-413. doi:10.1501/Tite_0000000148
- Çiçek, R. (2002). Milli Mücadele’de Batı Karadeniz. *Türkler, Yeni Türkiye Yayınları*, 15, 679-699, Ankara.
- Durusoy, E., (2013). Geçmişten Geleceğe Bir Yol Olarak Kültürel Rota. *TMMOB Şehir Plancıları Odası Haber Bülteni*, 1(223), 15-20, Ankara.
- Durusoy, E. (2014). From an Ancient Road to a Cultural Route: Conservation and Management of the Road between Milas and Labraunda. İstanbul. *Institut Français D’etudes Anatoliennes,2014*, doi:10.40000/boks/.ifeagd.211
- Eski, M. (1999). Müterake Sonrasında Kastamonu’ya Gelen Önemli Kişiler. *Atatürk Arştırma Merkezi Dergisi*, 15(45), Ankara.

- Flink, C. A. and Searns, R. M. (1993). Greenways: a guide to planning, design and development. *Washington: Island Press*.
- Fumagalli, N. and Toccolini, A. (2012). Relationship Between Greenways and Ecological Network: A Case Study in Italy, *Int. J. Environ. Res.*, 6(4):903-916, Autumn 2012.
- Góral, A. 2016. Cultural routes as a medium for changes in regions. In Sharing cultures, ed. S. Lira, R. Amoeda, and C. Pinheiro, vol. 2011, 719–728.
- Görmüş, S., Atmış, E., Özkazanç, N. K., Günşen, H. B., Artar, M. (2016). Ekorota Bartın Doğal ve Kültürel Koridorların Haritalanması, *Bartın Üniversitesi Yayınları*, 23, Bartın.
- Görmüş, S. (2018). Kültürel Peyzaj Değerlerini Korumak İçin Yeni Bir Yaklaşım: Kültürel Rotalar, 05.04.2018 tarihinde <http://www.plantdergisi.com/doc-dr-sevgi-gormus/kulturel-peyzaj-degerlerini-korumak-icin-yeni-bir-yaklasim-kulturel-rotalar.html> adresinden alınmıştır.
- Hoşgör, Z., (2005). Kentsel Yeşil Yollar ve Yeşil Yolların Planlama Stratejisi: İstanbul-Haliç İçin Bir Öneri. Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- İçellioğlu Şarkaya, C. (2014). Kent Turizmi ve Marka Kentler: Turizm Potansiyeli Açısından İstanbul'un Swot Analizi. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20014/1, 37-55.
- Kiper, T. (2006). Safranbolu Yörökköyü Peyzaj Potansiyelinin Kırsal Turizm Açısından Değerlendirilmesi. Doktora Tezi. *Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Kiper, T. ve Arslan, M. (2007). Anadolu'da Doğa Turizmi Kapsamında Doğa Yürüyüşü Güzergahlarının Belirlenmesinde Örnek Bir Çalışma. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 4(2), 165-174, Tekirdağ.
- Kurdoğlu, B. Ç., (2002). Yeşil Yol Kavramı, Fonksiyonları ve Önemi. *Kafkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi Dergisi*, (80-86), Artvin.
- Kurdoğlu, B. Ç., (2009). Yeşilyolların Doğa Koruma ve Sürdürülebilirlik Kapsamında İrdelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 59(1), 28-41, İstanbul.
- Little, C., (1995). Greenways For Ameica. *The John Hopkins University Press*, Baltimore.

- Patan, E. (2014). Doğankent (Giresun) İlçesi ve Yakın Çevresinin Turizme Yönelik Rekreasyonel Peyzaj Potansiyelinin Peyzaj Planlama İlkerleri Doğrultusunda Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, *Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Erzurum.
- Peker, N. (1955). 1918-1923 İstiklâl Savaşının Vesika ve Resimleri İnebolu ve Kastamonu Havalisi, *Gün Basımevi*, 206-207, İstanbul.
- Tan, A. (2013). Samsun Kenti ve Yakın Çevresinin Doğal Ve Kültürel Peyzaj Özelliklerinin Turizm Potansiyeli Açısından İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Ankara.
- Toccolini, A., Fumagalli, N. and Senes, G. (2006). Greenways planning in Italy: the Lambro River Valley Greenways System. *Landscape and Urban Planning*, 76: 98-111.
- Turan, R. (1999). Milli Mücadele Döneminde İnebolu-Kastamonu-Ankara Hattı. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 15(44).693-701. Ankara.
- Türker, N. (2013). Evaluation Of Western Black Sea Region's Ecotourism Resources And An Ecotourism Route Proposal. *International Journal of Social Science*, 6(4).1093-1128.
- Yakupoğlu, C. (2014). Kastamonu Seydilerde Şeyh Emre Zaviyesi ve Türk İslam İskanı, *Kastamonu Üniversitesi, II. Uluslararası Şehy Şa'ban-ı Veli Sempozyumu*, Kastamonu.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, *Detay Yayıncılık*, 4. Ankara.
- URL-1. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı Kastamonu İli, Seydiler İlçesi, Küre İlçesi, İnebolu İlçesi Analizleri, 02.06.2017 tarihinde <https://www.kuzka.gov.tr/bolgemiz.asp?B=16&Bolgemiz=kastamonu> adresinden alınmıştır.
- URL-2. Avrupa Konseyi Tarafından Belirlenen ve Sertifikası Olan Kültür Rotaları Haritası, 04/05/2018 tarihinde. <https://www.coe.int/en/web/cultural-routes> adresinden alınmıştır.
- URL-3. Türkiye Kültür Rotaları Haritası, 10.05.2016 tarihinde <http://cultureroutesinturkey.com/tr/> adresinden alınmıştır.
- URL-4. İstiklal Yolu Kültür Rotası Güzergâhı ve İstiklâl Yolu Kahramanları, 16.03.2016 tarihinde <http://www.kastamonukultur.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
- URL-5. Çekül Vakfı-Tarihi Kentler Birliği (2014). *Kültür Rotaları Planlama Rehberi*, 10.02.2016 tarihinde

https://drive.google.com/file/d/0BxSivI_0YdzVTTJTOXhVUV84Ujg/view
adresinden alınmıştır.

- URL-6. Çekül Vakfı-Tarihi Kentler Birliği (2015). *Kültür Rotaları Planlama Rehberi* 12.05.2016 tarihinde <http://www.cekulvakfi.org.tr/haber/koruma-ve-kalkinmada-yeni-bir-arac-olarak-kulturel-rotalar> adresinden alınmıştır.
- URL-7. Kastamonu İli, Seydiler İlçesi, Küre İlçesi, İnebolu İlçesi Nüfusları, 07.11.2018 tarihinde <https://www.nufusu.com/il/kastamonu-nufusu> adresinden alınmıştır.
- URL-8. Karacehennemboğazı Kanyonu ve Ersizlerdere Yaylası, 16.08.2017 tarihinde <https://www.turizminsesi.com/haber/kure-ersizlerdere-sakli-bir-cennet-13047.htm> adresinden alınmıştır.
- URL-9. İstiklal Yolu Güzergahı Haritası, 17.06.2016 tarihinde https://www.turkcebilgi.com/istiklal_yolu adresinden alınmıştır.
- URL-10. Kastamonu Şehitlik Anıtı, 10.10.2018 tarihinde <http://www.sehitliklerimiz.com/kastamonu-sehitlikleri/aturk-ve-serife-baci-anti/> adresinden alınmıştır.
- URL-11. Halime Çavuş (Kocabıyık) Özgeçmişi, 21.9.2017 tarihinde <http://www.biyografya.com/biyografi/11982> adresinden alınmıştır.
- URL-12. Hamamcı Salih Kadı Reis Özgeçmişi ve Şehit Şerife Bacı Özgeçmişi, 16.03.2017 tarihinde www.inebolu.bel.tr adresinden alınmıştır.
- URL-13. Kastamonu Cumhuriyet Meydanı, 17.11.2018 tarihinde http://www.wikiwand.com/tr/Kastamonu_Cumhuriyet_Meydan%C4%B1 adresinden alınmıştır.
- URL-14. Akşemsettin Cami ve Doğanlar Kalesi, 05.03.2018 tarihinde www.kure.gov.tr adresinden alınmıştır.
- URL-15. Şehit Şerife Bacı ve Şehitler Anıtı, 14.05.2017 tarihinde www.seydiler.bel.tr adresinden alınmıştır.
- URL-16. Kastamonu İli, Seydiler İlçesi, Küre İlçesi ve İnebolu İlçesine Ait İklim ve Ekonomi Verileri, 26.02.2017 tarihinde <http://www.cografya.gen.tr/tr/kastamonu/> adresinden alınmıştır.
- URL-17. İstiklal Yolu Kültür Rotası Bilgisi, 18.10.2018 tarihinde https://www.turkcebilgi.com/istiklal_yolu adresinden alınmıştır.
- URL-18. Kültür Rotası Koruma Kararı, 09.03.2017 tarihinde <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/TR-43079/ankara-2-numarali-kultur-varliklarini-koruma-bolge-kuru-.html> adresinden alınmıştır.

URL-19. Türkiye Kültür Portalı. Kastamonu İli Kültürel Değerleri ve Seydiler Seyyid-i Zülfikar Camii,13.04.2017 tarihinde www.kulturportali.gov.tr adresinden alınmıştır.

EKLER

EK 1: Avrupa’da Belirlenmiş Kùltür Rotaları

EK 2: Türkiye’de Belirlenmiş Kùltür Rotaları

EK 3: İstiklâl Yolu Yürüyüşü Anket Formu

EK 4: İstiklâl Yolu Kùltür Rotası (Kastamonu Bölümü) Fotoğraf Paftası

EK 5: İstiklâl Yolu Kùltür Rotası (Kastamonu Bölümü) Sörvey Paftası-1 (Doğal Veriler)

EK 6: İstiklâl Yolu Kùltür Rotası (Kastamonu Bölümü) Sörvey Paftası-2 (Kùltürel ve Algısal Veriler)

EK 7: İstiklâl Yolu Kùltür Rotası (Kastamonu Bölümü) Peyzaj Planlama Öneri Paftası

EK 1 Avrupa’da Belirlenmiş Kültür Rotaları (www.coe.int, 2018)

NO	KÜLTÜR ROTASININ ADI	TEMA/ AKTİVİTE	DÜZEY	KABUL YILI	UZUNLUK (KM)
1.	Atrium	Tarih, Doğa, Mimari	Uluslararası	2014	400 km
2.	Cluniac Sites in Europe	Manzara, Gastronomi, Sanat Eserleri, Arkeolojik Buluntular	Uluslararası	2005	-
3.	Destinatian Napoleon	Coğrafya, Tarih, Kültür	Uluslararası	2015	325 km
4.	European Cemeteries Route	Tarih, Yürüyüş	Uluslararası	2010	-
5.	European Route of Ceramics	El Sanatları, Doğa, Gastronomi	Uluslararası	2012	215 km
6.	European Route of Cistercian abbeys	Kırsal Turizm, Kültürel Miras	Uluslararası	2010	-
7.	European Routes of Emperor Charles V	Geleneksel Peyzaj ve Mimari, Tarih, Sanat	Uluslararası	2015	-
8.	European Route of Historic Thermal Towns	Sağlık Turizmi, Gelenek	Uluslararası	2010	-
9.	European Route of Jewish Heritage	Dini ve Günlük Eserlerin Keşfi	Uluslararası	2004	-
10.	European Routes of Megalithic Culture	Anıtlar, Tapınaklar, Yürüyüş, Bisiklet	Uluslararası	2013	-
11.	European Mozart Ways	Sanatsal, Eğitici, Kültürel, Müzik Keşfi	Uluslararası	2004	-
12.	Fortified towns of the Grande Region	Geleneksel Mimari, Gastronomi, Kültürel Miras	Uluslararası	2016	-
13.	Huguenot and Waldensian trail	Doğal Peyzaj, Tarih, Kültürel Miras	Uluslararası	2013	2000 km
14.	Impressionisms Routes	Sanat, Kültürel Miras, Turizm	Uluslararası	2018	-
15.	In the Footsteps of Robert Louis Stevenson	Edebiyat, Sanat, Farklı aktiviteler	Uluslararası	2015	370 km
16.	Iter Vitis Route	Gastronomi, Kırsal	Uluslararası	2009	-
17.	Phoenicians’ Route	Kültürel ve Doğal Sit Alanları	Uluslararası	2003	-
18.	Prehistoric Rock Art Trails	Kültür Turizmi, Sanat	Uluslararası	2010	-
19.	Pyrenean Iron Route	Dağ Manzarası, Endüstri Tarihi, Yürüyüş	Uluslararası	2003	-
20.	Reseau Art Nouveau Network	Doğa, Tarih, Sanat	Uluslararası	2014	340 km
21.	Romab Emperors and Danube Wine Route	Gastronomi, Mimari, Sanat, Yürüyüş, Bisiklet,	Uluslararası	2015	-
22.	Routes of El legato andalusi	Edebiyat, Sanat, Gastronomi	Uluslararası	1997	-

EK 1'in devamı

NO	KÜLTÜR ROTASININ ADI	TEMA/ AKTİVİTE	DÜZEY	KABUL YILI	UZUNLUK (KM)
23.	Routes of the Olive Tree	Manzara, Gastronomi, Kültü Mirası	Uluslararası	2005	-
24.	Route of Saint Olav Ways	Tarih, Yürüyüş, Doğa	Uluslararası	2010	640 km
25.	Santiago de Compostela Pilgrim Routes	Yürüyüş, Bisiklet, At binme	Uluslararası	1987	780 km
26.	Saint Martin of Tours Route	Gelenekler, Mimari ve Kültürel Miras	Uluslararası	2005	5000 km
27.	The Hansa	Kültürel Miras, Tarih, Ticaret	Uluslararası	1991	-
28.	Transromanica	Tarih, Doğal Manzara, Gastronomi, Kültürel Miras	Uluslararası	2007	1200 km
29.	Via Charlemagne	Tarih, Kültür, Dini Turizm, Manzara	Uluslararası	2018	-
30.	Via Francigena	Arkeolojik ve Dini Mimariler, Manzara	Uluslararası	1994	-
31.	Via Habsburg	Tarih, Sanat, Mimari	Uluslararası	2014	-
32.	Via Regia	Farklı ulaşım aktiviteleri, Geleneksel ve Kültürel Miras	Uluslararası	2007	4500 km
33.	Viking Routes	Tarih, Kültürel Miras, Somut Olmayan Miraslar	Uluslararası	1993	-

EK 2 Türkiye’de Belirlenmiş Kùltür Rotaları (Kùltür Rotaları Derneği, 2016)

NO	KùLTÜR ROTASININ ADI	TEMA/ AKTİVİTE	DÜZEY	KABUL YILI	UZUNLUK (KM)
1.	Ağrı Dağı	Doğa	Ulusal	2004	-
2.	Aziz Paul Yolu	Tarih, Doğa, At Binme	Ulusal	2008	500 km
3.	Ephesus- Mimas Yolu	Doğa, Yürüyüş, Seyir, Kamp	Bölgesel	2009	709 km
4.	Evliya Çelebi Yolu	Tarih, At Binme, Bisiklet	Ulusal	2011	650 km
5.	Fethiye Yürüyüş Parkurları	Tarih, Bisiklet, Seyir	Bölgesel	1999	320 km
6.	Frig Yolu	Tarih, Bisiklet	Ulusal	-	506 km
7.	Gastronomi Yolu	Bisiklet	Ulusal	-	305 km
8.	Hitit Yolu	Tarih, Bisiklet	Ulusal	1988	385 km
9.	Hoşgörü Yolu	Tarih, Doğa, Yürüyüş, Bisiklet	Ulusal	-	126 km
10.	Hz. İbrahim Yolu	İnanç, Tarih	Uluslararası	-	170 km
11.	İdyma Yolu	Tarih, Doğa, Bisiklet, Kùltür	Ulusal	1988	150 km
12.	İki Deniz Arası	Seyir	Ulusal	2016	-
13.	İstiklâl Yolu	Doğal Peyzaj, Tarih, Bisiklet, Yürüyüş	Ulusal	2007	105 km
14.	Kaçkarlar	Doğa	Ulusal	-	352 km
15.	Karia Yolu	Kıyı, Tarih	Ulusal	-	820 km
16.	Küre Dağları	Doğa	Ulusal	2010	762 km
17.	Likya Yolu	Kıyı, Bisiklet	Ulusal	1999	540 km
18.	Sarıkamış Parkurları	Doğa, Bisiklet	Ulusal	-	256 km
19.	Sultanlar Yolu	Doğa, Tarih	Uluslararası	2009	390 km
20.	Via Egnatia	Kùltür, Barış	Uluslararası	2007	475 km
21.	Yenice Ormanları	Doğa, Bisiklet	Ulusal	-	396 km

EK 3 İstiklâl Yolu Yürüyüşü Anket Formu

Bu anket Kastamonu Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi'nde yürütülen "Peyzaj Planlama Kriterlerine Göre İnebolu-Kastamonu İstiklâl Yolu Kültür Rotası'nın Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezi çalışması kapsamında gerçekleştirilmektedir. Kişisel bilgiler talep edilmeyecektir ve elde edilen bilgiler sadece çalışma kapsamında kullanılacaktır. Vereceğiniz bilgiler için şimdiden teşekkür ederiz.

ALANA DAİR ÖZELLİKLER

1.İstiklâl yolu rota etkinliğine hangi amaçla katılıyorsunuz?	☐ Tarihi olayı anlamak ☐ Deneyimleme ☐ Fotoğraf çekmek ☐ Öğrenme ☐ Dinlenme ☐ Doğa yürüyüşü
2. İstiklâl yolu rotasında ulaşımı ne şekilde sağlayacaksınız?	☐ Yaya olarak ☐ Bisiklet ile ☐ Özel araç ile ☐ Otobüs ile ☐ Diğer
3.İstiklâl yolu rotası etkinliği süresince alanda kaç gün kalacaksınız?	☐ Hiç ☐ 1gün ☐ 1-2 gün ☐ 2-3 gün ☐ 4 gün (Etkinlik süresince)
4.Sizce İstiklâl yolu rotası nasıl deneyimlenmeli?	☐ Tek başına ☐ Grup olarak ☐ Rehber eşliğinde
5.İstiklâl yolu rotasında ki doğal ve kültürel peyzaj izlerinden hangisini deneyimlemek istiyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz).	☐ Kültürel miras ☐ Bitki örtüsü ☐ Yaban hayatı ☐ Tarihi yapılar ☐ Geleneksel yerleşim dokuları ☐ Yerel lezzetler
6.İstiklâl yolu rota güzergahının merak ettiğiniz noktaları hangi kısımlardır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz).	☐ İkiçay köprüsü ☐ İnebolu'da ki eski Askerlik Şubesi binası ☐ Küre Ecevit Hanı ☐ Küre Ersizlerdere yaylası ☐ Seydiler Şehitler Anıtı ☐ Seydiler Kültür evi ☐ Kastamonu Cumhuriyet Meydanı
7.Tarihi sit alanı ilan edilen İstiklâl yolu rotası sizce yeterince korunuyor mu?	☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır
8. İstiklâl yolu rotasının sit alanı ilan edilmesinde hangi değerler etkili olmuştur? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz).	☐ Kültür ve tabiat varlığı ☐ Geçmiş dönemleri yansıtan sosyal, ekonomik ve mimari kalıntıları ☐ Doğal oluşumlar sonucunda meydana gelen arazi özellikleri ☐ Bölgeye özgü flora ve fauna yapısı

9.İstiklâl yolu rotasının kaynak değerleri açısından önem düzeylerini belirtiniz?

Alan etkileri	(1) Önemsiz	(2) Kısmen Önemli	(3) Önemli	(4) Oldukça Önemli	(5) Kesinlikle Önemli
Arazi eğimi					
Jeolojik durumu					
Topoğrafya					
İklimsel özellikler					
Bitki örtüsü					
Yaban hayatı					
Ulaşım yapısı					

EK 3'ün devamı

10.İstiklâl yolu rotasına ait alanın fiziksel, sosyo-ekonomik ve yönetsel açıdan mevcut durumunu nasıl değerlendirirsiniz?

Mevcut durumlar	(1) Kesinlikle katılmıyorum	(2) Katılmıyo rum	(3) Kararsız m	(4) Katılıyoru m	(5) Kesinlikle katılıyorum
Alana dair alt yapı (su, kanalizasyon, elektrik, iletişim, vb.) sorunları var					
Alanda bilgilendirme, yönlendirme ve uyarı levhaları yeterli					
Alanın taşıt trafiği olan kısımlarında zeminde bozulmalar var					
Alanın bazı bölümleri eğimli olduğu için yaya ulaşımı zor					
Alanda donatı birimleri (oturma birimi, aydınlatma birimi, çöp kovası vb.) yeterli					
Alanda yeterince otopark alanı var					
Alandaki tarihi yapıların korunma ve iyileştirilmesi yeterli					
Yerel halk alanın korunması için yeterli bilgiye sahip					
Alanda koruma, onarım çalışmaları için yeterli yatırım yapılmış					
Geleneksel el sanatlarının satışı ile gelir elde ediliyor					
Alanda güvenlik önlemleri var					
Alanda çevre kirliliği bulunmamaktadır					
Alanın korunması için yetkili kurum ve kişiler arasında iş birliği var					
Alandaki çalışmalara bölgedeki halk katılımı var					
Stk'ların alandaki çalışmaları yeterli					

EK 3'ün devamı

KATILIMCI BEKLENTİLERİ

11.İstiklâl yolu rota güzergahında bulunan kullanımlar sizce yeterli mi?

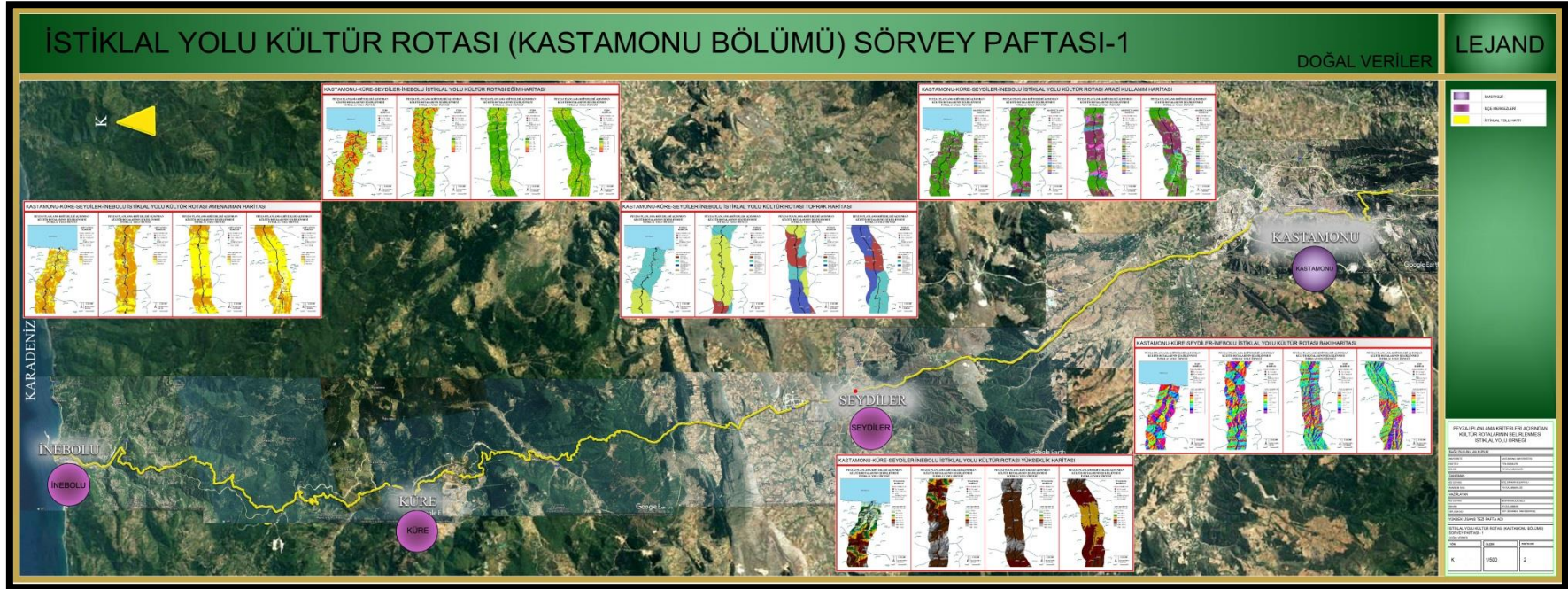
Bulunması gereken işlevler	(1) Hiç	(2) Çok az	(3) Orta	(4) Fazla	(5) Daha fazla
Konaklama alanları					
Dinlenme alanları					
Piknik alanları					
Büfe, Sosyal tesis..vb					
Planlı Otoparklar					
Yemek Alanları					
Danışma ve Tanıtım Merkezi					
Manzara Seyir Alanları					
Fotoğraf çekme noktaları					
Tarihi simgeleyle heykel anlatımları					
Çeşme					
Wc					
Mevcut kullanım alanları sizce yeterli mi?	() Evet		() Kısmen		() Hayır
Yeterli değil ise size göre olması gereken kullanım alanları ile ilgili öneriler neler olabilir?					

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

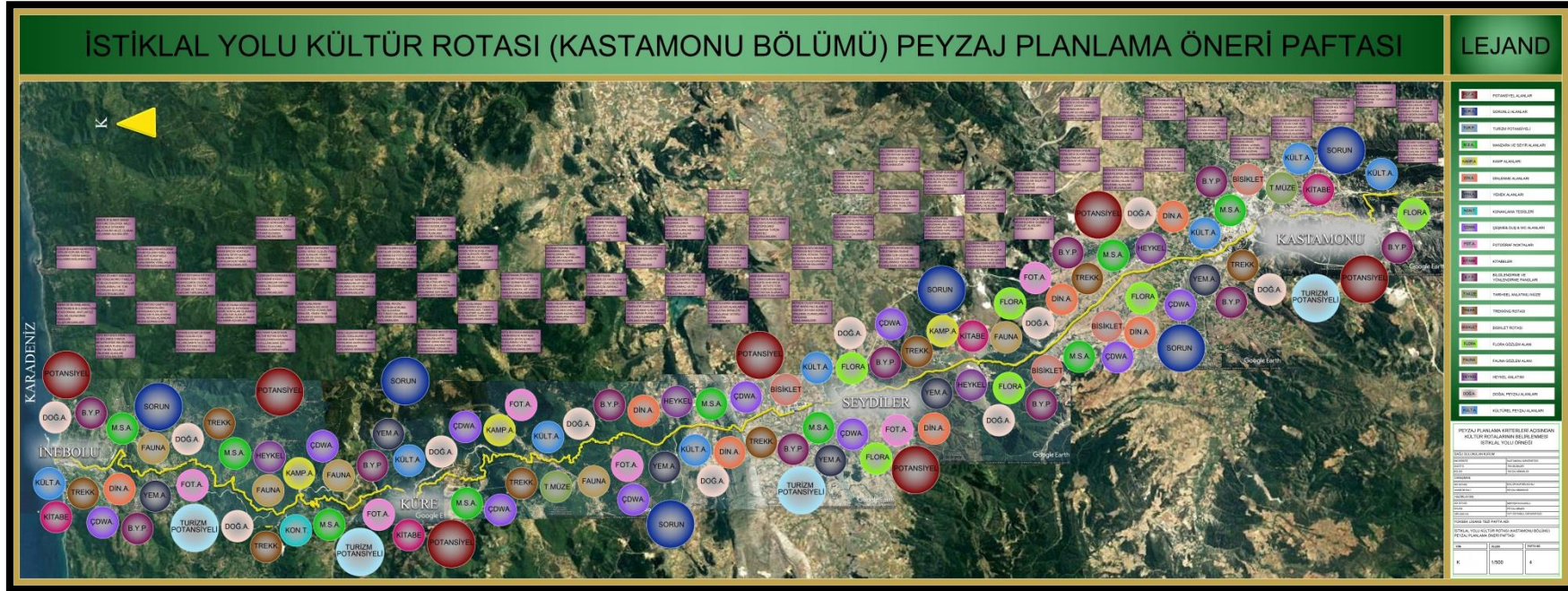
12.Cinsiyetiniz?	() Erkek		() Kadın		
13.Hangi yaş grubunuzdasınız?	() 18-25 () 41-49 üzeri		() 26-33 () 50 -65		() 33-40 () 65 ve
14.Eğitim durumunuz nedir?	() Okur-yazar değil () Ön Lisans		() İlköğretim () Lisans	() Lise () Lisanüstü	
15.İş durumunuz nedir?	() Çalışmıyorum () Kamuda çalışıyorum		() Öğrenciyim () Özel sektörde çalışıyorum	() Emekliyim	
16. Gelir durumunuz nedir?	() Çalışmıyorum () 1.000 tl ve 2.000 tl () 3.000 tl ve üzeri		() 0-500 tl () 2.000 tl -3.000 tl	() 500 tl -1.000 tl	
17. İstiklâl yolu rotası etkinliğine hangi ilden katılıyorsunuz?					
18. İstiklâl yolu rotasını hangi mevsimde ziyaret etmeyi tercih edersiniz?	() İlkbahar () Kış		() Yaz () Hepsi	() Sonbahar	
19.İstiklâl yolu rota etkinliğine dair bilgiye hangisi aracılığıyla ulaştınız?	() Gazete () İnternet		() Tv () Sosyal medya	() Dergi () Broşür	
20.İstiklâl yolu ile ilgili yeteri kadar tanıtım yaptığımı düşünüyor musunuz?	(1) Hiç (4) Fazla		(2) Çok az (5) Çok fazla	(3) Orta	
DÜŞÜNCE VE ÖNERİLERİNİZ:					

Ankete katıldığınız için teşekkür ederiz.

EK 5 İstiklâl Yolu Kültür Rotası (Kastamonu Bölümü) Sörvey Paftası-1 (Doğal Veriler)

EK 7 İstiklâl Yolu Kültür Rotası (Kastamonu Bölümü) Peyzaj Planlama Öneri Paftası

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Meryem KOCAOĞLU
Doğum Yeri ve Yılı : İskilip-1987
Medeni Hali : Bekar
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : meryem_p.m@hotmail.com

Eğitim Durumu

Lise : Kastamonu Kuzeykent Lisesi (2004)
Lisans : İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi (2010)

Mesleki Deneyim

İş Yeri : Dore Mimarlık İnşaat ve Ticaret Ltd.Şti. (2011-2012)
İş Yeri : Assya Yapı Mimarlık İnşaat ve Ticaret Ltd.Şti. (2013-2015)
İş Yeri : Meryem KOCAOĞLU (Kendi İşletmesi) (2016-halen)